Noorsportlane

9. nr.
1937

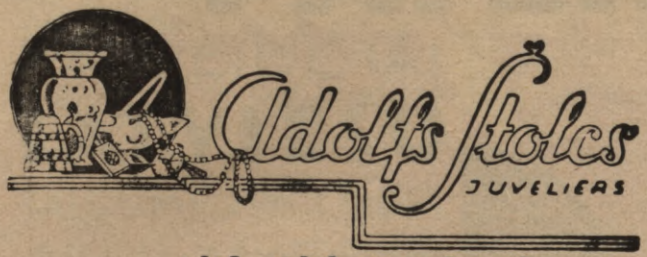

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4, TĀLR. 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI, ZELTS, SUDRABS, KRISTALLS, DZINTARS, ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

TRIUMPH

Angļu armijas motocikleti

1937. gada modeļi

Izturīgi Taupīgi Ātri

Ģenerālpārstāvji A/s **„OMEGA"**

ELĪZABETES IELĀ 55
MARIJAS IELĀ Nr. 2

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

„Ozolzīle"

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebalē. Fabr. Rīgā, Dzirnavu ielā 115, tālr. 26973

A. Kauliņa bērnu drēbju tirgotava

RĪGĀ, GAIZIŅA IELĀ № 4, pie Centrāltirgus. Tālrunis № 29722.
Privātdzīvoklis Lāčplēša ielā 70, dz. 1. Tālr. 21541. Pasta tekošs rēķins 11214.

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus.

Jaunos vidusskolu, mazpulku, tautas, franču liceja tērpus u. c.

Laipna apkalpošana. Glīts darbs. **Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

LLK **Priekuļu lauksaimniec. vidusskolas kokaudzētava**

piedāvā pārdošanai: **Augļu kociņus:** ābeles, bumbieres, plūmes un ķiršus. **Ogulājus. Košuma kokus un krūmus. Ziemciešu puķes.**

Pasūtiet un saņemiet augļu kokus rudenī. Cenas, noņemot rudenī, zemākas kā pavasarī. Cenu rādītāji uz pieprasījumu par brīvu. **Pasta adrese:** Priekuļu lauksaimniecības vidusskolai caur Cēsīm

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERA

K. Ulmanis

Valsts un Ministru Prezidents

Latvijas mazpulku Virsvadonis

Mazpulks

Latvijas Lauksaimniec. kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un eksped.: Jelgavā, Viestura piemiņas pilī. Tālr.: red. 1000-14, eksp. 1000-47
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p. — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25,—

9. (80.) n-rs 1937. g. 15. septembrī VII g. gāj.

Tā bija svēta vēlēšanās

Prezidenta bērnu dienu atziņa

AUSMA ROGA

4. septembrī pagāja diena, kuŗu ar patiesu sajūsmu uzņēma visa latviešu zeme. Un šinī dienā arī mazpulki slavināja savu Virsvadoni Prezidentu Dr. **K. Ulmani** viņa 60. dzimšanas dienā. Tā bija diena, kas lika atmināties darbus un nopelnus, dzīvi un lielās personības iezīmes, kas Prezidentu raksturo un pavada viņa mūža gaitās.

Katra krietna saimnieka mūžs un mūža darbs kaut kuŗā atsevišķā lauku sētā ir jau apbrinošanas un cieņas vērts. Katra krietna saimnieka mūža darbs ir arī atspulgs visam tam, kas cilvēka rokās pašas dabas likts, un nemaldīgs apliecinātājs tam, kā pats cilvēks pratis savu spēku, savu enerģiju lietā likt un ko no tās iztaisīt. Un vēl tālāk — mūža darbs arī parāda, cik lieli ir tie plašumi un kādi vareni ir dziļumi, kuŗos spēj un var iesniegties cilvēka darbs, viņa griba un viņa nodomi, ja vien pats cilvēks ir atzinis to, ka mūsu šīs zemes dzīve nav tikai viegla un jauka pastaigāšanās, bet ka dzīve ir — darbs, pienākumi un uzticība, kā to daudzkārt ir apliecinājis Prezidents.

Tādēļ arī Prezidenta gaišo piemēru varbūt tieši ar 4. septembri mazpulku dalībnieki, lasīdami daudzus rakstus par viņa bērnību, jaunību, skolas gadiem, pirmajiem nodomiem dzīvē, būs sajutuši sev vēl tuvāku. Viņa piemērs un viņa mūžs ir tāds, kuŗa priekšā varam tikai dziļā godbijībā noliekt savas galvas. Un jaunajās sirdīs pateicības gaisma nezudīs nekad un nevienam tam, kas vien reizi būs iedziļinājies Prezidenta mācībās un domās, kas rakstītas vai izteiktas svētku dienu runās vai pat vienkāršās sarunās.

Tā ir liela domu gatavība, kas sevi ļaujas tik vienkārši izteikt, kā to dzirdam un redzam Prezidenta valodā; tā ir visdziļākā gudrība, kas savas saknes rod patiesā dzīvē un piedzīvojumos, vērojumos un pieredzējumos. Tādēļ arī visos Prezidenta aicinājumos un norādījumos, kas domāti jaunatnei, mēs dzirdam tos vārdus vispirmos: mācāties un strādājat!

Bez darba, bez izturības un bez neatlaidības nekas dzīvē nav panākams. Kas grib ko sasniegt, tam neatlaidīgi jāiet soli pa solim uz priekšu, jo neviens nevar spert divus soļus reizē. Kas to mēģinātu darīt, kas mēģinātu pārlekt pāri kādām grūtībām, vai nedarīt melno darbu, kas katrā vietā tomēr vajadzīgs, viņš kristu un mērķi tāpat neaizsniegtu. — Kur cilvēks ar pārlēcieniem gribējis tikt uz priekšu, tur tomēr palikuši robi i pacietībā, i piedzīvojumos. Un tas viss, lūk, reizi atmaksājas katram, kas arī vismazākā darbā nav bijis savu uzdevumu augstumos.

Un tādēļ arī Prezidents, 12. septembrī būdams savā dzimtā pagastā Bērzmuižā un teikdams runu par savu dzīvi, par jaunības dienu darbiem un cīņām, stāsta at-

miņas par savu pirmo skolu un pirmajām nemaldīgajām atziņām, kas skan tik silti un vienkārši:

„Es pieminēšu te savus pirmos skolotājus Cīruli un Štolceru. Man šinī vietā un brīdī gribētos novēlēt šiem abiem skolotājiem, kas abi vēl dzīvi un vienam no viņiem jau pāri par 90 gadu, lai viņiem arī pēdējie gadi, kas viņiem lemti, būtu pēc iespējas gaismas, siltuma un miera pilni. Viņi mums bija paraugs un priekšzīme. Es atceros, ka dažu brīdi klasē klausoties, kā mums skolotājs skaidroja daudz un dažādas lietas, kas mums bija svešas, es domāju: Kaut jel kādreiz tā diena pienāktu, kad es tik daudz zinātu kā mūsu skolmeistars. Tā bija svēta vēlēšanās.

Ciešās attiecības starp skolotājiem un skolniekiem radīja mūsos tādu apņemšanos, ka nu nedrīkst atlaisties, katram jāzina un jāpadara savs darbs vislabāk, visi uzdevumi jāsagatavo labi, lai skolotājam būtu prieks."

Un tālāk Prezidents saka:

„Ja jums, jaunie puiši un meitenes, liktu klases izslaucīt un ūdeni sanest un visus citus darbus padarīt! Jūs domājat, ka mums kāds bija, kas pienes ūdeni, ko muti nomazgāt, vai bija kāds, kas to aiznesa. Pašiem uz dīķi bija jāiet. Tagad jau ir citi laiki, citas parašas. Bet toreizējam bija arī savs labums. Par sliktu nebija ne tā muguras izlocīšana, ne tā roku pastaipīšana.

Tā izaudzināja atziņu, ka pašam par sevi jāgādā, ka nevar gaidīt uz citiem, neprasīt, lai citi tevi apkalpo."

Jau no bērnu dienām šādu atziņu vadīts, mazpulku Virsvadonis arī savu dzīvi tā dzīvojis un šim atziņām pieskaņojies vienmēr un visur. Vieglas laimes kārotāji nav viņam patīkami cilvēki, nedz viņa draugi. Viņa dzīves evaņģelijs ir, lūk, šie vienkāršie, bet dzīves gudrības un pārbaudītu atziņu pilnie vārdi:

„Ir cilvēki, kuŗi tic un paļaujas uz labu laimi un izdevīgu gadījumu, uz labvēlīgu nejaušību. „Tīri brīnums, par cik daudz lielām lietām mums ir jāpateicas nejaušībām", reiz teicis kāds vīrs un dabūjis atbildi: „Neprāts. Ja tu tā tici nejaušībām, tad nosvied uz grīdas grieķu alfabetu un varbūt tu uzcelsi Iliadu!" Gaidīt uz izdevīgu nejaušību ir tikpat kā cerēt, ka mēnesstari pārvērtīsies sudrabā un ka pārdabīgi brīnumi stāsies dabas spēku un likumu vietā. Ar šādām domām mierina sevi tikai nevarīgie, še rod patvērumu kūtrie un aizbildināšanos vieglprātīgie. **Nekas patiesi liels nav izdarīts, ne arī sasniegts, uz nejaušībām un laimi paļaujoties, nekas nav sasniegts bez darba un neatlaidības."**

Nekas liels nav sasniegts pasaulē bez neatlaidīga darba un gara stipruma — to, lūk, jaunie draugi, māca un ar savas dzīves lielāko piemēru, kāds mūsu tautā jebkad bijis, to arī apliecina mūsu Virsvadonis. Būdams arvien iejūtīgs un atsaucīgs visām parādībām, Prezidents ir arī mazpulku jaunatnes patiesais draugs, kas grib un vēlas, lai mazpulku jaunatne izaugtu stipra, rūdīta dzīvē un darbos, godīga un uzticama savā sirdī un garā.

Arī žurnālu „Mazpulks" Prezidents arvien lasa un atrod laiku dot arī tam savus vērtējumus un norādījumus, tā jo cieši dzīvodams kopā ar mazpulku saimi un viņas vajadzībām.

Darba prieks

EDVARTS TŪTERS

Vīrs akmeņus ar roku šķeļ,
Kalts liesmu zvaigznes dzirksti
Kad veseri viņš lejup zveļ;
Kā krams tam cieti pirksti.

No zemes granīts laukā celts
Gūst slīpējumu drošu,
Lai saulē mirdzētu kā zelts,
Kad pili ceļs te košu.

Ir veserim un kalvim prieks:
Laiks jaunais darbu gādā.

Kas agrāk dzīvē jutās lieks, —
Nu celtniecībai strādā.

Bij ilgus gadus sīkas vien
Mums būdiņas un mājas.
Nu zemes kungs sev celtnes slien
Kā jaunam laikam klājas!

Darbs, līksmē veikts, ir divkārts salds,
Kalts liesmu zvaigznes dzirkstī...
To vīru nenomāks vairs malds,
Kam ir tik cieti pirksti.

Pļaujas svētku izrāde

Ja jūs visi tā gribēsit

Prezidenta vēstījums Pļaujas svētkos

„Šie mums ir trešie Pļaujas svētki. Zemgale, šie svētki tiek svinēti uz tavas auglīgās zemes, kuŗu tavi dēli, tavas meitas senāk un tagad, visos laikos, neskatoties uz apstākļiem, kādos viņiem nācās strādāt, kopuši ar centību, ar lielu neatlaidīgu centību, ar mīlestību šo zemi sargājuši un allaž un allaž likuši darbos pierādīties tam, ka viņu sirdis viņus skubina šo zemi arvien izdaiļot!

Pirms viena gada Rēzeknē Pļaujas svētkos, mums, domājot par ražu, bija jārunā atturīgāki, jo raža dažādā ziņā pagājušā gadā nebija apmierinoša. Vēlāk izrādījās, ka pagājušā gada raža bijusi vājāka nekā daža laba iepriekšējā. Tas prasīja no mums, lai mēs šiem apstākļiem piemērotos. Pasaules tirgos notika lielas cenu pārgrozības, un mums vajadzēja gatavoties, lai mēs eksportā izmantotu jauno stāvokli vēl plašāk, vēl izdevīgāk, t. i. tik izdevīgi un tik plaši, cik vispār būtu iespējams. Un tamdēļ mēs arī, gatavodamies uz to, grozījām mūsu valūtas kursu, pielīdzinādamies atkal par jaunu angļu mārciņai. Tas mums eksportā devis lielus ieguvumus, lielus labumus, lai gan, saprotams, mums nav ko slēpt, ka grūtāka tapa mūsu cīņa, zīmējoties uz cenu celšanos pie importa, pie ieveduma precēm, bet lielie ieguvumi, ko mēs guvām eksportā, palīdzēja rast še izlīdzinājumu, un cenas cēlās pie mums pakāpeniski daudz lēnāk nekā dažā labā citā zemē, nekā dažā labā citā valstī. Reizē ar cenām sāka arī virzīties uz augšu algas, un mēs tagad varam teikt, ka ar pārdomātas rīcības palīdzību mums cenu un algu

rēgulēšanas darbā ir izdevies sasniegt tādu iznākumu, ka, visu kopā ņemot, mūsu saimnieciskā rosība ir atdzīvināta un pacelta.

Es varētu še minēt daudz pierādījumu, bet es pie tiem negribu visā plašumā kavēties. Es gribu tik īsumā atzīmēt, ka, neskatoties uz pagājušā gada vājāku ražu, mums tomēr izdevās sasniegt to, ka lauksaimniecības rosība necieta, jo mēs apdomīgi un piemēroti izmantojām to lauksaimniecības nozaŗu sasniegumus un iespējas, kur stāvoklis bija labāks un ražas nebija cietušas. Un mēs redzam, ka arī pagājušais saimniecības gads lauksaimniecībā noslēdzies bez sevišķām sāpēm un grūtībām priekš mums.

Rūpniecībā nodarbināto skaits ir atkal audzis. Tirdzniecība, iekšējā un ārējā, ir pieaugusi. Ir pavairojies dzelzceļu pārvadājumu skaits. Celtniecība arvien vēl plaukst un iet plašumā ir pilsētās, ir uz laukiem. Mūsu zemē ir pieauguši naudas apgrozījumi, ir pieauguši un pavairojušies noguldījumi krājkasēs un bankās. Valsts un pašvaldību ienākumi ir auguši. Valsts budžets pagājušajā gadā ir noslēdzies ar atlikumu.

Tas nozīmē, ka mēs pie saimniecisko jautājumu kārtošanas pieejam ar pārdomātu, noteiktu un skaidru plānu, zinādami, kas mums jādara, un ko mēs varam un spējam izdarīt.

Par kultūru runājot, lai minam skolas, jaunu skolu ēku celšanu, skolu programas, skolu tuvināšanu sabiedrībai, jaunās skolu bibliotēkas. Te ir arī viena parādība, par kuŗu es jau minēju pagājušā gadā Rēzeknē un kas ir ļoti zīmīga un daudz ko izteic un noskaidro — tā zīmējas uz mūsu izdoto grāmatu skaitu. Ja 1932. gadā pie mums iznāca 797 grāmatas, 1934. gadā — 1282, 1935. gadā — 1439, 1936. gadā — 1592 un šīgada pirmos sešos mēnešos līdz 1. jūlijam jau 1185 grāmatas, — tad tas ir skaidrs un gaišs pierādījums, ka visā mūsu valstī kultūrai, grāmatām, rakstniecībai un mākslai top piegriezta tāda vērība un uzmanība, kā senāk nekad nav bijis. Es gribu te atgādināt arī Tēvzemes balvu.

Un tālāk — ja es pāris vārdos pieminēšu uzvaras laukuma izbūves darbu sekmīgo uz priekšu iešanu un lielās summas, kas īsajā divpadsmit mēnešu laikā Uzvaras laukumam ir savāktas un iemaksātas — tās sniedzas daudzos miljonos, — tad ar to pierādīts, ka mūsu tauta saprot mūsu kultūras vajadzības, ka viņa ir ar mieru to labā upuŗus nest, ar to pierādīdama savu lielo iekšējo spēku, pierādīdama, ka viņa grib dzīvot un viņas iekšējais gara spēks ir tik liels un varens, ka viņas dzīvošana tagad un laiku laikos pēc mums ir nodrošināta. Mēs varam teikt par savu tautu, spriežot jau pēc šī viena notikuma — un līdzīgu ir daudz — ka mūsu tauta ir nodevusi vislabāko liecību, ka viņa var un grib dzīvot mūžīgi, un ka viņa dzīvos mūžīgi.

Tagad gandrīz katrā pagastā ir jaunās lauksaimniecības biedrības ar statūtiem, kuŗi lauksaimniecības biedrību biedriem uzliek plašus pienākumus, kas lauksaimniecības biedrību biedrus var padarīt lepnus, pavairot viņu pašapziņu, ka viņi ne tikai pilda skaļos vārdus statūtos, bet ar savu darbu palīdz sev, savam pagastam, novadam, visai valstij. Šīm lauksaimniecības biedrībām ir jādod iespēja plašāk darboties un rīkoties un pierādīt sev un visiem citiem, ka viņu biedri, mūsu lauksaimnieki, zemtuŗi, visi mūsu lauku iedzīvotāji, kam kāds sakars ar mūsu zemkopību, lauksaimniecību, ir savu jauno uzdevumu izpratuši; ka viņi grib savas spējas un spēkus ielikt jaunu uzdevumu pildīšanā un proti, uz priekšu lauksaimniecības kameras kandidāti nāks no jaunajām lauksaimniecības biedrībām.

Bet tas ir tikai sākums, pirmais solis. Tas pats tiks darīts, zīmējoties uz pārējām kamerām, tiklīdz viņas arī būs tiktāl tikušas viņām radniecisko biedrību nodibināšanā, to biedrību noorganizēšanā, ar kuŗām

Mazpulki sveic Virsvadoni 3. Plaujos svētkos

viņām jāstrādā, uz kuŗām viņām jābalstās. Arī tas vēl nebūs gals. Arī tas būs tikai viens solis uz priekšu, jo šīm kamerām reiz būs piedzīvot to, ka paši cilvēki, tās aprindas, priekš kuŗām šīs kameras dibinātas un strādā, pašas pilnīgi svabadi un neatkarīgi izvēlēs ţos vīrus, kas par viņiem gādās un rūpēsies un strādās.

Kad es runāju, ka mēs šinīs Pļaujas svētkos varam rast iemeslu pateicībai un priekam, tad es gribu vēl klātpielikt to, ka mums ir pietiekošs iemesls, lai mēs no nodzīvotā gada un arī no šiem Pļaujas svētkiem smeltos atkal jaunu drosmi, jaunu paļāvību, jaunu ticību un jaunu cerību nākotnei un darbiem nākotnē.

Top teikts: lauki ir vadošais spēks tautas nepārtrauktā gaitā uz priekšu, tāpēc arī pie mums dara visu, lai zemnieka darbs pienācīgi atalgotos, jo visiem sāk rūpēt labas ražas. Vairs nav atvairāma doma par sakarību starp augstākām ražām, starp vēlēšanos un iespēju ražas pacelt, no vienas puses, un šī darba un pūļu piemērotāku atmaksāšanos no otras puses. Bet tai pašā laikā no zemnieka prasa atkal citā ziņā daudz, daudz vairāk, nekā no pārējiem pilsoņiem.

Mēs gaidām no laukiem valsts iedzīvotāju skaita pieaugšanu, mes prasām, lai lauksaimnieks audzinātu savus bērnus zemes darbam.

Tālāk mēs prasām, lai zemnieks gādātu, ka viņa mājas nepaliktu nākotnē bez saimnieka un saimnieces, bez darba rokām. Un arvien skaļāka ir jauna prasība: palieciet pie zemes un palieciet uz zemes! Parastajam teicienam — „atpakaļ pie zemes“ — nav redzamu panākumu, jo atpakaļ iešana vispār ir grūta un bieži vien neiespējama, un arī atpakaļ iešana pie zemes nav viegla un īsā laikā izdarāma. Ja nu mēs sakām — palieciet pie un uz zemes — tad šinī vietā mācas virsū cits jautājums. Zemnieki saceļas kājās un saka klusām, rimtā balsī: jā, mīļie draugi, viss ir pareizi, ko jūs sakāt, bet atbildiet man — ar ko un priekš kā? Ja zemnieks tā prasa, tad viņš savā prātā domā, ka viņa ieņēmumi ir nepietiekoši un trūcīgi, ka no tumsas un dubļiem visi bēg un traucas prom — un pilsēta velk kā magnēts. Mājas pārdod labprātīgi, mājas jāatstāj pret savu gribu. Pilsētās taču dzīves standarts ir augstāks, kultūras un civilizācijas augļi pieietamāki. Lauki atpalikuši. Bet, mīļie draugi, tas nenozīmē, ka mēs vilksim pilsētas dzīves standartu lejā, nē, tas nozīmē, ka lauku dzīves standarts mums jāpaceļ uz augšu.

Kas tad gan dzen pilsētās dzīves standartu uz augšu? Vai tās ir lielākas kultūras slāpes? Nē! Tas tik tā liekas, jo tur tie izslāpušie vairāk sablīvēti, vairāk uz viena kvadrātmetra nekā uz laukiem, bet katram par sevi tās slāpes nemaz nav lielākas. Kultūras slāpes vienādi piemīt kā lauciniekam, tā pilsētniekam, tikai pilsētniekam tās ir daudz vieglāk un ērtāk dzēšamas un remdināmas. Kamdēļ tā? Tamdēļ, ka pilsētās tomēr galu galā rocība ir lielāka, ieņēmumi lielāki, un lielāks apgrozījums dod iespēju vieglāk tikt pie kultūras bagātībām.

Tagad nu ir pienācis laiks, tieši šais Pļaujas svētkos Zemgalē, pacelt jautājumu, vai tad arī šim vīram, proti zemniekam, zemturim, lauciniekam, par kuŗu tik daudz labu vārdu saka, no kuŗa tik daudz laba gaida un vēl vairāk prasa, prasa no viņa daudz vairāk kā no visiem citiem, — vai tad šim zemniekam arī nebūtu tiesība uz piemērotāku un izticīgāku dzīvi, un piemērotākiem un labākiem dzīves un darba apstākļiem, uz plašāku iespēju ierindoties visu to pulkā, kuŗiem iespējams kultūras augļus vairāk baudīt? Visiem, it visiem, kad runas sākas par dzīves uzdevumiem,

Pļaujas svētku ainas. Priekšā Mazpulku Virsvadonis ar valdības locekļiem

par pašu dzīvi, par ideāliem, ir tiesība tūlīt nākošā teikumā runāt par algām, par lielākiem dzīvokļiem, par spuldžu skaitu, par sveču gaismu spuldzēs, par visu, kas ienāk prātā. Citā vietā runā par kapitāla atmaksāšanos, procentiem, dividendēm un visādām ērtībām. Tikai zemniekam, zemniekam vienam tas nav ļauts. Ja viņš par to ieminētos, tad mēs uz viņu dusmotos, jo redzi, viņam nav tās tiesības. Zemniekam ir tiesība klausīties un pašam līdzi runāt gan par ideāliem un dzīves uzdevumiem, bet tikai ne runāt par ko priekš sevis. Bet ja nu tomēr gadītos, ka zemnieks vai kāds cits viņa vietā tomēr prasītu: ar ko un priekš kā? kāda tad būtu atbilde? To es jums minēšu.

Tautas manta mūsu valstī apaļos skaitļos ir izrēķināta uz 5,5 miljardiem latu. Tikpat kā puse no šīs mantas pieder zemniekiem, lauciniekiem — tuvu pie trim miljardiem. Nu it kā iznāktu tā, ka zemnieks ir bagātnieks, jo viņam pieder zeme un ēkas ar inventāru, tāpat meži un citas platības. Bet kas stāv šai milzīgai mantas vērtībai pretim? Vispirms atceraties, ka mūsu saimniecību skaits ir tuvu pie 250.000, un apmēram 200.000 saimniecībām ir pietiekoši lielas zemes platības. Visu lauku iedzīvotāju skaits kopā pārsniedz 1 miljonu. Un tad nu mēs redzam, ka visa viena gada lauksaimniecības ražojumu kopvērtība pēc tirgus cenām caurmērā ir 400 miljonu latu, ieņēmumi naudā iznāk tikai kādi 180 miljonu latu. Un tas viss no tikpat kā 3 miljardu latu ieguldītā kapitāla — brutto ienākums tikai 400 miljonu! Man nav nemaz vajadzīgs jautāt, vai šo skaitļu samērs un attiecība ir piemēroti, mēs zinām, ka tas tā nav. Kaut kurš saimniecisks lietpratējs pilsētā tūliņ pateiks — nē, te nav nekāda samēra un pareizas attiecības. Pilsētas saimnieciskais lietpratējs gribētu redzēt ražojumu vērtībā un ieņēmumos naudā pie šī lielā ieguldījuma pavisam citādus skaitļus.

Nu top tā kā skaidrāks, kāpēc mājas paliek bez saimniekiem un saimniecēm, kāpēc bērni neaug zemei, kāpēc neklausa aicinājumam palikt pie zemes. Nu rodas skaidra atbilde, kāpēc trūkst strādnieku laukos, kāpēc pilsēta nezaudē nekā no sava magnētiskā pievilkšanas spēka, kāpēc zemnieks, saņēmis visu savu dūšu, iedrošinās pretim prasīt: ar ko? — jo diemžēl nav ar ko. Un tūliņ uz otro jautājumu — priekš kā? — bieži vien griezīgā asumā nāk atbilde: nav priekš kā, jo nav vērts. Mums jāsaka skaidri un atklāti, ka vēl arvien par maz darīts, lai zemniekam tiklab vecākajā paaudzē, kā arī jaunajā paaudzē būtu radīta iespēja sasniegt iecerētos ideālus, pieredzēt dzīves mērķu piepildīšanos.

Rūpēs par tautas un valsts nākotni, stiprumu, drošumu un labklājību mums jānāk pie slēdziena, ka bez kavēšanās vēl jāpaplašina mūsu lauksaimniecības veicināšanas darbs un lauku dzīves pacelšanas darbs.

Vēl daudz par maz ir darīts priekš zemnieka, tik maz, ka neviens pilsētnieks, salīdzinot, nebūtu bijis mierā ar to. Par to jārunā arī taisni Pļaujas svētkos, lai labie nodomi jo drīzāk pārvērstos īstenībā. Es negribu uzskaitīt visu darāmo. Minēšu tikai dažas lietas. Bez kavēšanās mums pareizāk jānokārto māju pirkšana un pārdošana tagadējam īpašniekam labvēlīgā garā. Tālāk svarīgas ir mantošanas lietas; te jau jūtamu uzlabojumu ir ienesis jaunais civillikums. Mums ir jārada patiesa iespēja centīgiem zemturu dēliem un centīgiem laukstrādniekiem tikt pie savas saimniecības. Šīs nav vairs tīri materiālas lietas, taisni tāpēc to iedarbība būs jo svētīgāka. Un jautājums — priekš kā? — nebūs vairs tik griezīgs.

Bet mēs varam darīt un darīsim vēl vairāk. Ir jāpaplašina valdības līdzdalība ceļu taisīšanā un uzturēšanā, samazinot zemturu rūpes un atbrīvojot lauku darba spēku. Tāpat ir jāsniedz palīdzīga roka zemturiem purvāju nosusināšanā, smilšu zemes auglības pacelšanā, jaunu lauksaimniecībai derīgu zemju platību radīšanā un meliorācijas lietās. Ir vajadzīgs atbalsts atmatu, noru, lauku uzplēšanā, lai būtu vairāk derīgas zemes. Citas lietas es nemaz neminēšu.

Vēl tikai pateikšu, ka arvien paplašinot valdības rūpes un gādību par lauku dzīves pacelšanu un lauksaimniecības veicināšanu, mēs varēsim cerēt, ka piepildīsies tas, kas saistās ar uzskatu, ka lauksaimniecība ir mūsu dzīves pamats. Tikai tad mēs varē-

sim piedzīvot, ka zemnieks varēs pildīt to, ko no viņa gaida un prasa, tikai tad mēs piedzīvosim, ka lauki taps pievilcīgāki un ļaužu bagātāki, ka vairosies tur uzņēmīgo, strādīgo cilvēku skaits, kuŗi dzīvē un darbā ies dzidru ideālu apgaroti, kuŗi spraudīs plašus mērķus un gribēs un spēs vēl vairāk, kā līdz šim, dot tautas labklājības celšanai un valsts nostiprināšanai. Tikai tad mēs piedzīvosim, ka kultūras dzīve laukos strauji tuvosies pilsētai. Varētu prasīt un jautāt, vai tas vispār ir iespējams un vai to visu var izdarīt un izpildīt, ko runā Pļaujas svētkos? Uz to es gribu atbildēt: jā, jā gan! Tas ir iespējams, to var izdarīt, un mēs to izdarīsim. Jo redziet, mēs varam droši teikt, ka mums ir jauni labāki pamati, uz kuŗiem stāvam mēs savā darbā, uz kuŗiem stāvat jūs un stāvēs reiz jūsu bērni. Nav un nekad nebūs vairs, ja jūs visi tā gribēsiet, nebūs vairs vienas dienas politikas, nebūs vairs šķelšanās un skaldīšanās ne mērķos, ne darbos, ne gribā. Mēs esam un būsim visi vienoti lielākiem, augstākiem mērķiem, būsim vienoti darbā gaišākai un skaistākai nākotnei, spēkā bagātākai un varenībā spožākai. Tā mūsu darbs būs ar tālāk spraustiem mērķiem, un pati dzīve taps nozīmīgāka, svarīgāka, saturā bagātāka, būtībā valdzinošāka. Lauku cilvēks būs sasniedzis pilngadīga, pilntiesīga pilsoņa stāvokli. Notiks brīnums, ka šajos jaunajos lauku cilvēkos modīsies vēl tagad nenojausti apslēpti spēki un enerģijas avoti, kas pulcinās visus kopīgam darbam, kas pavērs jaunas izredzes un līdzinās ceļu jaunām iespējām. Tad neredzētā kvēlē atmirdzēs tēvu zemes mīlestība, griba kalpot tautai, valstij, mīlestība uz tautu, zemi un valsti, kuŗu karsti mīlēt bija vērts sen senā pagātnē, pirms gadu simtiem un gadu tūkstošiem, tik karsti mīlēt, ka pietika spēka pārvarēt visus šīs pasaules valdzinājumus, lai atdotu un ziedotu sevi savai tautai un valstij. To redzēsim šovakar uz šīs skatuves, kad mūsu priekšā risināsies sen senā zemgaļu varoņu ķēniņa Nameja gaitas un darbi. Par visām lietām mēs redzēsim, ka ir viena prasība cilvēkam, kuŗa gan grūti pildāma, bet kuŗas pildīšana nes zelta augļus, proti — nepadoties acumirkļa vilinājumam, lai cik tas salds, bet pie katra darba, uz katra soļa domāt par nākotni un prasīt, vai šodiena spēs palīdzēt rītdienai, vai šodiena ir ceļa gatavotāja rītdienai. Nameja cīņas, kā zināms, bija posms lielās, gaŗās 13. gadu simteņa cīņās pret svešajiem iebrucējiem. Viskarstākās cīņas bija norisinājušās jau gadus 50 pirms Nameja laikmeta, kad kaŗa laukā pavēlnieks bija cits zemgaļu virsaitis — mums ar savu darbu un vārdu labāk pazīstamais Viesturs. Viestura laikā zemgaļu pretošanās iebrucējiem uzliesmoja visredzamāk, un Viesturu aizvadīja viņa laika biedri kā uzvarētāju. Vērodami un līdzi pārdzīvodami senos notikumus uz skatuves, mēs visi sajutīsimies tiem tik tuvu, un tomēr arī tik tālu prom no viņiem, jo nav nekādu redzamu saišu ar šiem senajiem laikiem. Nav mums neviena uzskatāma lielāka priekšmeta, kas mums liktu atgādāties senos laikus, to laiku cīņas un to laiku mūsējos varoņus.

Manī deg vēlēšanās šos senos laikus atkal tuvināt mums, atdzīvināt, nostiprināt saites ar viņiem. To mēs varam izdarīt, pasniegdami seno laiku varoņiem kādu dāvanu, rādīdami viņiem labu piemiņas zīmi, mezdami tiltu atpakaļ uz senajiem laikiem. Tā mēs godināsim viņus, bet paši tapsim stiprāki, jo izjutīsim, ka mūsu dzīves sākumi dziļi un tālu atpakaļ sniedzas mūsu pašu zemē.

Jūs redziet tur pāri Lielupei stalto, grezno pili. Arī šī pils nav līdz šim vēl atradusi īsto sakaru ar mūsu zemi. Tā nav vēl dziļi ieslēgta mūsu sirdīs, lai gan mēs to tagad apdzīvojam. Šī pils ir celta pa gabaliem dažādos laikmetos. Pabeigta viņa nekad nav bijusi, un tikai mēs to tagad pabeigsim, pēc tam, kad visiem nokavējumiem šīs pils celšanā un visiem postījumiem visjaunāko vainagu uzlika 1919. gada dedzinātāji, atstādami mums no šīs pils tikai drupas un gruvešus. Šo pili nu par jaunu ceļam un uzcelsim mēs, mēs būsim tie, kas viņu pabeigs. Šī pils pieder un piederēs mums, tās īstiem cēlājiem. Šī pils gaida, lai mēs tai dotu vārdu, kas darītu godu pašai pilij un būtu lepna uz mums. To mēs vislabāk panāksim, ja mēs, viņai vārdu dodami,

metīsim jaunu tiltu atpakaļ uz mūsu pagātni un senatni, kas savienotu mūsu senču dienas un darbus ar mūsu dienām un darbiem cēlā un cildenā veidā. Tāpēc es šodien varu še jums pateikt un visiem paziņot, ka ir nolemts, ka sākot, ar šo dienu mūsu pils Jelgavā, Zemgales un Kurzemes senajā galvas pilsētā, pāri hercogu laikiem sniegdamās, dabūtu un nestu vārdu, un proti — no šīs dienas sākot viņas vārds lai būtu priekš mums visiem satiksmē, sarunās un rakstos, iekšzemēs un ārzemēs, zīmīgais, skaistais, dziļais vārds — V i e s t u r a p i e m i ņ a s p i l s.“

Jums tas jāsaprot pirmajiem

A. R.

Izstādes laiks, pļaujas svētki un tāpat pašu mazpulku sacensības valsts mērogā nu jau liekas krietni tālu, jo ikdienas rūpes un pienākumi ir daudzkārt tie, kas var aizēnot pat cildenākās, jūsmas pilnās domas un nākotnes nodomus.

Tā ir tā rūgtā dzīves patiesība. Un kas viņai neprot pāri tikt, tas arī nekad tālāk nenokļūst kā vien līdz lielas smeldzes pilnai iejūsmai, kas paver gan dzīves pilnības iespējas, bet patiesu sasniegumu un piepildījumu nespēj dot. Nespēj dot tādēļ, ka mēs paši esam tik nespēcīgi, ka, citu pienākumu aizņemti, ļaujamies rūpēm, iekšējai vienaldzībai un citkārt arī īgnumam par to, ka mums nav laika nodoties cildenākām izjūtām un darbiem, kam būtu paliekoša vērtība.

Bet še nu arī neaizmirsīsim, ka tikai tas, kas arī tik pelēkā un visu noliktā ikdienā pastāvīgi prot degt un paturēt prātā un sirdī ierosinājumus, ko guvis lielos svētku brīžos vai vērodams un izjuzdams krietna darba svētības nesto siltumu, — tikai tas spēj uzvarēt sevi un ieraudzīt arī vislielākā ikdienas pelēkumā vērtības, kas cilvēka sirdij un prātam dod prieku un mierinājumu.

Jaunie draugi, mazpulku dalībnieki, tie savā ikdienā taču ir mācījušies to varbūt vislabāk saprast, ka arī vienkāršajam darbam, ja vien to darām ar sirsnību, ar iegūto zināšanu palīdzību, ir panākumi, kas iepriecina sirdi, kas ceļ domu lidojumu lielākos plašumos un kas atraisa gribu jauniem nodomiem.

Un šai dabīgajai izpratnei lielajā Zemgales izstādē, kuŗu taču skatīja tūkstošiem mazpulku dalībnieku, mazpulku Virsvadonis mūsu Prezidents **Dr. K. Ulmanis** ir devis attaisnojumu un tālu, bet jaunatnes sirdij tuvu ideju un mērķi. Tādēļ arī, iegājuši savos skolas vai arī ikdienišķos saimniekošanas darbos, neaizmirsīsim Prezidenta teiktos vārdus Zemgales izstādē:

„Vakardienas Pļaujas svētki un izstādes apskatīšana šodien rāda nepārprotami, ka mēs tik strauji ejam uz priekšu kultūrā un civilizācijā, ka mums bez kavēšanās jāķeŗas pie darba, lai mēs varētu savu lauku ražas un visu savu darba ražību pacelt vismaz par 50 proc. Ja mēs to drīzā laikā nepagūsim padarīt, tad mēs arī nespēsim samaksāt to kultūras un civilizācijas progresu, kas tagad pie mums ir sācies un arī bez apturēšanas iet uz priekšu. Bet labi. Lai aug kultūra, lai aug civilizācija, tikai mums jāgādā, lai rodas vajadzīgie līdzekļi, ka visus izdevumus var segt un tos ar pašu līdzekļiem un pašu spēkiem samaksāt.“

Lai aug kultūra, lai aug civilizācija, bet mums tikai jāgādā līdzekļi, lai šo kultūras progresu un kultūras vērtības mēs varētu samaksāt paši saviem līdzekļiem, paši tos baudīt un būt šo vērtību skatītāji un izjutēji.

Mazpulku dalībnieki, tas jums jāsaprot vispirmajiem. Tas jums jāsapiot un jāzina, ka mūsu tauta pēdējos gados ir apliecinājusi, cik spējīga viņa ir kultūras progresam. Un tādēļ jūsu pienākums ir vispirmā kārtā tas — s k o l ā u n m ā j ā, v e c ā k i e m p a l ī d z o t v a i s t r ā d ā j o t k ā d u d a r b u m a z p u l k ā, v i s u d a r ī t j o p a m a t ī g ā k i, j o

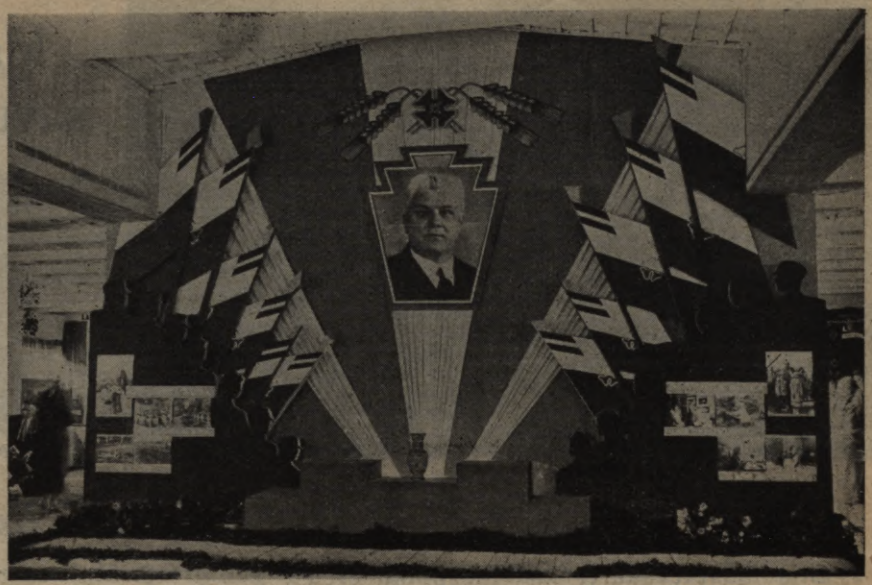

Mazpulku novietnes centrālā daļa Zemgales izstādē

apzinīgāki un rūpīgāki, prātā paturot visu, kas zināšanai vajadzīgs un zināšanas vērts. Tas vajadzīgs tādēļ, lai jūs ne darbā, nedz savās pārdomās un zināšanās nepaliktu sekli un paviršu un tā neatrautos nost no šī laika, kas iet varenā dziļumā, mūs visus bagātus un apgarotības pilnus darīdams. —

Turpat izstādē mazpulku Virsvadonis, raudzīdamies uz pasākumiem, kas bijuši mazi un no maziem izveidojušies par lieliem, saka cildinošus vārdus uzcītīgajiem: **„Man patīk cilvēki, kas sāk ar mazumu un tad ar neatlaidību un čaklu darbu tiek pie lielāka."**

Arī šie vārdi jums jāsaprot pirmajiem, pirmajiem jāsaprot viņu dziļākā saturā. Un kāds tad ir šo vārdu dziļākais saturs? — Viņu dziļākais saturs ir trīs cilvēka rakstura īpašības — izturība, paļāviba un pacietība. Kas ar šīm īpašībām bruņojies, tas var droši sākt no mazuma, mazums galā vedīs pie lieluma. Tam nav vajadzības svaidīties, novērsties no viena iesākta nodoma pie otra, tam nav vajadzības celt plānus lielākus, nekā viņš spēj izdarīt. Viņš iet uz priekšu, lēnām, bet neatlaidīgi pats sev līdzināmdams ceļu.

Izstāde rādija, ka mūsu zeme tik bagāta! Aug lieliski lopi, kviešu vārpās bagātīgs graudu skaits, zeme veŗ vaļā savas bagātības — pat Ropažu smiltīm piešķirdama vērtību, kādu līdz šim mēs nepazinām. Vai tam, kas negribētu vai nespētu degt pats savā darbā, atdodams tam visu sirdi un jaunības spraigumu! Vai tam, kas varētu teikt — es jau nekā nevaru! Nespēju! — Var sākt un vajaga sākt ar mazumu, lai tad lielumā mēs būtu netikai materiāli bagāti, bet arī garā, raksturā stipri un rūdīti, tādi, kādi vajadzīgi nākotnei un mūsu zemei.

Tas jums, mazpulku dalībnieki, jāsaprot vispirmajiem.

Mazpulki sveic savu Virsvadoni

Virsvadonis pieņem mazpulku dāvanu

Bija jau pievakare, kad mazpulku organizācijas pārstāvji ieradās pilī, lai noteiktā stundā nestu sveicienus savam Virsvadonim viņa sešdesmitā dzimšanas dienā. Bez mazpulku nozares vadītāja K. Ķirša un ideoloģijas un propagandas nozares vad. Arn. Lūša, mazpulku pārstāvji vēl bija — G. Blachins — 859. Atgāzenes mazp. dal., L. Rakits — 368. Raudas mazp. dal., A. Pūce — 393. Rūjienas draudžu mazp. dal., E. Polks — 740. Viļakas-Slabadas mazp. diženais un B. Kinstlers — 580. Liepājas ģimnazijas mazp. dalībnieks.

Virsvadonis pieņēma mazpulku pārstāvjus skaistā pils virsaišu zālē, un G. Blachins — kā jaunākais sūtīto vidū — pasniedza Virsvadonim adresi, iepriekš nolasot tur rakstītos vārdus.

Augsti godājamam
Valsts un Ministru Prezidentam
Dr. K. ULMAŅA kungam,
Mazpulku Virsvadonim.

Dziļā cieņā un godbijībā visā Latvijas valstī šodien top minēts Jūsu vārds, jo latviešu tauta sumina Jūs — dižāko tēvzemes dēlu.

Arī baltzaļo karogu saime, kuŗai, Virsvadoņa pienākumus uzņemoties, Jūs esat parādījis augstāko godu — sūta Jums sveicienus no visattālākiem mūsu valsts novadiem, liecinot, ka nav vietas mūsu zemē, kuŗu nebūtu aizsniegusi Jūsu vareno darbu slava.

Pārkāpjot raženā mūža sešdesmitā gada slieksni, Jūs, augstais Virsvadoni, varat būt pārliecināts, ka Jūsu vārda spožā slava un Jūsu lielo darbu atbalsis neizskanēs līdz ar laiku, kuŗu Jums mūsu tautas vidū pavadīt lēmis mūsu un mūsu tēvu stiprais un mūžīgais Dievs.

Mēs — mazpulku dalībnieki — šodien atkārtojam solījumu turpināt Jūsu iesākto darbu, sekot vienmēr un visur Jums, stāvēt par Jums un strādāt kopā ar Jums, lai mūžu mūžos būtu vienota, nacionāla un varena atjaunotā Latvija, kuŗas vēsture ir un būs Jūsu dzīves un darba stāsts.

Augsim Latvijai!

Bija dziļi svinīgs brīdis, kad Virsvadonis atbildēja apsveicējiem, aizrādot, ka mazpulku organizācija viņam vienmēr bijusi tuva un ka viņš sevišķi priecājoties par jaunatnes sveicieniem. Uzdodams nest sveicienus un pateicību visiem organizācijas dalībniekiem, Virsvadonis izteica cerību atkal drīzi ierasties mazpulku vidū.

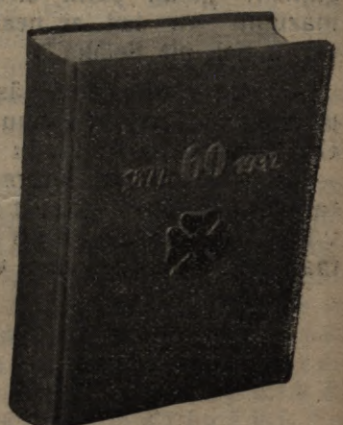

Mazpulku velte. Mazpulku sveicieni un skati no mazpulku dzīves un darba

Zemgales līdzenumā

Jelgavas mazpulku novads...

Jelgavas mazpulku novads aptveŗ auglīgo Zemgales līdzenumu, kuŗa vidū, Lielupes abās pusēs, atrodas sirmās Kurzemes hercogistes galvas pilsēta Jelgava ar vēsturisko Jelgavas pili — tagadējo Latvijas Lauksaimniecības kameras mītni — Viestura piemiņas pili. Tērvetes un Mežotnes pilskalni, kas atrodas novada dienvidus daļā, pauž zemes varenību un krāšņumu.

Jelgavas novadā ietilpst: Jelgavas apriņķis ar 71 mazpulku, Bauskas apriņķis ar 36 mazpulkiem un 4 pagasti no Tukuma apriņķa ar 10 mazpulkiem, kopā 117 mazpulku ar 3208 dalībniekiem — 1734 zēniem un 1474 meitenēm. Mazpulku dalībnieki apstrādājuši 35,06 ha zemes platības — tīra peļņa iegūta Ls 22658.42.

Zemgales auglīgais līdzenums ir Latvijas bagātības klēts, tāpēc arī mazpulku dalībnieki kā galvenās kultūras audzējuši kviešus, cukurbietes, turku pupiņas, sīpolus un veseļošanās augus.

Mazpulku zēni un meitenes, kuŗos mājo senais zemgaļu bajāru un varoņu gars, vienībā un vienprātībā zem baltzaļā karoga seko tiem centieniem, ko nospraudis 15. maijs un mūsu tautas Vadonis Dr. K. Ulmanis, kuŗa dzimtais pagasts un pirmā skola atrodas Jelgavas novadā.

Viestura piemiņas pils

Pa kuŗu ceļu?

R. KLEINBERGS

Viņš bija atkal sabāries ar tēvu. Jau sen viņš gribēja aiziet no mājām, bet kāda neatvairāma vara viņu nelaida.

Izgāja pēcpusdienā laukā art. Jānis iet arklam pakaļ, bet kur citreiz viņš priecājās, kā lemesis griež sīksto velēnu, kas met kā čūska kūleni līdz nogulst vietā, tur tagad viņš to vairs neredz.

Bija sabāries nieka dēļ. Ielicis sekumiem jaunu kātu, tas tēvam nebija paticis — sācis viņu bārt, ka viņš neko nejēdzot, tik grāmatās vien guļot. ...

Tiesa, Jānis lasīja daudz. Grāmata bija viņa vienīgā, likās, redzamā pasaule, kuŗu viņš saprata un kuŗā dzīvoja. Pāri par to viņš neinteresējās. Uz ballēm negāja. Ja aizgāja, tad jutās tik garlaicīgi, kā nekur citur pasaulē. Liekas, tas viņam bija lielākais sods, kādu vien var piespriest brīvā veidā. Ak, kāds žultains rūgtums krūtīs vārījās, kad pārnāca mājās!

Viņš nedejoja — visi priecājās, bija arī Elza, meitene, kuŗa viņam patika, bet kuŗai klāt iet neuzdrošinājās.

Tad darbos viss tas atkal pamazām izgaisa.

Tāpat tas bijis vakar. Vēl rūgtums nebija izgaisis, kad tēvs viņu bija ņēmies bārt. Par ko? — Par nieku! — „Vai ir vērts dzīvot šeit par vēderu, kad citi puiši saņem noteiktas algas un var iet un darīt ko grib, bet viņam, labi, ja iedod par trim mēnešiem reiz kādu latu, kad tēvs domā, ka nu arī viņš varētu aiziet uz balli.

Ak, šis tēvs! Vai viņš zina, ka balles viņam nemaz neinteresē!... Viņš te rēķina pēc sevis. Kad viņš bija priecājies, jauns būdams savā laikā, kādēļ, viņš domāja — lai dēls to arī nedarītu?

Nē, Jānis labāk varēja par to naudu nopirkt kādu grāmatu. Bet tas bija tik maz, ka par to nopirkt arī nekā lāga nevarēja.

Un viņš mīlēja lasīt jaunas grāmatas — tikko iznākušās, par kuŗām tik jauki reklamējās izdevēji. Pasūtīt kādu žurnālu, — nē, par to jau vēl ne tikdaudz ko domāt nebija!

Un tā gāja.

Tēvs domāja: uz ballēm viņš neiet, tad jau naudas viņam nevajaga... Bet viņa dēlam bija savas ilgas, kuŗas viņš apmierināt nevarēja. Nebija ar ko. —

Jānis dzina vagu mežmalas tīrumā un domāja: „Aiziešu — un vairāk nekā — Lai viņi te plēšas vieni. Tad redzēs gan... Tad viņam būs žēl un skries mani lūgties. Brauks man pakaļ uz Vidzemi, kur es aiziešu...“

„Nē, jaunnedēļ — Jānis nolika sev laiku — es katrā ziņā aizbraukšu...“

Un viņš sāka prātot, kā to ērtāki izdarīt: kādas drānas ņemt līdz un kādas atstāt; kādas būtu visnepieciešamākās pirmajā dzīves vietā.

„To apvalkāto kārtu — tā nudien būs jāņem,“ viņš sprieda. „Bez darba drēbēm jau neiztikt.“

„Tad,“ — viņš domāja — „vajadzētu otru kārtu arī svētdienām. — Jā, kā tad! Par lesku svešā pusē viņš arī negribēs palikt. Negribēs būt kā tie noplukušie strādnieki. Svētdienās staigās tīrs. Pa vaļas brīžiem lasīs un mācīsies...“

Burks! piepeši arkls izlēca no vagas, uzskrējis uz akmens kā kuģis uz sēkļa.

„Ta — tavu triecienu!“ rājās Jānis. „Tikko zobus neizsita...“

Iecēla arklu. Skatījās: lemesim gals saliekts. —

Nu bija jāmeklē akmens, ko uzsist to uz augšu.

Ilgi izstaigājās pa lauku, meklēdams kādu lielāku akmeni.

„Velns!“ viņš rājās. „Kad to nevajag, tad sit tev zobus ārā, bet kad vajag — tad nav neviena!“

Un viņš staigāja pa lauku, meklēdams akmeni, ko uzliekt arklam saliekto lemesi.

Pa to laiku domas bija jau ņēmušas citu virzienu: viņš domāja tik par akmeni, par savu darbu. Aiziešana uz brīdi likās kā piemirsta.

To no mājām ieraudzīja tēvs un arī atnāca.

„Kas tev?“ viņš jautāja.

„Uzskrēja uz akmens. Arklam lemesis saliecās.“—

„Aŗ, kā aizmidzis!“ domāja tēvs.

„Kā tad es varu redzēt, kas tur apakšā!“ atvairīja uzbrukumu dēls.

„Jā, lauki mums pilni apakšzemes akmeņu,“ — ņēmās tēvs. „Jau sen teicu: vajadzētu aŗot atzīmēt un saspridzināt, vai, mazākais, tāpat izrakt. Bet tu?!“ —

„Es jau viņu aizzīmēju aŗot arī,“ taisnojās dēls. „Bet kad es viņu rakšu? Man jau nav nevienas dienas vaļas. Ja tu pats gribētu, tad jau sen būtu izrakti. Ne jau es te tas noteicējs, kas jādara. Tagad pat puisis Mārtiņš cērt mājās žagarus — vai tas ir vasaras darbs?“ — aizrādīja dēls uz tēva nepraktisko saimniekošanu.

„Tad nu iznāk, ka galu galā es būšu tas vainīgais!“ uztraucās tēvs, nemaz neiedomādamies, ka viņš tak noteicējs savā mājā bija — dēls bija tikai vienkāršs strādnieks, un tēvs necieta pretrunas, ja dēls aizrādīja, ka kaut kas būtu citādi darāms.

„Zināms, ka tu tas vainīgais!“ aizkarts sevī par jaunu, dusmojās dēls. — „Nē, nudien, es te vairs ilgāki nedzīvošu!“ Jānis nodomāja sevī. „Katrā ziņā jaunnedēļ aiziešu!...“

„Ak, es tas vainīgais!“ uztraucās atkal tēvs. „Tu jau jaunāks. Kādēļ tu nekā negribi darīt? Tikai — kā jau teicu, nogrimis savās grāmatās — cits jau tevi neinteresē. Tā jau mēs izputēsim!“

Nu dēlam sametās dusmas:

„Ja es tas noteicējs“, viņš teica, „tad saki, lai nāk Mārtiņš tūlīt tos akmeņus velt ārā!“

„Kā tu runā!“ tēvs aprāja viņu. „Ko te viens cilvēks vien darīs? Kad būsit abi brīvi, tad.“

„Un kad tas būs?“ iebilda dēls. „Tad būs atkal cits darbs. Tā nekad neiznāk. Lai nāk un vismaz atrok. Vai tad viens parakt arī nevar? To tak var!“

Nav zināms, ko nu tēvs gribēja teikt. Bet tā viņš tik nospļāvās un aizgāja mājā.

„Dulns un vairāk nekā!“ Viņš tik aizejot sevī norūca.

„Ak, es vēl dulns!“ rājās arī sevī Jānis. Gluži — kāds koks — tāda pagale abi bija. — „Par to, ka es par velti te strādāju, vēl mani sauc par dulnu? Prom!“

Sakārtojis arklu, viņš dzina vagu tālāk. Doma, gaŗa kā tīruma vaga, viņam slīdēja pakaļ.

To no mājām ieraudzīja tēvs un arī atnāca

„Jā, bet kur es, aizgājis svešumā, apmetīšos? Kā dabūt darbu, vai tas būs tik viegli? Vēl šorīt tepat arī mūsmājās ienāca divi latgaļi darbu meklēt. Nē, nebūs tik viegli...“ Un Jānis, pilns jaunības nemiera un atgriezdamies atkal pie reālās dzīves šepat tēva sētā, pie kuŗas viņš bija saistīts, un nespēdams bez tās dzīvot, tomēr ilgu vilkts pasaulē, turpināja prātot vēl par saviem akmeņiem: „kā ar tiem pat“ — viņš domāja. — Vai tēvs nevarēja uz kādu dienu salīgt tos pašus latgaļus, lai kopā ar puisi Mārtiņu vai, pašam palīdzot, te tos akmeņus šai laukā, kas lauž arklu nost, izveltu vai sasistu. Viņš gaida uz viņu! Bet kad viņš uzars šo lauku, jau otrs otrā gabalā gaida viņu. Tas steigā vien atkal jāaŗ... Un tā ar puisi Mārtiņu nekad neiznāk laika kopā strādāt. Bet nē!“ viņš dusmojās. „Tēvs mūžīgi taupa naudu... Baidās santimu izdot lieku tur, kur tas — pēc dēla domām — atmaksātos. — Bet — krogū — viens pusstops, otrs — nav nauda! Nē, tā nevar saimniekot!“ Viņš rājās. „Un galu galā es palieku tas vainīgais. Nē, tā vairs nebūs. Es aiziešu!“

„Bet vai brūno drēbju kārtu arī nevajadzētu ņemt līdzi? — viņš prātoja, „tās būtu darbam, kad šīs, kas man mugurā, noplīsīs.

Tās jau vairs nav jaunas. Un tad — viņš prātoja vēl, — ja man nebūtu citu drēbju vēl, tūlīt būs jāsāk valkāt jaunās. Novalkāšu tās — kā tad es tikšu pie jaunām? — Jā, kā tad es tikšu pie jaunām? — Un tad es staigāšu kā putna baideklis tur!"

Nē, iedzimtais saimniekdēla lepnums viņam to neatļāva. Viņš bija, vai pareizāki sakot, gribēja būt iekšēji brīvs — kā visi tie, kuŗus izauklējusi viensēta, bet reizē negribēja staigāt arī kā klaidonis noķesis. Kaut kas līdzīgs aristokratam runāja viņā. To viņš nevarēja, ja to varētu saukt par pašlepnumu, izdzīt no sevis. —

„Bet aiziet viņš aizies!" — to viņš bija jau nolēmis. „Redzēs, ko tad tēvs te rās? Lai tad pasaimniekojas bez viņa — kas, naktis negulēdams, skrēja jau pirms gaismas laukā, par ko puisis Mārtiņš, kam tas tak patīkami nevarēja būt, sauca viņu par dulnu..."

„Tas dullais jau laukā!" viņš rītos no sava gubeņa, kuŗā tas gulēja, izlīzdams teica, kad redzēja, ka Jānis jau ara.

Un par to Mārtiņš saņem kārtīgu algu, bet Jānis — tik tēva pārmetumus!

„Tāda, lūk, ir pasaule — nepateicība ir tās alga!" — žultīgu rūgtumu sevī norija Jānis. „Bet kam man te plēsties: kad aiziešu, tad atkritīs tas viss kā zvīņas! — Tas aizies. Būšu tikpat brīvs kā Mārtiņš un saņemšu tāpat algu kā viņš...

„Bet — — — ne jau algas dēļ viņš gribēja atstāt tēva sētu. Nē, tā viņam bija gluži vienaldzīga. Viņš gribēja tikai darbu — brīvi strādāt, bet tas arī viņam tika liegts. Viss, ko darīja, nebija tēvam labs. „Atkal tu to nejēdzi kā vajag padarīt! Kur bija tavas acis?" — bija tēva parastie vārdi.

„Bet nu viss pāri!" kaut kas gavilēja Jānī: „Viņš aizies!" —

— — — — — — — — — — — — — — —

Pagāja dažas dienas. Kad viens papuves lauks bija jau aparts, sāka vest mēslus uz otra. Darbs bija grūts, lai gan saimnieces tanīs dienās ēdināja visus strādniekus spēcīgi. Pusdienās izvārīja vai nu skābus kāpostus ar gaļu vai grūdeni un zirņus. Tomēr samocītiem strādniekiem ne visai labi gāja pie sirds tagad šie spēcīgie un citreiz gardie ēdieni.

Jāņa rokas, kā jaunākās, kas vēl maz savā mūžā sekumus cilājušas, bija gļēvākas — tās vakaros bija kā izlauztas.

Mārtiņš bija vingrāks. Tas, uzsmēķēdams pipīti, mēza pamazām. Neelsa arī tik strauji. Likās, viņš domāja: kur skriet? Pasaulē vēl dienu daudz priekšā... Bet ne tā Jānis — ak, kad tik ātrāk! Ak kāda nepārvarama darba dziņa viņu rāva uz priekšu! Viņš pat bija uz laiku aizmirsis par aiziešanu no tēva sētas. Vai tagad bija laiks domāt par to! Nē, darbs viņu nesa kā uz ērgļa spārniem!

Tēvs meta laukā no vezuma. Puisis un vēl kāds strādnieks, kuŗu tēvs bija pieņēmis palīgā šai dienai — stāvēja kūtī, bet Jānis, kad bija vēl tiem palīdzējis piemest, brauca. Tas bija vēl grūtāks darbs kā visu dienu mežot vien. Uz kaila dēlīša sēdot, pa grumbaino lauku braucot un rikšos laižot — jo Jānis tak ātrāk gribēja darbu steigt — tā atkratījās un sakratījās, ka līdz vakaram bija kā piestā sagrūzts. Bet ne Jānis par to bēdāja. — Lūk, viņš domāja: līdz vakaram lauks būs cauri! Kad tik paspētu līdz vakaram! — Un rītā viņš jau pulksten 2 naktī celtos augšā, lai būtu tīrumā ar arklu — kā no tām pašām tēva neieredzētām grāmatām zināja, — līdz ammōnjaks neizgaist un mēsli saulē nesakalst kā brakš. — Nē, te bija jāsteidzas.

Kad gulēs? Kad gulēs, līdz nāvei noplēsies?!—Par to, liekas, nebija laika domāt. — Kā atmaksa par to, ka Jānis tā centās darbos, ka darbu gribēja veikt pēc zinātnes atzinuma, arī tīrumos tagad auga tāda labība kā nekur citur apkārtnē. Vai tas vien jau nebija darba prieka attaisnojums, ko nevarēja sevī nejust arī Jānis? Jā, tā bija...

Un tiešām! — līdz vakaram kūts bija tukša un lauks nogāzts!

Vakarā labi iebarojis smagos vezumus no staignās kūts izvilkušos zirgus, viņš iekrita uz brīdi snaudā. Bet nevarēja jau iemigt.

Tas bija—kad gāja gulēt, bija vienpadsmit vakarā. Pusvienos viņš jau gribēja celties un iet iebarot zirgus rīta tiesai, lai līdz diviem tie paspētu paēst.

Un viņš, lai gan noguris bija, nevarēja

iemigt! — „Ka tik neaizguļas!“ — kāds viņu tirdīja. „Ka tik neaizguļas...“

Modinātājs pulkstenis viņu tieši iztraucēja tanī brīdī, kad bija tikko aizsnaudies. Cēlās un skrēja barot zirgus.

Bet, pieejot pie gubeņa durvīm, viņš sapīka. Puisis gulēja gubenī un durvis bija aizsējis no iekšpuses, lai viņu netraucētu. Ko nu? — To tak modināt nevar. Jau tā viņš dusmojās, ka Jānis skrejot ar darbiem. Bet vai tagad slāpeklim,“ — kā Jānis domāja, „var ļaut izgarot? Vai var ļaut mēsliem izgarot un tad art, kad dunduri nāks virsū, — vai tad būs aršana? Lai pamēģina dunduru laikā art!“

Un ilgi nedomādams, Jānis paķēra izkapti un aizskrēja uz lauku sapļaut zirgiem sulīgās lēcas.

Izkapti strīķēt nedrīkstēja, lai neiztraucētu kaimiņu ļaudis un gulētājus — bija tak tepat vēl pusnakts!

Klusi sapļāvis nastiņu, viņš ar to devās mājās. Lēcas bija smagas, rokas piemirkušas, mitrums spiedās cauri svārkiem, un tie kļuva slapji

Zirdziņi izmocījušies, bija tikko spējuši kājas atpūtināt.

Aizlika aiz redelēm svaigo sēku. Lopiņi sāka kāri ēst.

Bet bēris vēl skatījās atpakaļ. Jānis zināja: viņš gaida miltūdeni. Ielēja katram pa pusspainim, jo barība tak zaļa bija, un uzkūla miltus virsū, kā tas bija parasts, kaut gan zinātne, kā Jānis teica, zirgiem tādas dziras neatzīstot... Bet tēvs to bija noteicis un dusmojās, ja tas nebija padarīts, jo Jānim tak arī te bija jāpadodas tēva gribai. Tas jau tas saimnieks te bija, ne viņš! —

Iekritis gultā, Jānis mēģināja vēl iemigt. Bet velti!—kā laidās iemigt, tā trūkās atkal augšā. — „Kad tik neesmu jau aizgulējies.“

Nē, pulkstenis vēl nebija divi, ārēji mierīgs, bet sevī pilns uztraukuma, viņš iekrita atkal savā gultiņā klētī.

Bings, bings! — cauri nakts klusumam viņš sadzirdēja, ka istabā pulkstenis nosita divi.

Kā aizšauts Jānis spruka augša. „Gandrīz aizgulējos!“ viņš kā izbijies ierūcās.

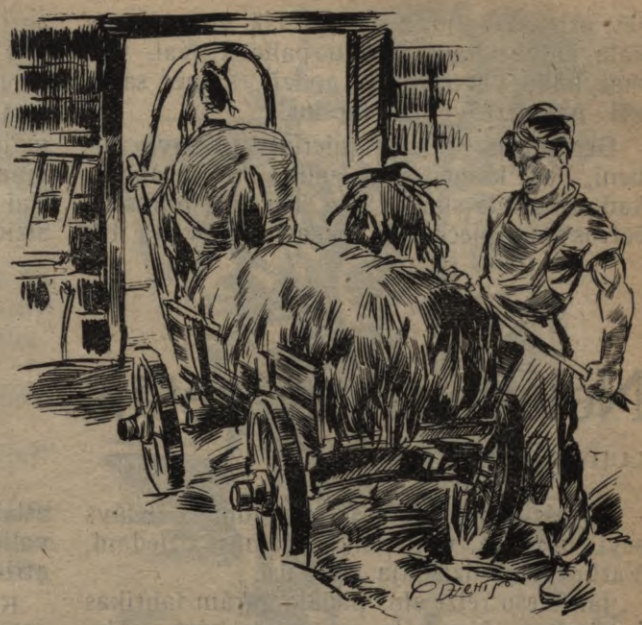

Viņš strādā un plēšas kā traks, bet tajā pat laikā domā par aiziešanu no mājas. Bet vai var no šejienes aiziet? . .

Ātri uzrāva drēbes un metās no klēts laukā. Tumšs vēl bija. Ne jau gan īsta tumsa, bet tāda — puskrēsla — kā jau vasarā...

Klusu, ka Mārtiņš to nedzird, izveda no staļļa abus nogurušos zirdziņus, kas bija kā pats, kam rokas arī vēl sūrstēja no darba un ķermenis bija kā lietuvena sajāts — izveda, sajūdza tos arklā un gāja uz lauku.

Pirmā vaga gāja smagāki, bija jānotur zirgi taisni un arī arkls jātur rokās stingri, lai neizslīdētu no vagas.

Tad gāja vieglāki. Kā ārprāta steigā Jānis pūlējās steigt darbu tagad, kamēr vēl saule un tveice nav sākusi rīkoties laukā. „Tad būs mokas!“ viņš domāja.

Bet arī tagad bija jau savas mokas! Tikdaudz knišļu bija, un tie līda acīs, metās uz rokām — un koda, kur tik tika klāt, ka zirdziņi un arī pats arājs nespēja ne atgaiņāties. Nē, arī jau tagad bija sava nelaime!

„Vai varēšu lauku šodien uzart?“ viņš domāja. „Visu varbūt nē — bet lielo pusi jau paspēšu, pirms mēsli sažuvuši būs. Un tas arī labi. Jā, tas arī labi.“ —

Un viņš domāja par to tik sirdīgi, ka galva, kas vēl pilna vakarējā noguruma, sāka sāpēt. Acis tā pagurušas, ka neredz

sev priekšā gandrīz nekā. Tik viena doma kala galvā: kaut varētu pabeigt, vai, vismaz, kādu vagu vairāk apdzīt, kamēr saule vēl nav izžāvējusi mēslus!...

Bet puisis Mārtiņš mierīgi guļ savā gubenī, līdz kamēr viņu sauks meitas augšā, kad ies govis slaukt. — „Tas būs pulksten četros vai piecos, jo tagad jau vairs tik agri neceļas kā senāk" — domā Jānis. Bet vai viņš, saimniekdēls var tā gulēt?"

Nē, viņš strādā un plēšas kā traks, bet tajā pat laikā — domā par aiziešanu no mājas! Viņš ir kā koks, ko plēš vētra — viņa jaunības dziņas — uz divi pusēm. Vai var te dzīvot — vai var no šejienes aiziet?...

Nelaimes uzvarētājs

LUDVIGA AĶAS stāsts

„Drošs cīņā dodies, toreādor!" Klāvs sevi notvēra visu laiku domās dziedam. Varbūt viņš dziedāja arī balsi.

Jau trešo reizi viņš pagāja garām fabrikas kantorim. Nevarēja saņemties ieiet. Aizgāja līdz ielas krustam, brīdi pastāvēja un griezās atpakaļ.

Ietne likās no gumijas, ieliecās uz katra soļa, un vajadzēja stingri turēties, lai nekristu.

„Iet vai neiet?" Klāvs zīlēja. „Ja trauku veikalā pirmais ieies vīrietis, tad jāiet; ja sieviete — neiet."

Klāvs gaidīja. Šajā brīdī ielas stūrī nostājās akls ubags. Ar savu nelaimi tas centās iemantot citu līdzcietību. Jādomā, lāga vīrs nenojauta, ka visi šie bezrūpīgie gājēji, kas steidzās cauri ielām, ir akli, jo kā gan citādi lai izskaidro to vienaldzību, ar kādu tie paiet garām jauneklim, kam elkonī ieķērusies, staigā līdzi nelaime. Klāvs jau piekto dienu nebija nekā ēdis. Vai tikai piekto? — Viņš pat vairs lāga neatminējās, kad pēdējo reizi būtu jutis mutē ēdienu garšu.

Dāma spīdīgā zīda mētelī ar sudrablapsu pār plecu brīdi pastāvēja pie skatloga un tad iegāja trauku veikalā.

„Tā tad — neiet!" — Klāvam zuda pēdējā cerība. Tagad sejā skaidri bija lasāms: posts. Briesmīgs apnikums sagāza pēdējās izejas.

Jau otru mēnesi Klāvs klīda bez darba. Darba trūkuma dēļ viņu atlaida līdz „turpmākam". Klāvs gan ļoti labi zināja, kapēc tieši viņu pēc četrgadīga uzcītīga darba atlaida uz nenoteiktu laiku bezmaksas atvaļinājumā. Tā bija meistara Stanges atriebība.

Klāvs jau trešo sēmestri studēja inženierzinātnes. Dienu svīda katlu telpā pie ēzes, nakti — pie sarežģītām formulām, aprēķiniem, techniskām schēmām. Vēl tikai vajadzēja pāris sēmestru, un Klāvs būtu varējis atliekt darbā nospiestos plecus. Viņš jau bija uzzīmējis savas nākotnes ainu, lietojot tikai zaļās un zelta krāsas. Šās gleznas ziedošā fonā vajadzēja būt kādai smaidošai, mīļai meitenei — Agātei. Tagad šī brīnišķā mozaika gulēja sapostīta. Klāvu atlaida no darba. Studijas vajadzēja pārtraukt. Katlu kalēja alga bija par mazu, lai kaut ko pietaupītu nebaltām dienām. Klāvam gan vēl Kurzemes klajumos bija nelaika tēva atstātais mantojums — lauku smēde ar 1 ha zemes, bet to Klāvs bija iznomājis un rentes tiesu jau saņēmis par gadu uz priekšu. Nekas cits neatlika, kā iet pie bijušā darba devēja un lūgt darbu vai mazu aizdevumu uz nākošās peļņas rēķina. Četrus gadus Klāvs vienmēr akurāti bija pildījis savus pienākumus. Toreiz, kad atlaida, Klāvs bija aizgājis lepni paceltu galvu. Tagad nācās to noliekt un aizrādīt šefam uz nodarīto pārestību. Smēdē strādāja daudz jaunāku kalēju par Klāvu. Klāvs bija vienkārši meistara Stanges atriebības upuris.

Meistars Stange jau sen tīkoja iepazīties tuvāki ar Agāti. Vispār — viņš daudz nekautrējās no strādniecēm — rūsas atklapētājām. Arī Agāti viņš uzaicināja pavadīt kādu vakaru kaut kur „ārā," vai

viņa dzīvoklī. Viņam esot ļoti labi norūdzis vīns un garšīgi cepumi. Agāte vienmēr viņa laipnību noraidīja. Meistars vairs nelūdza, bet sāka citādi parādīt savu varu. Un kad viņš atkal lika Agātei izgrābt šlagu no ēzēm un dzīt to ar smagām dzelzs ķerrām uz bedrēm, Klāvs vairs nenovaldījās. Viņš aizmeta āmuru un izņēma ķerru no meitenes rokām.

„Klāv, ko tu dari? — Tas izmaksās fabrikai par dārgu, ja kalēji sāks aptīrīt smēdi. Ķerru dzīšana nav kalēju darbs," meistars uzkliedza.

„Bet tas nav arī sieviešu darbs!" — Klāvs atcirta.

„No kura laika tad tu še esi noteicējs?" meistars vīpsnāja.

Tad Klāvs nostājās meistaram cieši klāt liels un draudošs. Agāte bija satvērusi Klāvu aiz rokas un čukstējusi: „Klāv, lai paliek!"

„Ā, putniņi! Ejat pie sava darba!"—meistars aizgriezās. Ķerru lika dzīt smēdes apkalpotājam, bet sestdien, algu izmaksājot, Klāvu un Agāti atlaida bezmaksas atvaļinājumā. Klāvs bija par lepnu, lai sūdzētos šefam, un aizgāja cerībā atrast citur darbu.

Agāte sameklēja darbu veļas mazgātavā. Viņa gribēja arī Klāvam palīdzēt, bet Klāvs nekā nepieņēma. Viņš taču zināja, cik grūti Agātei nācās uzturēt triekas paralizēto māti un sevi.

Velti Klāvs virināja fabriku namdurvis. Pagaidām nekur nevajadzēja jaunu strādnieku. Solīt solīja visi, bet no solījumiem neviens nav pārticis, un tā Klāvs dabūja noliekt lepno galvu un nākt lūgt bijušo darba devēju. Jau divas dienas viņš staigāja gar fabrikas kantori, bet nevarēja izšķirties — iet, vai neiet. Zināja, ka darbi pašlaik samazinājušies, zināja arī, ka lūgumus dažreiz cilvēki pieņem vēl nelaipnāki nekā apvainojumus, sevišķi tādi cilvēki, kam daudz naudas un laba slava, bet skopa sirds. Bet šefs vienmēr bija bijis laipns un palīdzīgs, un tomēr — Klāvs nevarēja pārvarēt kaunu.

„Tā tad šodien vēl neiet! Rītu!" —Klāvs apgriezās un gāja prom. Pie aklā ubaga apstājās. Tas viņu juta un pastiepa roku

Jau otru mēnesi Klāvs klīda bez darba

pretī. Klāvs ne brīdi nevilcinājās to pakratīt:

„Sveiki! — Jūs, acīmredzot, esat akls."

„Jau kopš bērnības, kungs."

„Tad jau jūs neesat redzējuši Grētu Garbo?"

„Nē, kungs."

„Žēl, sakiet — vai siseņus var ēst?"

„Kungs, dodiet artavu nelaimīgajam."

„Man nav, mīļais draugs. Bet nāc rītu ap šo pašu laiku šeit. Tad, domāju, man būs nauda. Pagaidām sveiki! Man tiešām nav sarkana santima." — Klāvs gāja pāri ielai.

„Ir taču rakstīts, ka Ēģiptes siseņus varot ēst. Dievs zina, vai tiesa, ka Apollons ganījis Admeta cūkas? — Kāda atšķirība starp suni un koku? — Nu ļoti vienkārša: — viens rej, otrs nerej. Kāpēc āboli apaļi? Vai vējš ceļas tāpēc, ka koki kustas; jeb koki kustas tāpēc, ka ir vējš?" —Klāvs noķēra sevi pie jautriem monologiem. Domas krita kā izārdīts siens.

Klāvs nostājās pie grāmatveikala skatloga. Logs piekravāts dārgu sējumu ku-

biem. Un tomēr — tie visi nav viena kartupeļa vērti, ja cilvēks nav paēdis.

Klāvs pārgāja pāri tiltam pilsētas parkā. Pilsoņi sēdēja ap strūklaku, kuŗa vidū — resns absūbējuša vaŗa puika vēma ūdeni. Klāvs uz reizi juta briesmīgas slāpes. Pieliecies pie akmens grodiem, viņš dzēra. Pretim no ūdens iznira kalsna seja ar bārdas spurgalām zoda galā.

Iedzertais ūdens apšķebināja dūšu. Viņš atlaida to visu grotā un atkrita uz tuvākā sola.

Savāds skaistums lodāja pār kokiem, grantētiem celiņiem, frizētiem zāles klajumiem un cilvēku sejām.

„Atvainojiet, lūdzu, cik pulkstenis?" Klāvs jautāja blakus sēdošam kungam.

„Nu, būs jau kādi pieci."

„Pateicos! Ļoti atvainojos, ka traucēju. Šodien skaista diena," — Klāvam ļoti gribējās runāt.

„Jā, laiciņš kā uz pasūtījumu."

„Skaista diena..." Klāva balsi pārlauza pēkšņs žegus, mute pieplūda pilna rūgtu siekalu. Svešais saviebās kā blakti pārkodis.

„Slikti palika? — Redzēju, jūs dzērāt no strūklakas. Tādus atklātus ūdeņus taču nedrīkst dzert," — svešais mācīja.

„Vai jūs domājiet, ka tas no tam?"

„Nu saprotams."

„Bet es domāju, ka tās tikai tādas iedomas." — Klāvs sacija. „Dzeŗot es arī iedomājos: tādus atklātus ūdeņus nedrīkst dzert. Kas tur nevar būt samests, izkusis!... un tā arī palika slikti. Nebūtu tā iedomājies, nebūtu arī nekas noticis. Iedomām ir ļoti liela vara par cilvēku," — Klāvam ļoti gribējās runāt. „Jā, iedomām ir liela vara. Piemēram: tu peldi. Nekas, spēka ir, esi drošs. Pēkšņi iedomājies dziļumu zem sevis, gļotas, staipekņus... Krasts tālu. Tevi var saraut krampji... Un tiešām — tu tikko vairs izkulies krastā."

„Bet tomēr," svešais mēģināja ko ieteilst.

„Nē, nē, — tikai iedomas!" — Klāvs nelaidās pārtraukties. „Varu jums pastāstīt kādu gadījumu par iedomu burvību. Reiz mēs, trīs draugi — studiju biedri, spēlējām preferansu. Bijām sākuši iepriekšējās dienas vakarā, spēlējām visu nakti, nākošo dienu, un no jauna atkal uzgriezām spuldzes, bet partiju nevarējām nobeigt. Ap trim naktī, viens no mums, neinteresantā seši kāravi reizē, aiz noguruma — aizsnaudās. Mēs nospriedām viņu izjokot. Aizklājām logus, nodzēsām spuldzes. Istabā iestājās akla tumsa. Tagad pamodinājām gulošo un gluži ikdienišķā balsī mudinājām: „Nu klausies — spēlē taču!" Gulošais pamodās, berzēja acis: „Es nekā neredzu!" — teica. Mēs brīnējāmies: „Kā neredzi? — Vai stulbs esi palicis? — Tev taču kartis rokā." Un tad pēc īsa mirkļa mūsu biedrs izgrūda patiesi šaušalīgu kliedzienu: „Kungi, glābjiet! — es esmu kļuvis akls!"

„Tiešām? Nu un ko jūs?"

„Nu mēs, saprotams — smējamies. Bet šis piemērs nav vēl īsti raksturīgs, pastāstīšu jums kādu citu. Kādu vakaru pēc akorda darbiem pārnācu no fabrikas ļoti noguris. Tāpat neizgērbies iemetos gultā un tūlīt arī aizmigu. Bet tad, vai pa sapņiem, nezinu! — jutu tik: man aptrūkst elpas. Vārstu muti kā zivs uz sausuma. Gaisa nav... Jūs varbūt kādreiz puikas gados esat aizspieduši muti un degunu un mēģinājuši neelpot? Lūk, tamlīdzīgu sajūtu pārdzīvoju. Likās — tūliņ noslāpšu. Ausis dūca kā blusu pielīdušas. Rīkle izkaltusi kā alkšņa stabule. Gaisu, gaisu!... es kliedzu. Dzīvoju viens, tā tad mani neviens nevarēja dzirdēt. Saņēmis pēdējos spēkus, izcēlos no gultas. Aizstreipuļoju līdz logam. Tumsā nevarēju sameklēt loga krampjus. Izsitu ar dūri rūti... Vēss gaiss kā avota ūdens saplūda istabā. Tik labi palika... Tik viegli elpot. Pat apraudājos aiz prieka. Likos atpakaļ gultā. No rīta... — Vai jūs variet iedomāties, ko es ieraudzīju no rīta? — Es biju izsitis grāmatskapja rūti, bet loga stikli visi bija veseli."

„Tiešām?"

„Jā! Jā! redziet, iedomas ir tāds burvis, kas — ja vien grib, var cilvēku pataisīt par izsmieklu. Bads, bailes no operācijām, sirdsapziņas mokas, ciešanas un citi ļauni notikumi dzīvē nav nekas cits, kā iedomas."

„Jā, jā! Var jau būt," — svešais neticīgi novilka.

„Kapēc, — var jau būt? — Nē, tā ir! Vai jūs domājiet, ka es jums te visu laiku vēju pūšu? " — Klāvs uzbudinājās.

Svešais tā savādi paskatījās jauneklī ar drudžaini spīdīgām acīm.

„Ko jūs skatāties? Vai pirkt gribat?“ Svešais nošņācās, sapogāja mēteli un aizvainots pacēla lepni galvu. Rozā spilventiņi zem acīm iekvēlojās kā uzpūstas ogles. Tad viņš piecēlās no sola, apskatījās visapkārt, kā lieciniekus meklēdams, un izgrūda caur zobiem — „huļigāns“ —. Plecus reizu reizēm nervozi saraudams uz augšu, tas steidzās prom. Viņš vēl vairākas reizes atskatījās atpakaļ.

„Kam man to vajadzēja darīt? Viņš, laikam, domā — traks! Jā, jā! Es taču neprotu vairs savaldīties... Tikai pāris dienu neēdis un neprot vairs ar cilvēkiem apieties. Kauns!“ — Klāvs pats sev pārmeta. „Cilvēkam nekad nevar pārmest to, kas viņam nav mācīts. Tas virs taču nezin, kas ir bads. Viņš laikam katru rītu dzer kafiju un apēd pāris dzeltēnas rožu maizītes... Dzeltēnas, sulīgas rožu maizītes un smaržīga kafija!... Simts divpadsmit ķeizarus par vienu sviestmaizes šķēli! “— Klāvam pieplūda pilna mute siekalu.

Viņš izgāja uz ielas. Likās, ka mugurkauls būtu pārlūzis un vajadzēja valdīties, lai negāztos augšpēdu.

„Jā, rītu jāiet uz kantori. Tikai 10 latu... Kāpēc kaunēties? — Kauns nav nekāds gods! — Šefs mani pazīst... Četrus gadus uzcītīgi kalpoju. Tikai mazu aizdevumu. Noteikti atdošu. Dabūšu darbu un atdošu. Nepaēdis es taču nekā nevaru iesākt. Tikai 10 latus avansveidīgi, dāvanas nelūgšu. Tā tad rītu... Šo nakti vēl pārcietīšu. Norunāts!“ — Klāvs pats sevi mierināja. Gāja garām maiznīcai, pie skatu loga apstājās. Patikās pašam sevi pamocīt.

Maiznieks baltā ķitelī, glīti izsukājies stāvēja veikala durvīs un raidīja gaisā Dieva pasaulē mīļu smaidu. Baltais ķitelis saulē mirdzēja kā sudrabā austs.

Klāvs paspraucās viņam garām un iegāja veikalā.

„Ko kungam varu piedāvāt?“ — maiznieks paņēma rokā spožu tuteni.

Jā, ko tad viņam īsti vajadzētu? — Klāvs acīm aprija visu kūku plati, tortes cilindrus, piena maizes grēdas. Skats iemaldījās griestos, tad grīdā un beigās skatlogā. Tur rūtī mirdzēja zelta burti: „ACINZIAM.“ Maiznieks visu laiku gaidīja.

„Sakiet, lūdzu, vai pīpes arī var dabūt?“ — Klāvs neko cita nevarēja izgudrot.

„Ko, lūdzu?“ — maiznieks nesaprata.

„Vai jums pīpes arī ir?“

Izbrīns izstiepa maiznieka sejas apaļo labsirdību: „Jūs esiet pārskatījušies. Te ir maiznīca, pīpes jūs dabūsiet tabakas preču veikalos.“

„Atvainojos,“ — Klāvs nomurmināja un izgāja. Visu laiku čukstēja: “acinziam, acinziam.“ Ielā karājas ļoti daudzi dzeltēnu koka kriņģeļu. Tie visi norādīja, kur maiznīcas. Klāvs sargājās paskatīties šo iestāžu logos. Iedomājoties maizi, mute piesūcās skābām gļotām, māgu graizīja it kā ass pudeles dibens.

Krēsla sagulās ielās. Spuldzes uzziedēja kā sarkanas magones. Klāvs gāja mājās.

Klāvs sēdēja tumsā, elektrība sen viņam bija noslēgta. Viņam nebija drosmes par kaut ko nopietni domāt. Ja rītu nedabūtu naudu, tad . . . Klāvs nezināja, ko tad darītu. Mirt? — Nē! Just, ka dzīvo, ir tāds prieks. Lielas sāpes nekad negrib mirt. Arī bezkrastu jūrā izlaists cerību balodis bieži vien atgriežas ar zaļu eljas zaru knābī. — Nē, mirt nē! Gan vēl viss būs labi. Dabūšu darbu . . . Gan arī mūsu ielā kāzas dzers! Pacieties, Klāv! — Klāvs mēģināja sevi uzjautrināt.

„Tēvs pārnesa medus podu,
Ai-jā, žū-žū!“

Blakus dzīvoklī kāda māte iemidzināja bērnu. Varēja dzirdēt šūpuli čīkstam.

Klāvs atminējās bērnību desmit vai divpadsmit gadus atpakaļ Saules pielijusi diena. Tēvs ienesa baltu šķīvi ar medus šūnām. Viņam aiz smēdes bija trīs bišu stropi. Māte aizgāja uz pagrabu pēc piena. Mīļais tēvs un māte!

„Medus, vēss piens un rupja kviešu karaša . . . Bet teiksim, tāds silts pīrāgs arī nebūtu slikts. Un tad — klimpas pārlietas ar taukiem un karsta kaulu zupa. Bet siļķe, krējums, miksti kartupeļi un skābputra vai rūdzis piens, pārbārstīts ar kaneli un cukuru . . . Un karbonāde . . . ja! Karbonāde — tauku piesūkusies, čaukstoša, klāt salāti — miksti, sulīgi salāti. Pankūkas, brūkleņu ievārījums . . .“ Klāvs galināja nost ar atmiņā uzburtām ēdienu ainām. Likās, māgu kāds graizītu ar neasu tuteni. Mutē sarietēja siekalas vērmeļu garšā. Viņš sāka šķērsot istabu. Māte aiz sienas visu laiku ģīgāja: aijā — žūžū!

Ko kungam varu piedāvāt?

„Muļķīgi! Ļoti muļķīgi! Kāpēc, piemēram, es dzīvoju, bet miljonārs nomira tāpēc, ka nevarēja sagremot. Tās patiešām ir pasakas, kur teikts, ka dzīvība esot tauriņš vai putniņš, dzīvība ir — vēders. Labāka ir veselīga māga, nekā naudas kaltuve. Tur nav četrpadsmit domu, nē! Labāka ir viena rožmaizīte, nekā simts rožu ziedu," Klāvs sarunājās pats ar sevi.

„Vai tas ir gudrs, kas saka: labāk mūžu mirt, nekā dienu dzīvot. Kāpēc dienu dzīvot? — Kāpēc dzīvē vajag cīnīties? — Ātrāki taču tiek uz priekšu mierīgā jūrā. Kāpēc cilvēks nemīl mierīgu gultu, bet naktis pavada vētru svaidītā laivā? Kāpēc debesīs var uzkāpt tikai no krusta? Kāpēc? — Jā, muļķīgi! Cilvēks ir muļķis. Mūžu dzīvo, mūžu mācās un tomēr — kā muļķis nomirst. Jā — cilvēks ir muļķis, bet arī tas ir muļķis, kas viņu par tādu sauc. — Par klātesošiem nerunāsim!"

Dažādas domas vērpās kā dzijas ap spoli. Klāvs iekrita gultā. „Kaut varētu aizmigt! — Bet miegu jau neizrausi kā sīpolu no dobes. — Diez', ko šonakt dara beduīns, kas viens pats palika tuksnesī? . . Eskimosi pašlaik ielien briežādas maisos . . . Vai tas būtu tiesa, ka viņi, ķeizara kāzās ieaicināti, atteikušies no debessmannā, bet ņēmuši ārā no lukturiem un ēduši tauku sveces? Vai viņi tās ēda ar visu dakti? Interesanti zināt."

Māte aiz sienas vairs nešūpoja troņmantnieku. Mājā viss bija klusu.

Klāvs piecēlās no gultas. „Nē, — es neaizmigšu." Paņēmis cepuri, viņš izgāja no istabas. Kāpa uzmanīgi pa trepēm zemē, lai neuzmodinātu gulētājus. Izgāja uz iela . Izstreipuļoja vairākas ielas. Dažādas domas mocīja novājējušās smadzenes. „Vajadzētu kaut ko labu izgudrot. Visiem lieliem darītājiem gājis gruti, bet viņi pratuši saglabāt spēku un dzīves prieku, bet es . . . es staigāju noraudājies . . . Gan vēl viss būs labi, vajag tikai kaut ko labu un skaistu izgudrot."

Ielas galā stāvēja naktssargs. Mēness viņu uz trotuāra bija uzzīmējis trīs reiz garāku.

„Oziambo! — Lūk, to es izgudroju. Oziambo! — tas man palīdsēs. Jā, šī ideja ir gatavais domu krējums. Ak, Oziambo, palīdzi man! Dod, lai es dabūju darbu, lai varu paēst, piesist kurpēm pazoles un 50 santimus pirtij. Es esmu tik netīrs. Oziambo, es tev neprasu daudz, tikai darbu!" — Smadzenes Klāvam likās pilnas spindzošu bišu, tāpat kā ābeles ziedu laikā. Tagad viņš nonāca blakus naktssargam.

„Lai Oziambo arī tev palīdz!" — Klāvs sveicināja.

Naktssargs skatījās viņā, itkā Klāvs runātu ķīniski. Tas bija galīgi novecojies cilvēks. Seja kā ietrūdējusi lapa — pelēka ar zilganu dzīsliņu tīklu.

„Vectēv, vai tu zini, kas tas ir Oziambo?" —

„Oziambo?" — naktssargs ilgi domāja, līdz pēdīgi izgudroja šo jautājumu.

„Un tu nezini, kas ir Oziambo? — Nu tad es tev pateikšu: tas ir tāds pats brīnums kā visi brīnumi. Viņam ir zelta spārni, sudraba knābis, bet kājas kā sarkani koraļļi. Kad viņš atlaidīsies, tad visas vēlēšanās piepildīsies. Jā!"

(Turpmāk beigas.)

Jaunais Fu

Krietna ķīniešu zēna dzīves stāsts (Turpinājums)

ELIZABETE FOREMAN-LEVIS

Tsu — vecāks vīrs, tūliņ pēc Tanga tas nozīmīgākais. Viņš bija maza, drukna auguma vīrs ar dziļu kroku izvagotu seju. Jaunais Fu nevarēja dzirdēt, ko viņš runāja, bet redzēja vienīgi, ka citi par to smējās. Viņam tuvāk pie laktas strādāja kāds vīrs ar asiem, šķautnainiem sejas vaibstiem. Tas bija Lu. Zēns neatcerējās, ka kadreiz būtu redzējis tik gaŗu cilvēku, kāds bija šis. Kad vecais Tsu netieši dažreiz nostājās Lu līdzās, iespaids bija visai jocigs. Bet viņus abus nedrīkstēja zemu vērtēt, jo Vangs, cik to varēja vērot, viņus cienīja un visos svarīgākos jautājumos apspriedās kopā.

Veikala telpas ielas pusē pārzināja grāmatvedis un viņa palīgs mazais Dens. Kad pēdējais, kuŗam visi pārējie piešķira dažādus vārdus, tikai ne viņa īsto, ienāca darbnīcā un redzēja jauno Fu ar lielu rūpību uzturam uguni ēzē, viņš, ļauni smīnēdams, piebilda:

„Ka tu savā mūžā neko citu neesi darījis, kā vien zemi aris, par to it labi var pārliecināties".

Jaunais Fu, nejuzdams savu sviedraino seju, mēģināja kvēlošu ogli nolikt pareizā vietā un apkaunots klusēja. Vienu viņš juta un saprata, — ar šo pusi viņi nekad nesapratīsies.

Pie pusdienas maltītes jaunajam Fu bija jāizjūt pirmā sāpīgā vilšanās, kas katru jaunu mācekli pastāvīgi sagaida. Nemaz nevērodami zēna klātbūtni, pārējie sāka iztirzāt starpību starp lauku un pilsētas cilvēkiem, pēdējiem, neapšaubāmi, atzīdami visas priekšrocības.

„Zemnieki visi ir muļķi."

„Pareizi, bet tas tomēr vēl nav tas ļaunākais. Daudz grūtāk paciest viņu izskatu. Viņu galvas kauss ir gluži kā rācenis. Un kājas un rokas div'tik lielas kā pārējiem cilvēkiem."

„Tas viss man vēl būtu paciešams, ja vien man nebūtu deguna. Bet mēslu smaka tik cieši iezīdusies viņu apģērbā, ka gribot negribot jābēg prom, tiklīdz kāds zemnieks nāk tuvumā."

„Un kāds tad ir pats apģērbs!"

„Un valoda!"

Tā tas turpinājās arvien tālāk un tālāk. Visi piebalsoja un brīžam pameta viltīgus skatus uz jaunā mācekļa pusi. Vecais Tsu bija atturīgāks kā pārējie, bet Dēns, kuŗš pieaugušajiem gribēja izpatikt, vairs nemaz nemitējās runāt. Jaunā Fu vaigi kvēloja kaunā un nicināšanā. Sevišķi tādēļ, ka daudzi spriedumi sevi tomēr slēpa patiesību. Viņa platās bikses un svārki ar īsām piedurknēm izskatījās daudz nožēlojamāki nekā pārējo darba uzvalki. Un viņš sarunā lietoja daudz tādu vārdu, kas citiem nebija saprotami. Iedomājoties savu ārējo izskatu, viņam pēkšņi kļuva baigi. Varbūt, ka viņa galva patiesi līdzinājās rācenim.

Lai gan viņš bija izsalcis, garšīgos rīsa kumosus viņš vairs lāga nevarēja norīt. Nekas šajā acumirklī viņam nelikās labāks kā vien viņa vecais labais lauku ciems, kas tam vakar bija šķitis tik vienkāršs. Tak jaunais Fu piespieda sevi un ēda mierīgi, kamēr Dēns arvien vēl turpināja savu apkaunojošo runu. Viņi nedrīkstēja manīt, šie pilsētas ļaudis, cik labi viņi mērķējuši un arī savu panākuši.

Pavisam necerēts nāca atrisinājums. Tangs bija ienācis istabā. Meisters apsēdās un pavēlēja Dēnam pasniegt viņam ēdienu. Vecais Tsu šķelmīgi savilka seju un lūdza:

„Es gribētu tev pakalpot šī augsti godājamā mācekļa vietā, kuŗš šodien pa maltītes laiku teicis visgudrāko runu. Es nemaz nezināju, ka viņš tik ļoti saprot veikala lietas. Tas tak ir taisnība, ka tu viņu jau esi izvēlējis par savu veikala biedru?"

Tangs un pārējie sāka smieties, un jaunais Fu uz mirkli aizmirsa savas bēdas un klusībā priecājās par joku, kas skāra Dēnu. Pēc tam sarunas novirzījās uz politiku, un

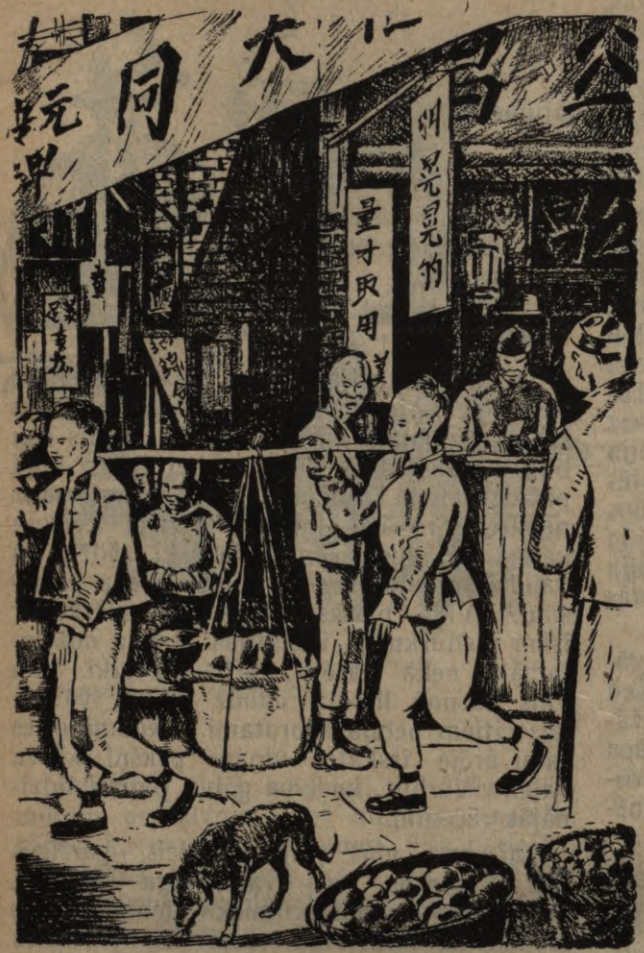

Kad nesamie krēsli jau bija gaŗām, zēni uzsāka savu parasto soli

visi šie darba vīri karsti sāka debatēt par savas pilsētas dzīvi.

Mirkli vēlāk Lu pavēlēja jaunajam mācekļim nokopt galdu. Jauneklis savāca bļodiņas, ienesa tās blakus istabā, kur, uzsildījis ūdeni, apmazgāja un noslaucīja. Novietojot plauktā tīros traukus, pēkšņi Fu iztraucēja kāda zēna balss:

„Dod man vienu trauciņu. Vai rīss vēl ir podā?"

Jaunais Fu atgriezās. Nē, šo zēnu viņš vēl nebija redzējis.

„Vēl ir daudz," viņš atbildēja, kamēr ienācējs zēns piedurknē norausa sviedrus no pieres.

„Lieliski. Mani izsalkums nomocījis līdz nāvei. Tā tad tu esi tas jaunais māceklis! Kā tevi sauc?"

„Fu."

„Un mani sauc Li." To teicis viņš sāka steidzīgi ēst.

Jaunajam Fu nebija nekāda prieka sarunu turpināt. Otrs zēns gan līdz šim vairāk nebija runājis, bet katru acumirkli viņš varēja sākt. Bet tad telpā ienāca gaŗais Lu un rūpīgi ielika ugunī kapara plātni. „Kad mazais Li būs paēdis," viņš teica, „tad jums abiem vajadzēs iznēsāt trauku pilno lielo kurvi. Viens pats to nevar panest. Un tā arī Fu iepazīs pilsētu."

Zēni taisījās ceļā. Smagais kurvis tikpat smagi šūpojās uz nesamās kārts, kuŗas plakanie gali spēcīgi iegulās zēnu plecos. Fu bieži pazaudēja ritmu, kādā nesējiem vajadzēja iet, kamēr Li pašķīra ceļu, nemitīgi saukdams: „Dodat ceļu, dodat ceļu manām misiņa precēm."

Li bija gan vecāks, bet augumā nedaudz mazāks par Fu. Viņš bija arī kustīgāks un runīgāks. „No kurienes tu esi?" viņš iesāka.

Fu vilcinājās atbildēt. Vai teikt? Arī šis zēns tad varēja sākt viņu izsmiet. Bet kas par to? Par savu dzimto vietu tak nevienam nebija jākaunas. „Esmu no lauku ciemata netālu no Tu-To", Fu paskaidrodams atbildēja.

„Mans tēva tēvs arī bija zemnieks," otrs zēns iebilda. „Tādēļ vien, ka mans tēvs gandrīz vienmēr dzīvojis Honkongā, mēs šo pilsētu vēl arvien neuzskatām par savu dzimteni. Bet še aiz pilsētas mūŗiem jau gan var justies vairāk pasargāts, nekā tur atklātā laukā. Tur kaŗaviŗi un laupītāji dažreiz nekā vairs neatstāj."

„Tas pareizi."

„Bet mans tēvs ļoti sajūt lauku dzīves trūkumu. Un es to saprotu. Pagājušā pavasarī mēs reizi aizgājām tepat uz netālo ciemu Dzen-Gia-Ngai. Tur ir plaši rīsa lauki, uz ceļiem aug zāle. Cik skaists tur viss bija, cik tīrs! — Vienreiz es gribētu pārkļūt upei un uzkāpt kalnos. No viņu galotnēm taču vajaga tālu redzēt,

pāri visam mūsu novadam ... Bet tas gan, protams, tikai skaidrā laikā."

Jaunas Fu pret šo savu darba biedru sajuta siltu draudzību. Tak par to nebija vaļas domāt. Šaurā ieliņā vienmēr vajadzēja piespiesties pie sienas un palaist garām divus zīdā ieslēgtus nesamos krēslus. Abi iekšā sēdētāji bija bagāti ļaudis. Kad tie jau bija garām, jaunekļi sāka iet atkal savā parastā solī.

„Kur tu še dzīvo?" jautāja Li.

„Kurvju taisītāju ielā."

„Mana ģimene Vistu ielā. Es pats, saprotams, pie kaparkalēja. Mēs taču gulēsim abi kopā?"

„Nē, mana māte ir gluži viena un viņa lūdza meistaru, lai mani vakaros laiž uz mājām."

Mazais Li izbrīnā ieplēta lielas acis. „Tas taču ir pret visiem noteikumiem. Bet — Tangam gan Ģildē ir tik liels iespaids, ka viņš tur šo to var iekārtot pēc savas gribas. — Žēl!" viņš nopūtās, „Dēns nav nekāds patīkamais biedrs. Viņš vienmēr mēģina aizmirst, ka vēl ir māceklis un turas pie lielajiem."

Jaunais Fu savā sirdī pateicās par šo draudzīgo piezīmi. Arī viņš šajā bridī nevarēja pilnīgi apvaldīties: „Dēns, man šķiet, pat manu aiziešanu nemaz nenožēlotu."

Mazais Li uzmeta jaunajam Fu pētošu skatu: „Tā tad arī tev viņš jau licis sajust savas dusmas. Tas gājis ļoti ātri. Kāds viņa ģimenes loceklis, laikam viņa brālēns, gribēja iegūt tavu vietu. Kaparkalējs bija tam pretī. Ar vienu Dēnu jau pietiekot. Otru viņš vairs negribot. Tādi bija meistera paša vārdi. Dēns tik ātri neaizmirsīs, ka tu ieņem viņa brālēna vietu."

Kad zēni vēlā pēcpusdienā atgriezās veikalā, jaunais Fu jutās bruņojies pret visiem uzbrukumiem. Ko gan tie citi varēja viņam daudz nozīmēt, ja bija atrasts draugs. Tangs zēnus saņēma asiem vārdiem: „Kā rādās, jūs esat sagādājuši sev lielisku pēcpusdienu? Vai varbūt jums uz kundēm bija jāgaida?"

Mazais Li, viegli smaidīdams, pamāja ar galvu. Bet viņš arī pamanīja sava pavadoņa samulsumu. Paņēmis to pie rokas un ievilcis blakus telpā, viņš paskaidroja:

„Tangs ir vienmēr tāds. Viņš var būt ļoti ass. Daudz kodīgāks kā vecais Tsu. Bet viņs nesit mācekļus un tas ir neatsveŗami. Mans tēvs strādāja pie audēja. Vēl tagad viņam pār pleciem ir redzamas bambusa niedru pēdas." (Turpinājums sekos.)

Š. g. 9. augustā miris 483. Pleskodāles mazpulka dalībnieks

ADOLFS ŠILINCS,

Tūjas pagasta Naudiņās, kur viņš šovasar bija par ganu.

Par viņu skumst

483. Pleskodāles mazpulks.

Š. g. 16. augustā traģiskā nāvē no mums šķīrās mūsu mīļā un centīgā mazpulka dalībniece

VELTA KRIEVIŅA,

dzim. 1923. g. 28. janvārī.

Viņas skaidrās domas, dzīves un darba prieku atcerēsies

902. Smiltenes-Mežotnes mazpulka saime.

Š. g 7. augustā traģiskā nāvē no mums šķīrusies un 14. augustā guldīta dzimtenes smiltājā — Ērģemes kapos — visu mīļotā 194. Lubejas mazpulka vadītāja, rosīga sabiedriska darbiniece

LUCIJA REZEVSKIS

Viņu mīļā piemiņā arvien paturēs

194. Lubejas mazpulks.

Š. g. 7. septembrī šķīrās na mums mūsu mīļā mazpulka dalībniece

JĒKABSONU ERIKA

Kā aiziet var, kad druvas klusas
Ļauj zelta vārpām laimē līkt
Un graudš sāk ilgoties pēc dusas
Kur jaani asni drīkstēs dīgt.
Kā aiziet var, kad diena dienu
Kā lielā mierā vāiņago,
Un saule neaizmirst nevienu
Ar savu smaidu mūžlgo?

Par viņu skumst

538. Kalsnavas mazpulks.

Š. g. 13. septembrī pēc grūtām ciešanām šķīrās no mums mūsu mīļais biedrs, saimes vecākais

JURIS RAUCHVARGERS,

dzimis 1922. g. 9. maijā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

934. I Rīgas valsts ģimnazijas zēnu mazpulks.

Kā jāpiedalās ražojumu apskatē

K. K.

Mazpulka dalībnieks pie sava novietņa ražojumu apskatē

Katrs mazpulks, noslēdzot vasaras darbības posmu, rīko gadskārtējo ražojumu apskati. Apskatē jāpiedalās katram mazpulka dalībniekam, jo tikai tas dalībnieks ir savu darbu kārtīgi nobeidzis, kas ir piedalījies ar saviem ražojumiem sava mazpulka ražojumu apskatē. Tāpēc katram dalībniekam jau laikus jāsagatavojas apskatei: jāizrauga skaistākie stādi, lielākie ceri, labākie augļi u. t. t. savā lauciņā un, ražu novācot, tie jāuzglabā atsevišķi līdz ražojumu apskates dienai. Apskatē katrs mazpulka dalībnieks parāda savus darba panākumus, vienalga, vai tie ir lieli vai arī pavisam niecīgi. Mazpulka dalībniekam jāprot ne tikai ražot, bet arī savus ražojumus citiem parādīt — izstādīt, jo tas ir katra apzinīga ražotāja uzdevums. Ražojumi apskatē jāizstāda noteiktā daudzumā:

I. Sakņkopībā. 1. Kāposti: 10 augi no katras šķirnes, no tiem vismaz 5 ar visu sakni.

2. Tomāti: 10 gab. no katras šķirnes. Ja iespējams, jāizstāda arī kāds vesels stāds kopā ar augļiem vai vismaz viens ķekars.

3. Sīpoli: 10 gab. no katras šķirnes, atzīmējot: sēklas vai dēstu sīpols.

4. Gurķi: 10 gab. no katras šķirnes, ja iespējams — svaigā veidā.

5. Ķirbji: 1—3 gab. no katras šķirnes.

6. Mārrutki: 10 saknes un 3 stādi, kopā ar saknēm un lapām.

7. Zirņi un pupiņas: 5 stādi no katras šķirnes ar visiem stublājiem un lapām. Bez tam vēl graudi — ½ kg no katras šķirnes.

II. Laukkopībā. 1. Stiebrāji (labības, pļavu zāles u. c.): Neizkults parauga kūlītis no katras šķirnes, vismaz 10 cm caurmērā, ja iespējams, ar visām saknēm. Parauga kūlītis jāņem no vietas, neizlasot garākos un lielākos stiebrus. Bez tam jāizstāda 2 kg graudu.

2. Lini: Parauga kūlītis, vismaz 10 cm caurmērā, 1 kg linu sēklu un 1 kg linu šķiedru.

3. Kartupeļi: 3 kg bumbuļu no katras šķirnes. Bez tam 1—3 kartupeļu ceri katrs atsevišķi, ja iespējams, ar visiem lakstiem.

4. Cukurbietes: 10 gab. no katras šķirnes, no tām vismaz 5 ar visām saknēm un lapām.

5. Bietes, burkāni, kāļi u. c.: 10 gab. no katras šķirnes, no tiem vismaz 5 ar saknēm un lakstiem.

III. Dārzkopībā: 1. Ogulāji: 3 eksempl., no katras šķirnes. 2. Ogas: 1 kg no katras šķirņes.

IV. Puķkopībā: 5 eks. no katras šķirnes.

V. Putnkopībā: 5 gab. no katras šķirnes.

VI. Lopkopībā un cūkkopībā: Visi mazpulka dalībnieka audzētie kustoņi.

VII. Mājsaimniecībā: Konservi, rokdarbi u. c. izstrādājumi, saskaņā ar norādījumiem mājsaimniecības programmā.

No apskates telpām jāizvāc liekās mēbeles un tur jāatstāj tikai galdi. Galdi jānovieto gar sienām un jāapklāj ar galdautiem vai arī ar vienādu balto vai brūno papīru. Labi ir, ja katra dalībnieka izstādījumiem ir atsevišķs galdiņš, bet ja tas nav iespējams, tad var uz gariem galdiem katrs dalībnieks savu darbu novietni at-

dalīt ar vītnēm vai puķēm. Telpas un katrs dalībnieks savu novietni var dekorēt ar vītnēm, dzeltenām rudens lapām, vārpām u. t. t. Papīra vītnes un papīra karodziņi mazpulku apskatēs ne telpu, nedz novietņu dekorēšanai nav lietojami.

Katram dalībniekam pašam jārūpējas par savu izstādījumu dekorēšanu, glītiem uzrakstiem, zaļumiem, puķēm u. t. t. Katram savi ražojumi, rokdarbi, apraksti un citi izstrādājumi, savāktās kollekcijas u. t. t. jāsakārto un jāizliek pēc iespējas glītāk.

Vislabākie darbi, visvērtīgākie ražojumi, kaut kā samesti un nesakārtoti, zaudē savu vērtību un neieinteresē skatītāju.

Grāmatvedībai piegriežama izcila vērība, un visas kļūdas un aizrādījumi, kas doti, grāmatvedību pārbaudot, vasarā, līdz apskatei jāizlabo un grāmatvedība pareizi jānoslēdz, izdarot arī atmaksāšanās aprēķinu un izrēķinot 1 kg ražojuma pašizmaksu. Noslēgts ražošanas atmaksāšanās aprēķins (mazpulka dalībnieka grāmatvedība) un izpildīta darbības pārskata veidlapa (veidlapas saņemamas no mazpulka vadītāja) katrā ziņā dalībniekam jānovieto pie saviem darbiem labi redzamā vietā.

Dalībniekiem, kuŗi mazpulkā strādā jau divus vai vairāk gadus, jāizstāda arī ziemas darbi, kas pastrādāti vai nu ziemā vai vasaras brīvlaikā: paša izgatavoti priekšmeti, darba rīki, pašu adītas zeķes, cimdi, audumi u. c., apraksti par savu ģimeni, māju, pagastu vai tuvākām vēsturiskām vietām u. t. t. Tāpat jāizstāda mājsaimniecības darbos gatavotie produkti. Vēlams izstādīt arī visas mazpulka darbvedības grāmatas, palielinātus foto uzņēmumus no mazpulka dzīves, diagrammas par mazpulka darbību un sasniegumiem. Apskatei jāatspoguļo visa mazpulka darbība visdažādākās nozarēs. Apskatē notiek arī mazpulku dalībnieku darbu vērtēšana un godalgošana. Godalgošanas komisijai apstaigājot novietnes, katram dalībniekam jābūt tur klāt un jāpaskaidro un jāatbild uz jautājumiem. Novērtējot darbus un piešķirot godalgas, vienmēr ievēro nevis tikai apskatē izstādītos darbus, bet arī dalībnieka vasaras darbu sava lauciņa apkopšanā, grāmatvedībā un arī vispārējo darbību mazpulkā. Tāpat piegriež vērību dalībnieka ziemas darbiem, katra dalībnieka īpatnējiem saimnieciskiem apstākļiem, dalībnieka vecumam, izglītībai un spējām. Pirmās godalgas var piešķirt tikai tādiem dalībniekiem, kuŗi izstādījuši arī ziemas darbus: rokdarbus, dažādus izstrādājumus, kollekcijas, aprakstus u. t. t.

Neviens tomēr nevar iepriekš paredzēt, kādu godalgu kuŗš saņems. Bet godalgas un godalgošana jau nav apskates mērķis un nozīme. Apskates galvenais noluks ir salīdzināt dalībnieku starpā zināma darbības posma darba rezultātus un vērot, mācīties lietderīgākos un izdevīgākos darba paņēmienus, kā „labo padarīt vēl labāku". Tāpēc neviens dalībnieks nedrīkst palikt mājās — Visi uz apskati!

Apskatēs mazpulku dalībnieki parāda savus darbus atklātībai. Apskatē sabiedrība iepazīstas ar mazpulku darbu, ar viņu nozīmi. Redzot mazpulka veiktos darbus un pārbaudot viņu atmaksāšanos pēc mazpulka dalībnieka grāmatvedības, arī vecākai paaudzei rodas lielāka ticība savam darbam un dažam nepieciešamam uzlabojumam saimniecībā.

Mazpulku dalībnieku uzdevums ir pēc iespējas plašāku sabiedrību iepazīstināt ar savu darbu. Tāpēc, mazpulku jaunatne, uz ražojumu apskati vediet līdzi savus vecākus, brāļus, māsas un citus piederīgos.

Lai visi redz mazpulku darbu!

Pašas audzējums apskatē

1. att. 2. att.

Rudens darbi mežkopībā

Inž. mežk. E. BAKŪZIS

1. att. Nekopts mežs
2. att. Koptā mežā

Ja nu pēc dzīvās piedalīšanās mežu dienās pavasarī mazpulku dalībnieki ar meža lietām, izņemot ogošanu, sēņošanu un riekstošanu, citādi mazāk nodarbojušies, rudenī kā augošais, tā arī tikai topošais mežs aicina ikvienu mazpulka dalībnieku atkal darbā. Tieši mazpulka dalībnieku visvairāk aicina, jo mazpulka dalībnieks redzēs jauno bērziņu vai ozoliņu daudz lielāku uzaugam kā viņa tēvs vai māte. Mežs aug jaunatnei līdzi, un tādēļ jaunatnes lielākā vērība jāvelti tieši arī topošam, jaunam un briestošam mežam. Par meža izmantošanu domāsim tad, kad būsim daudz strādājuši un varēsim ievākt sava darba augļus.

Pirmais darbs rudenī — apkopt pavasarī izdarītos apstādījumus un apmežojumus. Apstādījumos jāsakārto saites, ar kurām kociņi pie mietiem piesieti, jānogriež dažs labs atplīsis vai slikti veidots zars. Var arī rudeņos nokaltušo kociņu vietā iestādīt jaunus, lai gan bieži šādu papildināšanu atstāj uz pavasari, jo pirmajā ziemā vēl daži kociņi var iet bojā. — Apmežojumos galvenais ir rūpēties, lai zāles nenomāktu jaunos stādiņus. Sevišķi zāles kaitīgas, jo tās rudenī sakrīt stādiņam virsū un ziemā kopā ar sniegu to nosmacē. Tādēļ apmežojumos stādi no zāles jāatbrīvo jau rudenī.

Svarīgs darbs rudenī ir sēklu ievākšana, par ko jau rakstīts „Mazpulka" 1936. g. 10 numurā un 1937. g. 1. nr-ā. Septembris un oktōbris ir galvenais lapu koku sēklu ievākšanas laiks; priežu un egļu sēklas nedrīkst ievākt agrāk par 1. decembri.

Daži mazpulki ierīkojuši savām vajadzībām stādu audzētavas, tomēr šis darbs būtu stipri paplašināms, jo ar katru gadu rodas lielāki stādu pieprasījumi. Mežu departaments mazpulku stādu audzētavām atvēl zemes gabalus, kā arī izsniedz dažādus materiālus un sēklas par brīvu. Stādu audzētavu ierīkošanas priekšdarbi veicami jau rudenī. Ja arī mazpulks kopēju stādu audzētavu neierīko, atsevišķiem dalībniekiem, kuŗu tēva mājās apmežojamas platības, kur stādi nepieciešami, jārūpējas par dažu stādu dobju ierīkošanu. Zeme stādu audzētavai vai stādu dobēm sagatavojama divu lāpstu dziļumā. Pavasarī kā mēslojums jādod komposts vai ziemā izsaldēta, labi sadalījusies zāļu purva kūdra.

Zemes apstrādāšana apmežojumiem rudenī ir tikpat svarīga kā rudens zemes sagatavošanas darbi lauksaimniecībā. Zemes sagatavošana apmežojumiem var būt dažāda (skat. rakstu „Mazpulka" 1937. g. 4. nr-ā!), tomēr rudens zemes sagatavošanai arvien priekšrocības — tā uzkrāj mitrumu, augsna iegūst dabīgāku struktūru, dažādas barības vielas kļūst augiem vairāk pieietamas. Sevišķi vajadzīga rudens zemes sagatavošana, ja zemi apmežojumiem sagatavo vienlaidus vai slejās arot un ja sagatavo apgāztas velēnas stādīšanai. Pēdējo zemes sagatavošanas veidu beidzamā laikā bieži lieto, jo, uz velēnas stādot, stādi labi ieaug un dod lielus pieaugumus, protams, ja velēna sagatavota jau rudenī, bet stādīšanu izdara pavasarī. Velēnas sagatavo 40×40 cm lielas 1 m vai drusku lielākos attālumos

vienu no otras. Velēnu parasti ņem diezgan biezu, bet ar tādu aprēķinu, lai stāda saknes apgāztai velēnai ietu cauri. Velēnas vidu sasmalcina. Šādā veidā sagatavo zemi priežu un egļu stādījumiem zāļainās un arī mitrās vietās, kur laukumiņos stādi ciestu no ūdens, vai arī zāles tos nomāktu.

Sēšanu un stādīšanu rudeni retāk izdara kā pavasarī. Pavasarī sēkla var tūliņ dīgt, stāds var nostiprināties un dot jaunus dzinumus. Rudenī iesētā sēkla padota dažiem nelabvēlīgiem apstākļiem — tā var ciest no mitruma, putni un peles var tās izlasīt. Rudens sākumā izsējamas bērza sēklas, kuŗas grūti līdz pavasarim uzglabāt, lai nezaudētu dīgstību. Dažreiz izsēj arī ošu, kļavu, liepu sēklas, kuŗas bez stratificēšanas („izsaldēšanas") pavasarī grūti dīgst. Biežāk rudenī stāda lapu kokus — īsi pēc lapu nobiršanas.

Rudenī jāpiegriež vērība meža kopšanai. Jaunaudzēs bieži mazāk vērtīgas koku sugas cenšas nomākt vērtīgākās, piemēram, kārkli, krūkļi vai alkšņi nomāc priedītes, eglītes, ozolīņus vai bērziņus. Tāpat daža zarus izpletusi un kropla priede var traucēt augšanu trim, četrām labām priedītēm. Šādi mazvērtīgi kociņi jau agri jāizcērt. Mežā gan nedrīkst radīt tukšus laukumus vai, pārāk daudz izcērtot, audzi pārmērīgi izretināt, kam kā sekas ir atlikušo koku zarošanās un sliktu stumbru veidošanās. Kamēr skuju koku mežs nav sasniedzis 20 gadu vecumu vai lapu koku mežs — 10 gadu vecumu, šādu nederīgo kociņu izciršanu sauc par smalctīri. Smalctīres darbiem lietojams cirvis vai speciāls rīks — rauknis, kas atgādina vienroča izkapti, kam tikai asmens ap 15 cm garš un biezāks. Šādi rīki tagad atrodami gandrīz visās mežniecībās, un mežziņi labprāt paskaidros, kā pie tāda tikt un kā rīkoties. Smalctīres darbs ir ļoti interesants, jo te jārūpējas par katru kociņu un jāapsver tā augšanas apstākļi nākotnē. — Vecākas audzes, ja tās pārāk biezas, arī jāretina, lai paceltu pieaugumu un uzlabotu sastāvu, mazvērtīgākos kokus izcērtot. Koki jāizretina tiktāl, lai to vainagi tomēr saskartos, jo citādi stumbri veidojas pārāk zaraini. Bez tam pieaugušā mežā arvien laikā jāatrod un jāizcērt slimie un kalstošie koki, lai mežā neievestos visādas kaites un kaitēkļi. Šo koku atrašanā mazpulku dalībnieki var būt kā palīgi saviem vecākiem, ja arī pie pašu koku nolaišanas un sastrādāšanas visi vēl piedalīties nevar. Toties izcirtumu satīrīšanu un skuju koku celmu nomizošanu sava tēva meža izcirtumā katrs mazpulka dalībnieks varētu uzskatīt par savu pienākumu, jo no izcirtumu satīrīšanas lielā mērā atkarājas, cik labs un arī cik drīz uzaugs jauns mežs nocirstā vietā. Bet jaunam mežam ir jāaug ātri un labam jāaug!

Stādījums jāiztīra no nezālēm

Bērnībā iestādīts, un līdz pusmūžam liels izaudzēts

Budelīti, tēvainīti, nāc manā sētiņā!

I. STUMBRIS

1. att. Vidū — čigāns ar čigānieti, pa labi — žīds, pa kreisi — krievs

Saulainās rudens dienas kļūst īsākas un īsākas. Jau agri rītā dzird visās malās kuļammašīnu dobjo rūkoņu. Lēni un smagi vezums pēc vezuma piestājas klētspriekšā, lai savu smagumu noguldītu apcirkņos Priecīgas sejas noraugās zeltainā plūdumā, ko devusi vasara par visām negulētajām naktīm un agrajiem rītiem. Te vasaras svētība pavadīs pelēko zemnieku visu garo ziemu un dos sparu un prieku nākošā pavasarī atkal ķerties droši ar ticību pie zemes darba, lai rudens būtu atkal saulains un patīkams.

Vēl kokos var redzēt pa retai lapai, kuras trīc nemitīgā vēja skaujās. Drīz arī tās tiks tālu aizsviestas, lai ļautu brīvi kokam žuburainos zarus stiept pretim rudenīgajām debesīm un izlūgties baltu un patīkamu ziemas atpūtu.

Plašajos laukos, kur nesen vēl stāvēja statiņš pie statiņa, kur droši rīkojās cilvēka nenogurstošās rokas, nu miers. Zeme mierīgi, lēni elpo pēc vasaras darba un rudens bagātā briedinājuma. Tagad melnie arumi vēstī, ka laiks atpūsties, lai varētu atkal pavasarī uzņemties atbildīgo pienākumu — sniegt viņu kopējam darba algu.

Diena pēc dienas kļūst drēgnāka, pāri kailajiem mežiem un laukiem klājas rudenīga migla. Ļaudis sāk rikoties pa māju. Siltās istabas kļūst dzīvas. Te sākas garo un tumšo vakaru darbi.

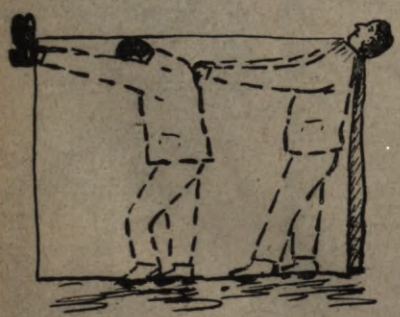

1. zīm.

Vasarā darbīgajam zemniekam maz atliek laika, lai varētu priecāties, un nu to var. Tāpēc arī, sākot ar Mārtiņdienu, latviešiem paradums pārģērbties, kļūt nepazītiem, apciemot kaimiņus. Tie ir budeļi, kas dodas no vienas mājas uz otru, nesdami līdzi svētību un laimi. Viņu apciemojumus sagaida saimnieks ar saimnieci, tos labi uzņem, pacienājot un paši līdzi palīksmojot. Budeļu atnākšana ir visdrošākā zīme, ka labi padosies kūtī lopi un dārzos sējumi:

Budelīti, tēvainīti, nāc manā sētiņā,
Lai aug mani kāpostiņi kā budeļa cepurīte.

Vai atkal:

Parādi, tētiņi, kur linu druva,
Lai var zālīti izmīdīti:
Zālīte ežā, liniņi druvā.

Un kādi gan ir budeļi! Te var redzēt daždažādas maskas — gan cilvēkus, gan dzīvniekus, pat lietas un mitoloģiskas būtnes. Katra no tām ir savādāka un jocīgāka.

Atnākušo budeļu bars ir jautrs. Visa istaba trīc no viņu dziesmām, un grīda klab dejā, ritmiski griežot dančus. Viss tik jautrs un prieka pilns, ka pat druknā saimniece nevar atturēties un piedalās dančos.

Padanco, saimeniece,
Metenīša vakarā;
Lai danco govis, vērši,
Pavasar' tīrumā.

Mazajiem bērniem lielu lielie brīnumi, redzot tādu masku dažādību. Tie nu cenšas pa vidu kazai aiz bārdas paraut vai zirgam astē ieķerties. Bet jābūt jau arī uzmanīgiem, jo ko tur var zināt, var-

būt, ka pat iekož vai iebada. — Budeļu troksnis un liksmība pārņem katru.

Tiešam, tur ir ko redzēt!

No tautību pārstāvjiem visvairāk izceļas čigāns (sk. 1. att.) ar džindžalu rokā un čigāniete ar pīpi zobos un kartīm rokā. Pa laikam čigānietei mēdz būt uz rokas arī mazs bērns, kuŗš pagatavots no savīstīta lupatu vīkšķa. Svešs jau arī nav žīds ar bārdu un „leijerkasti", kas palīdz tam iztirgot paunu. Krievu jau retāk sastop, un pie tam vienmēr ar lāci. Tas ir lāča dīdītājs.

Starp maskām var redzēt arī amatu un šķiru pārstāvjus — kā ubagu, jātnieku, tirgotāju, lāču dīdītāju, līķu nesēju, skroderi, melderi un arī mācītāju.

Bez maskām, kas attēlo cilvēkus, budeļu vidū var redzēt arī dzīvnieku, lietu un pārdabisku būtņu maskas.

No dzīvnieku maskām pazīstamākā ir lācis (sk. 3. att.), kuŗu pagatavo ar diviem kažokiem, no kuŗiem vienu uzmauc uz kājām un otru uzvelk mugurā. Uz muguras zem kažoka pabāž dēlīti, kur dīdītājs var plikšķināt pātagu. Tāpat ļoti iecienīta ir dzērve, kuŗas pagatavošanai uzmauc kažoku pār galvu un aiz apkakles aizbāž koku, kuŗa galā uzmaukts zābaks. Var arī kažoka piedurkne būt uz augšu un pa to izbāzt spieķi, kas noder par dzērves galvu. Arī vilks sastopams, to pagatavo tāpat kā lāci, tikai vilks nav tik veikls un neprot uz divām kājām iet. Zirgs ar visu jātnieku ir kōmiska maska, kas sagādā daudz jautrības. To pagatavo no rāmja, kuŗš ar auklu pakārts jātniekam pār plecu, un pats zirgs apsegts. Tāpat iecienīta ir kaza, kuŗa nemitīgi cīnās ar vilku. Kazu pagatavojot, cilvēks noliecas, pārklāj viņu ar palagu, pie galvas piesien īstus vai koka ragus un piestiprina bārdu. Arī asti pieliek. Var arī pagatavot, ja sēžas jāteniski uz izliekta loka, kuŗa izliekums vērsts uz zemi (2. zīm.). Loka vienā galā ir nagi, bet otrā aste. Pāri sev pārklāj drēbi. Vēl no dzīvnieku maskām klīst budeļiem līdzi gailis, vista, zoss, pīle, stārķis, aita, runcis, govs, varde, tauriņš.

Pie lietu maskām pieskaitāma siena kaudze, kūlītis, statiņš, slota, siets, „leijerkaste" un dzirnavas.

2. zīm.

3. zīm.

Siena kaudzi (7. zīm.) pagatavo no platākas drānas, kuŗu augšgalā piestiprina pie koka, bet apakšgalā pie stīpas un tad to apklāj ar sienu. Cilvēks ir iekšā. Kūlīti atdarina ar salmiem aptīts cilvēks, pie kam salmi ir ar vārpām. Statiņš ir veidots no vairākiem brunčiem (5. zīm.), pie kam virsējais pārmaukts pār galvu. Slotu darina līdzīgi kūlītim, tikai no žagariem (4. zīm.). Sietu (6 zīm.) pagatavo, uzvelkot vecu miltu maisu, ar iekšpusi uz āru, pār galvu. Uz šī maisa piestiprina sietu, kuŗā dažkārt iebērti zirņi. Siets mēģina visiem cilvēkiem piedurties, lai tos padarītu baltus. „Leijerkasti" veidojot, kāds vijolnieks ar vijoli vai ermoņikām palien zem galda, kuŗš no visām pusēm aizklāts ar drēbi. Pie galda kājas piesiets kloķis. Te nu viens griež kloķi un iekšā atrodošais mūzikants spēlē. Tāpat arī veido dzirnavas. Te iekšā sēdētājs taisa troksni un tajā pašā laikā pa caurumu beŗ miltus.

Bieži ir sastopama maska — mūzikants uz salmu statiņa (3. zīm.) vai ganu

2. att. No labās: gaŗā sieva un mazais vīriņš

4. zīm. 5. zīm.

meita uz siena kaudzes. Tikai te salmiem jābūt stipri piestiprinātiem. Ganu meitu veido tāpat, tikai tā var adīt vai ko lāpīt uz siena kaudzes.

Ir arī vēl augu maskas, kuŗas attēlo kokus un sēnes, bet tās tuvāk neapskatīsim, jo tautā maz sastopamas.

Ir vēl mitoloģisko un citu pārdabīgu būtņu atdarinātājas maskas. To ir prāvs skaits. Kā galvenā būtu minama velna maska. To pagatavo, seju noziežot ar sodrējiem, pie cepures vai tāpat pie galvas pieriko ragus, pārklāj ar govs vai citu ādu,

6. zīm. 7. zīm.

un piesien vēl asti. Arī Dievs sastopams maskiniekos, kaut arī retāk par velnu. Parasti tas ir vecs vīriņš ar gaŗu, baltu bārdu. Laime un Nelaime atdarinātas kopā. Laime ir jauna, balti tērpta sieviete ar vainagu galvā un maizes klaipu rokā. Tā vēl visiem labu. Kad Laime apgriežas, redzama Nelaime, kas saistīta pie Laimes muguras. Tā var būt cita persona vai arī salmu maiss. Nelaime tērpusies melna, ar žagariem rokās. Budeļos ļoti iecienīta ragana, kas jāj uz slotas. Ragana tērpusies baltā palagā, izpūrušiem matiem, seju noziestu ar sodrējiem, mutē kartupeļa zobi. Nāve masku gājienos sastopama tikpat bieži kā velns. Tā ir pārklājusies ar palagu, seju ar miltiem nobārstījusi, mutē kartupeļu zobi, acis un deguns ar sodrējiem noziests, lai tie izskatītos tukši kā miroņa galvas kaušā. Vienā rokā „izkapts" — kulstīkla ar sarkano biešu sulu notriepta, otrā šķīvis, uz kuŗa laiku pa laikam uzasina izkapti. Dažreiz šķīvī ir bencins aizdedzināts, kas piešķiŗ nāvei tumsā liķa izskatu. Arī dzīvais mironis diezgan bieži sastopams. Tā pagatavošana labi izprotama pēc 1. zīmējuma. Tā ir stipri iecienīta maska. Gaŗā sieva (sk. 2. att.) ir arī plaši pazīstama maska. Viņu pagatavojot, no spilvena vai lupatām veidotu galvu piestiprina pie kārts vai maizes lāpstas. Zem „galvas" pakārts loks vai pat drēbju pakaŗamais, kas veido plecus. No galvas līdz kājām nesēju sedz drāna. Tā gaŗā sieva var diezgan ērti staigāt, locīties. Pretstats gaŗai sievai ir mazais vīriņš Mazā vīriņa galvu var no atsevišķas drēbes pagatavot, uzkrāsojot seju, bet tautā sastopams ir arī vienkāršāks veids, kā gatavot galvu. Sieviešu lindrakus pārmauc pār galvu un sasien virs sieta, kuŗš atrodas uz galvas. Skatīties var pa ķīli. Ap vidu appogā viriešu svārkus, kuŗiem piedurknēs piesien cimdus. Tāds mazais vīriņš ir ļoti kōmisks, sevišķi ja viņš ir kopā ar gaŗo sievu.

Tādi nu ir mājā sabrukušie budeļi. Iztrakojies un izpriecājies, viss bars dodas projām. Tiem vēl pievienojas mājnieki, kas, budeļu līksmības iejūsmināti, maskojušies dodas līdzi.

Budeļu laiks sākas rudenī un turpinās līdz pavasarim. Tomēr īstais un galvenais budeļu laiks ir Mārtiņdienā, Ziemsvētkos

un Meteņdienā. Pēc tam, kad sāksies jau pavasaŗa darbi, nebūs laika priecāties. Bet gaŗos rudens un ziemas vakaros atceraties, mazpulku dalībnieki, vecos laikus un ejat budeļos!

3. att. No kreisās: dzērve, jātnieks, lācis un vilks

Agrās lecektis

P. DINDONS

Agrās lecektis nepieciešamas gandriz katrā lielākā vai mazākā saimniecībā. Tajās varam izaudzēt vairākus dārzājus agrāk par parasto laiku, tādā kārtā apgādājot ēdiena galdu ar svaigiem zaļumiem, kas daudz vērtīgāki par ziemā uzglabātiem.

Lecektis nepieciešamas arī dažādu sakņu un puķu dēsta izaudzēšanai, kuŗus vēlāk izstādām laukā, dārzā. Ar dēstu audzēšanu būs jānodarbojas vienam otram mazpulku dalībniekam un tāpēc nebūs lieki dažus vārdus veltīt šai darba nozarei.

Vispārīgi, lecektīs audzējamo kultūru izvēle ļoti plaša un vispusīga. Labāka pārskata labā tās iedalīsim grupās, apvienojot pēc augu prasībām un vienādiem kopšanas noteikumiem.

1. grupā ierindosim augus, kuŗus var izaudzēt īsā un ātrā laikā, kas ienākas apm. 4—6 nedēļās pēc to izsēšanas vai izstādīšanas, kā: redīsi, salāti, spināti, sīpolu lociņi, dilles un pētersiļu zaļumi (pēdējie kā garšas augi).

Otrā grupā pieskaitāmi tādi augi, kuŗiem iepriekš jāsagatavo stādi resp. dēsti, un tos tad izstādām laukā vai lecektīs, tādā kārtā iegūstot agrāku ražu par laukā izsētiem, kā: agrie galviņu un ziedu kāposti, agrie kartupeļi, salāti, tomāti, puravi, galda kukurūza un v. c.

Trešā grupā ierindojamas speciālas kultūras, kuŗas, laukā audzējot, vai nu nepadodas vai mūsu klimatiskie apstākļi par neapmierinošiem, lai tās varētu pilnīgi ienākties. Pie šīm kultūrām pieskaitāmi: lecekts gurķi, melones, arbūzi, baklažāni, turku saldie pipari un v. c.

Atsevišķā grupā jāpieskaita dažu vasaras puķu audzēšana. Vienas no tām izsēj lecektīs un 4—5 nedēļu laikā izaudzē stādus izstādīšanai puķu dobēs, kā: lauvmutītes, lobelijas, neļķes, cinnijas, dzeltenlapainās pīpenītes, puķu tabaku, kochijas (sauc par vasaras cipresi), rīcinusus, puķu kviešus un v. d. c.

Dažas puķes, kā: cinerarijas, Alpu vijolītes, hortensijas,

Agrās lecektis pavasarī pirms darbu sākšanas

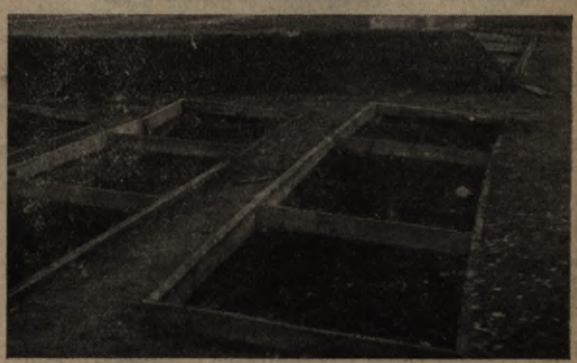

Izcilus gurķu raža lecektīs

kalceolarijas, primulas un v. c. vasaras periodā audzē lecektīs zem logiem, rudenī iestāda podos, ļauj lai iesakņojas un vēlāk pārnes dzīvokļos, kur tās ziemā uzzied.

Lecektīs darbus sāk jau aprīlī, īpaši pie kultūrām, kuŗām iepriekš jāsagatavo stādi laukā izstādīšanai. Bet atradīsies vēl laba daļa augu, kas, izstādīti maija beigās vai pat jūnija sākumā, pilnīgi ienāksies un dos apmierinošas ražas viņu audzētājiem un kopējiem. Pie šīm kultūrām pieskaitāmi: gurķi (Kūlenkampa), melones (Berlīnes tiklotā un melnā „Karmelites"), arbūzi (Pjāķigorskas mīluļi), tomāti (agrās šķirnes), baklažani (Delicatess), pipari (milzu kardināls) un v. c.

Lecektis pagatavo no nomaļu dēļiem vai plankām, no kuŗām sanaglo rāmja veidīgu apšuvumu. To gaŗumu un platumu nosaka lecekts logu samēri. Parastais samērs: 1×1,70 m vai 1,20×1,80 m. Iesācējiem ērtāk būs rīkoties ar mazāka samēra logiem, jo tie vieglāki un parocigāki. Mazākā lecekts būs ar 2—3 logiem, vidējā 4—5. Tirdzniecības dārzniecībās taisa lecektis 10 logu gaŗumā.

Pie lecekts uzstādīšanas jāievēro, lai augšārmala (ziemeļpuse) atrastos par 15—17 cm augstāk par apakšējo, lai rastos, logus uzliekot, 5—8 gradu slīpums saules, staru pilnīgākai uztveršanai.

Lecekts iekšpusē izmet zemi, lai rastos 45—50 cm bedresveidīgs padziļinājums, kas vajadzīgs mēslu iekraušanai, jo tās pa lielākai daļai apsilda ar kūtsmēsliem. Vislabākie skaitās zirgu mēsli, bet pie vēlākām kultūrām var lietot tos maisījumā ar liellopu (govju) mēsliem vai koku lapām. Virs mēsliem uzber apm. 20 cm biezu auglīgas augsnes kārtu, kas iemēslota ar kompostu un šādi sagatavotās lecektīs tad nu izdara minēto augu kultūru audzēšanu.

Kas grib pavasarī strādāt agrās lecektīs, tam jau tagad jāsāk sagatavošanas darbi.

Drogu ievākšana

R. JAKOBSONS

Tauksakne, Symphytum officinale L.

Ilggadīgs lakstaugs, no 30—100 cm augsts. Diezgan bieži sastopams slapjos krūmājos, pļavās, grāvjos.

Stublājs viens vai vairāki, stāvs, resns, zarains, apakšā šķautnains, pārklāts ar cietiem matiņiem. Lapas uz leju pārklātas ar asiem, rupjiem matiņiem. Apakšējās olveidīgi-lancetiskas, ar kātiņiem. Stublāju lapas lancetiskas ar smailiem galiem. Lapu apakšpuses sietveidīgi dzīslainas.

Ziedi sakopoti stublāju zaru galos, nelieli, vainadziņš iedzeltēns, balts, violēts vai netīri purpursarkans, zvanveidīgs, ar robotām malām. Ziedēšanas laiks no maija līdz augustam.

Auglis olveidīgs riekstiņš, melns, spīdīgs. Sakne gaŗa, vārpstveidīga, žuburaina, augšgalā līdz 2,5 cm resna, no ārpuses gandrīz melna, iekšpusē balta. Garša glumi gļotaina.

Vēlu rudenī ievāc jauno tauksakņu saknes (Radix Consolidae majoris). Jāievāc tikai veselās, resnākās saknes, kuŗas lūzumā baltas, nav izkurtējušas. Pēc ievākšanas saknes skalo, nogriež tievās sānsaknes un

nesagrieztas žāvē lēnā siltumā. Laba droga no ārpuses melna, gareniski krokota, cieta. Lūzumā balta, gluda — vaskveida, bez smakas, garša saldeni gļotaina. Sakne izžūst 1:3,5. Cena par kg Ls 1.30—1.50. Tā kā tauksaknes savvaļā aug izklaidus, tad ieteicams tās kultivēt. Augu var pavairot, dalot saknes un no sēklām. Saknes stāda vienu no otras 30 cm atstatus, rindās. Sēklas izsēj pavasarī, rindās, pēc uzdīgšanas stādiņus retina. No sēklām pirmā gadā izaug apakšējo lapu rozete, otrā un nākošos gados ziedu stublāji. Tauksakne mīl labu, treknu zemi.

Bez minētā auga vēl sastopamas citas tauksakņu sugas, kuŗu saknes ārstniecības nolūkiem neievāc. Jāpiezīmē, ka tauksakņu lakstus var izlietot kā barību cūkām.

Zalkšsūrene, mātes sakne, vēžu aste. Polygonum Bistorta L.

Ilggadīgs zāļaugs. Zemes stumbrs iegarens, čūskveidīgi izliekts, no ārpuses brūngani melns, lūzumā bāli rozā. Zemes stumbrs dzen ļoti daudz sīku sānsakņu. No zemes stumbra augšējā gala izaug taisns, vienkāršs (nezarots) apaļš virszemes stublājs ar rozetu lapām.

Stublājs mezglots, katrā mezgla vietā izaug viena lapa. Lapu kāti spārnoti un pie pamata pāriet platā, stublāju aptveŗošā makstī. Rozetu lapām un apakšējām lapām ir gari kāti. Šo lapu formas ir olveidīgas, iegareni olveidīgas, vai sirdsveidīgas, nedaudz krokotas. Augšējās stublāju lapas bez kātiem, sēdošas, lancetiskas vai lineāras. Lapu malas gludas.

Stublāju galā izveidojas cieša vārpa. Atsevišķie ziediņi sīki, rozā ziedu kātiņi nevienāda garuma. Ziediņi pēc savas uzbūves ir divējādi. No sākuma vārpiņai izplaukst apakšējie ziedi, tad pakāpeniski augstākie. Ziedēšanas laiks: maijs, jūnijs, jūlijs. Sēklas sīkas, trīssķautnainas.

Zalkšsūrene sastopama mitrās pļavās, atsevišķās vietās ļoti bieži.

Vēlu rudenī ievāc zalkšsūreņu saknes (Radix Bistortae). Pēc ievākšanas saknes

Tauksakne

Zalkšsūrene

atbrīvo no stublāju daļām, noskalo, nogriež sīkās piesaknītes un veselu nesagrieztu sakni žāvē zemā temperātūrā. Izžuvusē sakne cieta, no ārpuses brūngani melna, riņķveidīgi krokota, lūzumā bāli rozā (ne brūna). Garša — rūgti-savelkoša. Cena par kg Ls 0.90—1.00.

Rudenī ievācamas šādas drogas: Cena par kg

	Ls
Boletus Cervinus—zemes rieksti (pie mežu darbiem)	1.50
Folia Uvae ursi — Milteņu lapas (neizraut augu ar saknēm)	0.60—0.70
Fructus Cynasbati—Mežrožu augļus, bez sēklām	3.00—3.50
Fructus Juniperi—Paegļu ogas (melnās)	0.75—0.80
Fucus Vesiculosus — Pūšļfuks (jūrā)	0.90—1.00
Herba Polypodii — Saldās papardes lakstus (pie sakņu ievākšanas)	0.90—1.00
Lichen Islandicus — Islandes sūnu	0.50—0.60
Lycopodium — Staipekļu sporas	4.00—4.50
Radix Pimpinellae — Noragu saknes	1.70—1.90
„ Tarataci — Cūkpieneņu saknes (pie zemes apstrādāšanas darbiem)	0.90—1.00
Radix Valerinae — Baldriāņa saknes	1.00—1.20
Rhizoma Calami muod.—Mizotais skalbju zemes stumbrs	0.75—0.80
Rhizoma Graminis — Vārpatu zemes stumbri (pie zemes apstrādāšanas)	0.70—0.90
Rhizoma Polypodii — saldās papardes	1.80—2.00
„ Tormentillae — Retēju zemes stumbri	0.90—1.00
Secale Cornutum — Melnie rudzu graudi (pie kulšanas un labības tīrīšanas)	6.50—7.00
Tubera Salep — Dzegūzeņu gumi	9.00-10.00

Gaidīsim jaunu pavasari un ziedus

Ņ. BERGA

Rudens vēl tikai tuvojas un ziema vēl tālu, bet katram mazpulka dalībniekam jau tagad jādomā par nākamo pavasari, par pirmo pavasara vēstnešu, par dažādu sīpolaugu audzēšanu.

Nākošā pavasarī jau drīzi vien pēc sniega nokušanas tavā dārziņā vai lauciņā ziedēs agri ziedoši sīpolaugi, ja vēl šo rudeni apgādāsi un iestādīsi dažus sīpoliņus.

Jau tūliņ pēc sniega nokušanas uzzied kautrie sniegpulkstenīši, ņiprie krokusi un graciozās zvaigznītes (scillas), tiem seko īpatnējās ķekaru hiacintes (parastās hiacintes gan nemaz neatgādina!), staltās narcises un lepnās tulpes. Padomā, vai tavā apkārtnē kādi no šiem sīpolaugiem jau nav audzēti; ja ir, tad mēģini tos iegūt apmaiņas ceļā, bet no pārējiem iegādājies dārzniecībā dažus sīpoliņus.

Ķekaru hiacintes

Dzejnieku narcises

Visi minētie sīpolaugi stādāmi rudenī, vislabāki septembrī. Tie labi aug irdenā, ūdeni caurlaidošā, dziļi izstrādātā, spēcīgā zemē; svaigu kūtsmēslojumu un aukstu zemi nemīl. Sīpoliņi stādāmi zemē tik dziļi, lai virs katra sīpola zemes kārta būtu divas līdz divas ar pus reizes biezāka par pašu sīpolu.

Lai izsargātu sīpolus no pūšanas, stādot zem katra sīpola ieteicams pabērt nedaudz rupjas smilts. Ziemā zemes virspusi der viegli piesegt skuju zariem.

Tulpes ieteicams ik gadu vai ik otro gadu pēc lapu galīgas nokalšanas (lai zinātu, kur tās atrodas, jau pavasarī jāpiesprauž mietiņi!) uzmanīgi izrakt, izklāt sausā, ēnotā vietā, apžāvēt un septembrī par jaunu iestādīt, liekot katru tulpju sīpolu vienu no otra 10—15 cm atstatumā.

Pārējie sīpolaugi nav tik bieži jāpārstāda, tie pārstādāmi tikai tad, kad sāk vājāki ziedēt.

Ak tā, gandrīz piemirsu tevi vēl brīdināt nākošo vasaru nenobaidīties un neiedomāties, ka augi saslimuši, ja pēc noziedēšanas sīpolaugu lapas sāks dzeltēt un ar laiku no zemes virsus galīgi nozudīs. Tas nekas, tam tā jābūt. Virszemes daļām nozūdot, sīpols atpūšas un krāj jaunus spēkus nākamā gada ziedēšanai.

Manas tulpes

HUGO ĀBOLIŅŠ,
679. Kronvalda mazp.

Krokusi

Agrās tulpes

Pagājušā gadā, drēgnā rudens pēcpusdienā aizgāju uz savu lauciņu. Negāju, lai stādītu kāpostus, jo tie jau sen bija galviņās. „Tā tad ražu novākt?" — jautās lasītājs. Jāsaka, ka arī tāpēc nē, bet pavisam citu iemeslu dēļ. Biju dabūjis tulpju sīpoliņus, un tagad gribēju tos iestādīt.

Mūsu mazpulka lauciņi atrodas zemā vietā, tādēļ, it sevišķi pavasarī, tiem nākas ciest no mitruma. Baidījos, ka no mitruma mani tulpju sīpoli cietīs un tādēļ pēc sīpoliņu iestādīšanas tiem visapkārt izraku nelielu grāvīti, novadīdams to uz lielo grāvi.

Agrā pavasarī gāju skatīties savas tulpes. Nekā neredzēju. Uznāca šaubas: vai tik tulpju sīpoli nav sapuvuši, vai izraktais grāvītis spējis lieko ūdeni novadīt? Bet šīs šaubas izrādījās veltas. Kad pāris nedēļas vēlāk atkal aizgāju uz dārziņu, ieraudzīju savā puķu aplociņā uzdīgušus spēcīgus tulpju asnus.

Es biju tik priecīgs, ka tulpes pārziemojušas, ka gandrīz katru brīvo dienu gāju skatities savas tulpes, kas sparīgi slējās gaŗumā.

Un neizsakāms prieks mani pārņēma, redzot savas tulpes ziedam! Tā bija bagātīgāka atmaksa par niecīgo darbu, ko biju pielicis, tulpes stādot.

Kopsim teliņus

I. G.

Jau daudzi mazpulku dalībnieki izveidojušies par krietniem jaunlopu audzētājiem. Bet ir daudz arī tādu, kuŗus šis jautājums mazāk interesējis kā pārējās lauksaimniecības nozares. Būtu vēlams, ja šie pēdējie, kaut arī daļu, savas intereses ziedotu teliņu audzēšanai un kopšanai. Savu darba dienu varam iedalīt tā, lai atliktu laiks kādu soli aizskriet uz kūti vai aplociņu, pabarotu teliņus, tīrītu. Šādi daudz palīdzēsim arī mātēm-saimniecēm, kuŗām ikdienas darbos maz atliek laika aiziešanai uz kūti vai aploku.

Audzēšanas prieks jau pats par sevi ir skaists, un sevišķi tas vaiņagojas audzējot teliņus. Vērtīgi, labi ēdināti un kopti teļi ir ganāmpulka pamats.

Dosim teliņiem ne tikai noteikto barības devu, bet rūpēsimies arī par viņu kopšanu. Teliņa spalva, kūtī stāvot, piebirst siena smalkumiem vai pakaišiem. Tā ir jātīra, lai viņam nerastos vēlēšanās berzēties pie aizgaldiņas sienām vai silītes. Berzējoties teliņš var ievainot ādu, var rasties iekaisums, un mušas šādu ievainotu vietu aplidos bariem.

Tīrīšana sagādā teliņam labu sajūtu, tikai tā pareizi izdarāma. Neņemsim teliņa tīrīšanai lielo lopu tīrāmos skrāpjus, kā to bieži dara. Teliņa āda ir maiga, nepiera-

Labi kopts un labi barots

dusi. Ievainodami to, panāksim, ka augošā gotiņa vai bullītis arī vēlāk neļausies tīrīt. Tādēļ iegādāsimies teliņu tīrīšanai neasu, biezu birsti. Pie šīs ādas kopšanas teliņi ātri pieradīs un paši skries kopējam pretī, kad viņš nāks tos tīrīt. Ja novērojam, ka teliņš izrāda sevišķu vēlēšanos dažu vietu berzēšanai, tad pašķirstīsim viņa spalvu un palūkosimies, vai tur nav iemetušies mocošie parazīti. Tīrīšanas reizēs šad tad pieskarsimies arī teliņa pakaļējām kājām un pavēderei, tā pieradinādami gotiņas izturēties mierīgi. Vēlāk ar šādi pieradinātām gotiņām nebūs grūtības pirmo reizi tās slaucot.

Kūtī rūpēsimies, lai teliņiem būtu ērta aizgalda. Izņemsim viņus no šaurajiem būriem, kuŗos teliņus parasti ievieto pēc dzimšanas un bieži tur tik ilgi, kamēr „galva sāk būrim pāri augt". Tāpat siešana saitē ir nevēlama. Tā traucē teliņu kustības un bieži atgadās dažādas likstas, sapinoties, žņaudzoties un citādi. Aizgaldai jābūt tīrai un sausai un katrā ziņā tur jābūt rupjās barības silītei. Zinām, ka govis ar ieliektām mugurām ir neglītas. Šīs ieliektās muguras bieži izveidojas, teliņiem ēdot no pārāk augsti novietotas silītes. Silītei jābūt tīrai. No mēslainas silītes teļi neēdīs ne spēkbarību, ne sienu. Vienā silītes stūri arvien jābūt saujai krīta, ko teļi labprāt ielaizīs. Tad nebūs vairs tādu gadījumu, kad teļi kāri laiza mūŗus un grauž praulus.

Palūkosimies, vai teliņu dzirdināmie trauki ir tīri. No koka ķipīšiem dzirdīt nebūtu vēlams, jo koka trauki ir grūti tīrāmi. Nekad neatļausim dot un arī paši nedosim teliņiem ieskābušu pienu. Šādām teliņa pusdienām sekos caureja, kas novājina un nogurdina teliņus.

Ja radusies caureja, vislabāk teļam pilnīgi atraut piena devu, tad pakāpeniski palielinot, sasniegt dažās dienās normālo.

Vasarā jārūpējas, lai teliņi tiktu ārā, saulē un gaisā. Kustības augošajam dzīvniekam pilnīgi nepieciešamas. Jāierīko teļu aploks, kur tiem paskraidīt. Aplokā vēlama nojumīte, kur lopiņiem patverties no karstās pusdienas saules, stipra lietus un vēja. Laist teliņus līdzi ganos, sevišķi saimniecībās, kuŗās nav aploku, ir nevēlami. Staigājot ganāmpulkam līdz, sevišķi mazie teliņi, nogurst, govis bieži vien ir nežēlīgas un tos bada. Tāpat teliņi bieži vien iet pie govīm zīst un neatmet šo paradumu arī kā pieaugušas teles.

Pa dienu atvērsim kūts durvis un logus. Labi izvēdināsim teliņu nakts mītni, lai tur nebūtu mušu un gaiss nebūtu piesmacis.

Teliņus audzējot — barojot un tīrot, neaizmirsīsim ar tiem arī labi apieties. Negrūstīsim un nesitīsim teliņus bez iemesla. Ja tie sodu pelnījuši, tad par sodāmo ieroci neizvēlēsimies tuvāko koku vai auklu, kā to bieži dara. Teliņu sodīšanai aiz aizgaldas jābūt aizspraustai smalku zaru rīkstei. Nesitīsim teliņam pa galvu vai sānu dobumiem. Padomāsim, ka teliņš ir jaunlops ar tieksmi kustēties un izskrieties. Šī tieksme norāda, ka mūsu koptais dzīvnieks ir vesels un jūtas labi. Tādēļ nesodīsim teliņus par to.

Pieradināts pie pastāvīga kopēja, labi ēdināts un kopts, teļš neizaug par niķīgu govi vai bulli.

Lai mums nekad nepietrūkst pacietības teliņu tīrīšanai, rūpīgai ēdināšanai un uzskatīšanai. Pusē padarīts darbs ir nevērtīgs. Tādēļ ķersimies pie teliņu kopšanas un audzēšanas ar pacietību un darba mīlestību. Tā kļūsim labi palīgi mātēm viņu saimniecības darbā un izaudzēsim vērtīgu ganāmpulku.

Mazpulka dalībnieka darbi rudenī

Agr. K. ĶIRSIS

Rudeni, kad katrs saimnieks steidz ievākt šķūņos un klētīs vasaras ražu, arī mazpulka dalībnieks dara to. Katram dalībniekam jārūpējas par kārtīgu sava lauciņa kultūru novākšanu, izdarot to sausā laikā un neaizmirstot ražas nosvēršanu tūliņ pēc novākšanas. Arī ražas izvērtēšanai tirgū vai izlietošanai saimniecībā jāpiegriež nopietna vērība un gleznākie augļi, kas tūliņ netiek pārdoti nedz izlietoti, jākonservē. Labākie ražojumi jānoliek atsevišķi un rūpīgi jāuzglabā līdz ražojumu apskatei, jo tur katram jāparāda sava darba augļi.

Apskatēs piedalās dalībnieku vecāki, brāļi, māsas, kaimiņi, pazīstami un citi interesenti, kuŗi pēc apskatēs gūtiem iespaidiem bieži vien spriež par visu mazpulku darbu. Tāpēc mazpulku ražojumu apskatēm jāatspoguļo mazpulku darbs visā pilnībā. Katram dalībniekam jāapzinās, ka, piedaloties apskatē, viņš ne tikai izpilda savu personīgo uzdevumu — nobeidz savu sākto darbu, izstādot savus ražojumus, bet arī izpilda pienākumu pret visu mazpulku, pret savu tuvāko sabiedrību. Kuŗš dalībnieks apskatē nepiedalās, tas parāda savu nespējību un glēvumu un kaitē arī visam mazpulkam, jo samazina mazpulka kopējo izstādījumu skaitu. Dalībniekiem jācenšas kā savi izstādījumi, tā arī apskates telpas glīti dekorēt, lai katrs apmeklētājs, ieejot mazpulka apskatē, justos mājīgi un patīkami. Pašiem dalībniekiem par saviem izstādījumiem jāpaskaidro apmeklētājiem, kā darbs veikts un kā panākumi iegūti, lai sava darba rezultātus darītu zināmus arī sabiedrībai.

Apskatē notiek arī atsevišķu mazpulka dalībnieku sasniegumu novērtēšana un sīkāka iztirzāšana, un katrs dalībnieks var pārliecināties par lietderīgāko un izdevīgāko ražošanas veidu. Labākie sasniegumi un centīgākie dalībnieki parasti tiek godalgoti.

Pie rudens bagātības

Apskati apvienojot ar mazpulka gadskārtējo sarīkojumu, vēlams, ka mazpulka dalībnieki šinī sarīkojumā programmu izpildītu paši vien, uzstājoties ar īsiem priekšlasījumiem, deklāmācijām, dziesmām, vingrojumiem u. t. t. Tad apskates apmeklētāji redzēs ne tikai mazpulka praktisko darbu, bet varēs baudīt arī dalībnieku garīgā darba augļus un gūt labāku pārskatāmību par mazpulku. Mazpulka sarīkojuma programmā jābūt dziesmām: „Mazpulku marš", kas iespiests J. Graubiņa un J. Poruka skolu dziesmu krājumā, un „Mazpulku dziesma", kas iespiesta „Mazpulka" 1936. g. 11. numurā. Saviesīgā sarīkojuma daļa katrā ziņā jāievada ar kādu tautisku deju, bet atļaujot arī citiem dejai pievienoties. Vispār mazpulka sarīkojumā jādejo daudz tautas dejas un rotaļas un jāatskan latviskām dziesmām.

Katram dalībniekam jāpiedalās ne tikai sava mazpulka apskatē, bet jācenšas apmeklēt arī tuvākās kaimiņu mazpulku apskates. Ja katram dalībniekam tas nav iespējams, tad mazpulka sanāksmē jāizvēl vismaz 1—2 pārstāvji, kuŗi apmeklētu kaimiņu apskati, vērotu viņu darba apstākļus, panākumus un iepazītos tuvāk ar kaimiņu mazpulka jaunatni. Šie pārstāvji nākošā sanāksmē iepazīstinātu arī pārējos sava mazpulka dalībniekus ar kaimiņu

mazpulkā redzēto un piedzīvoto. Tādā kārtā visi dalībnieki varētu mācīties noderīgāko, interesantāko kaimiņu darbā un pielietot to turpmāk arī savā mazpulkā. Bez tam pārmaiņus apmeklējot vienam otra mazpulka ražojumu apskati, nodibinās tuvākas un draudzīgākas attiecības ar kaimiņu pagasta līdzīgi domātāju jaunatni, kas tik nepieciešami kopējam jaunatnes darbam.

Sevišķi nepieciešami piedalīties katra mazpulka karoga svētkos visiem apkārtējiem mazpulkiem ar saviem karogiem.

Izvērtējot šī gada ražojumus, pārdodot tos vai nu tirgū vai kādai kaŗaspēka daļai, vai arī nododot vecākiem saimniecībā, katrs mazpulka dalībnieks saņems lielāku vai mazāku naudas summu, kuŗu varēs izlietot pēc savas izvēles. Bieži vien var rasties vēlēšanās naudu iztērēt dažādām izpriecām, kārumiem vai arī vispārēja rakstura vajadzībām (jaunai cepurei, kleitai, somai u. t. t.), bet tas nav pareizi. Vispārējiem saimnieciskiem izdevumiem jaunākiem mazpulku dalībniekiem līdzekļus dod parasti vecāki vai aizbildņi, bet vecākie dalībnieki šādām vajadzībām līdzekļus nopelni citā darbā. Mazpulka pasākumā nopelnītā nauda jāizlietā tikai ar mazpulku darbu un ideju saskanīgiem pasākumiem un izdevumiem. Ar nopelnīto naudu jāatlīdzina parāds, (vecākiem vai citiem), kas būtu cēlies pavasarī darbus sākot, tālāk jāsedz tiešie izdevumi mazpulkā, dalības nauda, dalībnieka nozīme, „mazpulka dalībnieka vadonis" (darba grāmatiņa) un mēnešraksta „Mazpulks" abonements. Jāaprēķina arī, kas vajadzīgs nākošam mazpulka darba pasākumam, dzīvnieku, sēklu, mēslu, darba rīku u. t. t. iegādei, kas jāatlicina no iepriekšējā pasākumā pelnītās naudas. Pārējo naudu nevar izlietāt personīgas dabas vajadzībām, bet tā vislabāk jānoguldā kādā krājkasē (p. piem. pasta krājkasē), kur tā nesīs augļus, un pamazām vairos mazpulka dalībnieka kapitālu vēlākai dzīvei — lielāku pasākumu sākšanai un veikšanai. Taupīgi un saprātīgi rīkojoties ar savu pirmo naudu, katrs mazpulka dalībnieks pieradīs saimnieciski un lietderīgi rīkoties arī turpmākā dzīvē.

Katram mazpulka dalībniekam jau rudenī jāsāk gatavoties arī nākošā gada darba posmam, tāpēc jau laikus jāizvēlas zeme savam lauciņam un jārūpējas par tās pienācīgu sagatavošanu, lobīšanu, kūtsmēslu izvešanu (ja vajadzīgs), aršanu u. t. t., neaizmirstot, ka rudens zemes sagatavošana atstāj lielu iespaidu uz nākošā gada kultūru.

It sevišķi jāievēro, ka rudens aršana nepieciešama katrai kultūrai. Šovasar sevišķi spilgti pierādījās rudens aršanas lielais iespaids, jo rudens arumos ražas bija krietni augstākas kā pavasaŗa arumos. Tādēļ, mazpulku dalībnieki, cenšaties savus lauciņus un arī savu vecāku saimniecības laukus uzart visus rudenī. Ne tikai pret sausumu izturīgāki ir rudens arumos sētie sējumi, rudens aršanai arī citas lielas priekšrocības. Rudenī zemi uzaŗot, varam sekmīgāki cīnities ar nezālēm, jo arumu virspusē atrodošās nezāļu sēklas uzdīgst jau rudenī un pa ziemu iet bojā. Tāpat uzlabojam arī zemes sakārtu (struktūru). Ziemas sals irdina zemi labāk, nekā darba rīki, un veicina barības vielu pārveidošanos augiem uzņemamā veidā. Zemi rudenī uzaŗot, atkrīt pavasaŗa zemes aršana — apvēršana, ar ko ietaupām ziemas mitrumu un sekmējam sīkbūtņu darbību zemē. Rudenī var ari art dziļāk, nekā pavasarī un tādējādi izvērst virsējā kārtā barības vielu krājumus, kas noskaloti apakškārtā. Saprotams, ja ieaŗami kūtsmēsli, tad jāaŗ seklāk. Rudens aršana pavairo kā tieši, tā netieši zemes auglību un līdz ar to lielākas ražas izredzes nākošā gadā.

Rudenī mazpulku dalībniekiem jāpārliecinās arī par pavasarī „meža dienās" stādīto kociņu stāvokli, stādījumi jāapkopj, iznīkušo kociņu vietā jāiestāda jauni, no pavasaŗa apmežojumiem jāiztīra nezāles. Bez tam jāvāc pašu stādu audzētavām nepieciešamo lapu koku sēklas. (Skuju koku sēklas var vākt tikai pēc 1. decembŗa). Kur vēl stādu audzētavu nav, tur jācenšas tās ierikot, izmantojot vietējo virsmežziņu un mežziņu atbalstu.

Mazpulku VII kopējā sanāksme Jelgavā

Katru gadu vienreiz visi Latvijas mazpulku pārstāvji pulcējas kopā, lai draudzīgās darbu sacensībās rādītu katrs savus sasniegumus, lai mācītos „labo vēl labāku" padarīt. Šogad Zemgales apgabala izstādes laikā un 3. Zemnieku pļaujas svētkos Jelgavā no visām Latvijas malām sabrauca kopā mazpulku vadītāji un dalībnieki. Pavisam kopējā sanāksmē piedalījās 786 mazpulku vadītāji un 2036 mazpulku dalībnieki kā oficiālie mazpulku pārstāvji. Bez tam izstādi un Pļaujassvētkus ekskursijās apmeklēja tuvu pie 2000 mazpulku dalībnieku. Kopējās sanāksmes dalībnieki iepazinās ar plašo Zemgales izstādi, 85 mazpulku pārstāvji piedalījās aršanas, adīšanas un zemes rakšanas — rijolēšanas sacensībās un 22 dalībnieki — līdumnieku pārbaudījumos. Mazpulku vadītāji un dalībnieki bija aktīvi līdzdalībnieki Pļaujassvētkos: goda ierindā, darba parādē un Pļaujassvētku izrādē „Zemgales atmoda". Darba parādē soļoja mazpulku pārstāvji ar 468 baltzaļajiem karogiem. Tāds mazpulku karogu daudzums vienuviet vēl nebija redzēts un radīja lielu sajūsmu skatītājos. Tie paši karodznieki asistēja mazpulku vadītāju svinīgam solījumam, ko tie nodeva Mazpulku Virsvadonim Valsts un Ministru Prezidentam Dr. **K. Ulmanim** Pļaujassvētku akta beidzamā daļā. Pēc akta sekoja mazpulku dalībnieku — sacensību uzvarētāju un līdumnieku apbalvošana.

1937. g. iecelti 6 līdumnieki:

E. Polks, 740. Viļakas-Slabadas mazpulkā, **V. Pupēns,** 59. Biržu mazpulkā, **L. Ābelīte,** 27. Mārupes un 824. II Rīgas valsts gimnazijas mazpulkā, **A. Pūris,** 38. Ālšvangas mazpulkā, **A. Muižnieks,** 63. Burtnieku mazpulkā un **A. Kanaviņš,** 4. Jaungulbenes mazpulkā.

Mazpulku Virsvadonis Valsts un Ministru Prezidents Dr. **K. Ulmanis** pasniedza savas balvas 1. mazpulka (Ezeres) vadītājam R. Kalniņam, (barometru), vienam mazpulku līdumniekam — 740. Viļakas-Slabadas mazpulkā E. Polkam (Ls 100,— naudā un mazo barometru), labākam arajam — 701. Biržu-Muižgala mazp. dal. — E. Lazdiņam, (zelta kabatas pulksteni), labākai adītājai — 95. Kūrmales mazp. dal. — H. Gerčanei (zelta rokas pulksteni) un labākai adītājai no pilsētu mazpulkiem — M. Porietei no 838. Viļa Olava mazpulka (sudraba rokas pulksteni).

Zemkopības Ministra balvas izdalīja Z. M. skolu nodaļas vadītājs agr. J. Kanols: 34. Plāņu mazp. dal. J. Ākim — (sudraba kabatas pulksteni) un 32. Vaives mazp. dal. M. Sproģei (sudraba rokas pulksteni). LLK priekšsēdētāja balvas pasniedza LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas sekcijas priekšsēdētājs A. Dzegūze: 217. Pampaļu mazp. dal. V. Vārpiņam (galda pulksteni), 641. Daukstes mazp. dal. V. Stankei (kristalla augļu trauku) un 823. Bulduru mazp. dal. P. Mirkšam (sudraba kabatas pulksteni).

Pārējās balvas izdalīja LLK mazpulku nozares vadītājs agr. K. Ķirsis, aicinot visus dalībniekus tikpat centīgi un apzinīgi pildīt visus pienākumus dzīvē, kā mazpulku sacīkstēs. Godalgu izdalīšana aktu noslēdza mazpulku himna „Lai ar sauli laukā ejam".

Pēc Pļaujassvētku izrādes mazpulki savas nometnes laukumā dedzināja lielo ugunskuru, kuŗu vadīja 614. Jelgavas ģimnazijas mazpulka vadītājs Kr. Berka. Mazpulku priekšnesumi bija labi sagatavoti un atjautīgi izdomāti. Ugunskura priekšnesumus noklausijās ari LLK priekšsēdētājs R. Dzērve, Somijas mazpulku savienības ģenerālsekretārs agr. A. Tavaila un Lietuvas mazpulku vadītājs — Lietuvas Lauksaimniecības kameras vicedirektors agr. V. Tiškus. Mazpulki izšķīrās, braucot mājās, ar draudzīgiem atvadu vārdiem: Uz redzēšanos nākamā gadā!

PAŠU DARBS

VĀKSIM UN KRĀSIM MAZPULKOS MŪSU TAUTAS KULTŪRĀLĀS VĒRTĪBAS

A. Kalniņš,
496. Ķēču-Annas mazp. dal.

Ir jauks paradums mazpulkos iegādāties albumus, tajos novietot foto uzņēmumus no mazpulku dzīves, valstsvīru un rakstnieku ģīmetnes un pastkaršu veidā skatus no skaistākajām vietām mūsu dzimtajā zemē.

Mūsu Virsvadonis ir teicis: „Topiet ar katru dienu lepnāki uz savu tautu, savu valsti, iemīļojiet to vairāk, kā kaut ko citu." Šis dedzīgais aicinājums, kuŗš rotā daudzu skolu un mazpulku mītņu sienas, sevišķi jāievēro mums, mazpulku dalībniekiem. Mums jāaug nevien čakliem savas sētas kopējiem, nevien darba mīlestībā, bet jābūt stipriem arī garīgi, jāaug tēvu zemes mīlestībā. To mēs spēsim tikai tad, ja mēs atzīsim, ka mūsu zeme ir viena no visskaistākajām pasaulē, mums vismīļākā un kad pazīsim mūsu kultūru visās tās nozarēs. — Mums jāpazīst mūsu valstsvīru, rakstnieku, mākslinieku dzīve un darbi, mums jāpazīst mūsu dzimtā zeme viņas skaistumā un krāšņumā, lai visos un katrā ar dedzību sirds teiktu: mūsu zeme ir visskaistākā pasaulē.

Visu to veicina dažādu foto attēlu, gleznu reprodukciju, skatu un citu kultūrālo materiālu krāšana. — Domāju, tas būtu jādara visos mazpulkos.

Mēs Ķēču-Annas mazpulkā šāda veida vākšanu un krāšanu izdarām jau kopš pusotra gada, un šajā laikā esam sakrājuši tūkstošiem dažādu kultūrālu vērtību.

Šo krāšanu un pārzināšanu vada nevis valde, bet vadītāja iecelts mazpulka dalībnieks.

Tā kā skaitos par minētā mazpulka savākto materiālu

Zīm. A. Sodums, mazp. dal.

pārzinātāju, tad gribu pastāstīt, kā mums šis darbs veicas un kādi ir rezultāti.

Mazpulka dalībnieku savāktie materiāli tiek sadalīti pēc nodaļām. Katru nodaļu vada atsevišķs dalībnieks un viņa palīgs. Visas bildes uzlīmētas uz balta papīra tikai vienā pusē un novietotas cietos vākos, lai vēlāk varētu iesiet grāmatās. Mums ir šādas galvenās nodaļas:

1. „Mazpulku Virsvadonis dzīvē un darbā." Šeit tiek ievietoti daudzi uzņēmumi no mūsu Vadoņa dzīves, kuŗā viņš redzams gan tautas vidū, gan savās darba gaitās. Un visur redzams, ka nevien jaunatne, bet visa tauta viņu saņem ar patiesu sirsnību un gavilēm.

2. „Vēstures nodaļā" — savākti daudz un dažādi materiāli no senās vēstures, klaušu laikiem, Latvijas atbrīvošanas un no atjaunotās Latvijas. Pārskatot visu savākto, mūsu acīm aizslīd mūsu tautas vēsture gan ar viņas skumju, gan gaviļu dienām.

3. „Skaistā Latvija". Šeit ievietoti dažādi uzņēmumi no mūsu skaistās dzimtās zemes: gan ziedonī, gan rudens pārpilnībā, gan ziemas klusumā, gan sarmas autos tītā dabā, gan skaistās upes, ezeri, bērzu birzis u. c. Te nu skaidri redzams, ka mūsu zeme var sacensties dabas jaukumā ar visām citām zemēm, ka mēs varam lepni būt uz mūsu zemes skaistumu, iemīļot to vēl vairāk.

4. „Rokdarbu nodaļa" —. Savākts daudz un dažādu tautas tērpu, paklāju metu, spilvenu, sienas segu un paklāju paraugi. Šī nodaļa sevišķi noderīga mazpulka dalībniecēm rokdarbiem.

5. „Rakstnieki". — Te nu ievietots viss par mūsu rakstnieku dzīvi un darbiem. Šī nodaļa ir ļoti plaša.

6. „Mūsu mūziķi, komponisti, dziedoņi". — Tur savākts daudz par mūsu mākslinieku dzīvi un darbiem.

7. „Mūsu gleznotāji". — Savākts daudz gleznu reprodukciju gan krāsās, gan tumšos uzņēmumos. Pavisam esam savākuši gleznu reprodukciju no kādiem 80 gleznotājiem, no dažiem pat pie 50—60, patīk ļoti mazpulka dalībniekiem arvienu skatīties šajās skaistajās gleznās. Un daudzi jau tā ievingrinājušies, ka, parādot pirmo reizi kāda raksturīgākā mākslinieka gleznu, spēj pateikt, vai tā Purvīša, Madernieka, Sūnīša vai Skulmes. —

Bez tam vēl ir nodaļas: „Tautas un valstsdarbinieki," „Dabas zinības", „Mūsu skolas", „Latvietis dzīvē un darbā" un „Sports".

Cik liela nozīme ir šādiem sakrātiem materiāliem, redzams kaut vai no tā, ka laikrakstos parādījās ziņas, ka Tēvu zemes balva piešķirta prof. Vītolam, Kaktiņam, Brechmanei-Štengelei, Akurāteram un Mierlaukam, tad mēs jau zinājām, par viņiem daudz, un varējām apskatīt viņu dzīvi un darbus mūsu krājumos. Šis darbs saistīs mūs pie mazpulka arī tad, kad būsim pieauguši, jo varēsim paināteresēties, kā tas tiek turpināts. To darbu var arī

izmantot skolā klasē, kam liela nozīme audzināšanā.

Tāpēc visi mazpulka dalībnieki čakli pie darba! Šis darbs mums sagādā patiesu prieku, un mēs tapsim lepni uz savu tautu un valsti un iemīļosim to vairāk kā kaut ko citu.

MANI VASARAS DARBI DĀRZĀ UN LAUCIŅĀ

J. Kalpiņš, 362. Pētertāles mazp. dalībnieks

Ziemā, lasot mūsu žurnālu „Mazpulks", man bieži uzmācās domas par manu vasaras darbu dārzā un manā mazpulka lauciņā. Iepriekšējos gados daudzās izdarītās kļūdas biju jau apsvēris, tādēļ arī cerēju, ka daudzas no tām vairs neatkārtosies. Vispirms pastāstīšu par savu darbu dārzā.

Mūsu māju augļu dārzs 1928. g. bargajā salā bija izsalis. Daudz dzirdēju vecākus runājam, ka augļu dārzu vajadzētu atjaunot. Līdz šim tas vēl nebija izdarīts. Pagājušā ziemā man pašam ienāca prātā atjaunot augļu dārzu. Skolotājs man apsolīja par brīvu 5 augļu kociņus. Pārējos domāju nopirkt pats ar vecāku atbalstu. Zeme augļu kociņiem bija jau sastrādāta pietiekošā dziļumā. Mietus sagādāju jau ziemā. Pavasarī skolotājs man deva 5 kociņus, pats nopirku 4. Pavisam iestādīju 9 kociņus. Tas pirmais, mana paša darītais pamats jaunajam augļu dārzam. Vairāk augļu kociņu nedomāju pirkt. Pagājušo gadu acoju piecas ābelītes, kuŗas šogad aug ļoti labi. Šinī pavasarī iesēju ābeļu sēklas, no tām izaugušos kociņus atkal acošu un varēšu ierīkot lielu augļu dārzu.

Bez savām sacensības lauciņa kultūrām dārzā audzēju arī citas kultūras. Sevišķi man patīk audzēt ķirbjus. Ķirbjus audzēju jau 4 gadus no vietas. Ķirbju sēklas šogad iesēju aprīļa vidū kastītē. Maijā, izbeidzoties naktssalnām, ķirbjus izstādīju dārzā. Šogad mēslošanā man gadījās pirmā neveiksme. Mēslojot ar kaļķa salpetri, biju „nosālījis" 3 ķirbju stādus. Citiem, laikam, salpetri biju mazāk uzbēris. Ķirbjus nedrīkst mēslot par daudz ar slāpekļmēsliem, jo tad tie izdzen vairāk lapu un stīgu, bet maz zied. Ja piedod fosforMēslus, tad ķirbji dod arī daudz augļu. Šogad būšu par daudz mēslojis ķirbjus ar salpetri, jo ķirbji maz zied. Nākošā gadā šo kļūdu neatkārtošu un ceru saņemt no ķirbjiem vairāk augļu kā šogad.

Sacensības lauciņā šogad audzēju kaņepes. Kaņepes iesēju stipri vēlu — 31. maijā. Kamēr kaņepes nav sadīgušas, sēklas ļoti izkarpa vistas. Kad kaņepes sadīgst, vistas tās vairs nekarpa. Pēc uzdīgšanas kaņepes aug ātri. Kad kaņepēm uzlēju vircu, atšķaidītu ar ūdeni, tās kļuva tumši zaļas un auga ļoti ātri. Dažās vietās kaņepes bija dzeltenīgas. Tām lietus laikā uzsēju kaļķa salpetri. Pēc tam tās kļuva tumši zaļas. Daudzas sasniegušas jau 2,5 m augstumu. Kaņepēm šķiedra šogad būs laba, arī sēklu būs daudz.

LAIKS MAKSĀ NAUDU

J. Podžuka, 958. D. V. S. J. mazp. saimes vec.

Mēs varam draugam pasniegt dāvanu, paziņām varam kautko par velti pastrādāt, bet laiku mēs nekad nevaram velti pavadīt. Kāpēc nevaram? Tāpēc, ka velti pavadītais laiks zūd mūžīgi, un nekad to vairs nevaram atgriest. Nemanot aiztek stundas, dienas, mēneši un gadi, bet ja mēs vēl laiku lieti neizmantojam, kas tad paliks no mūsu īsā mūža.

Strādājot dienā garīgu darbu kaut vienu stundu — četros, piecos gados mēs varam dauz ko panākt. No vienkārša zemnieka dēla mēs varam kļūt par augsti skolotu vīru.

Angļu zinātnieks Faradejs par laiku saka šādi: „Laiks ir viss, ko no viņa cilvēks vēlas. Ak, kaut es varētu par lētu naudu nopirkt to laiku, ko mūsu lielkungi pavada nelietderīgi!"

Stefensons, lokomotīves izgudrotājs, aritmetiku iemācījās naktī, apkalpojot mašīnas. Viņš ir izmantojis laiku līdz pēdējai minūtei. No minētiem diviem vīriem mēs varam ņemt piemēru.

Cilvēki, kas prot savu laiku cienīt un izmantot, tad arī sasniedz spraustos mērķus, tie arī kļūst par lielākiem vīriem pasaulē.

Daudz ir tādu jaunekļu, kas sprauduši sev lielus mērķus, bet viņi bieži gaida, paši nezina, ko gaida, netic, klausa dažādu draugu aizrādījumus un tā nemanot ierauga, ka gadi jau tālu. Spraustais mērķis, kas daudziem ir tik skaists un cēls, paliek tikai sapnis, ko mūža pievakarē ar rūgtumu sirdī jāatceras. Darba cilvēks negaida, bet sadomājis un labi apsvēris, ķeras pie darba. Tāds cilvēks nekad savu darbu neatliks uz rītu. Ko var šodien padarīt, to neatstāj uz rītu: rītu būs atkal savi darbi. Daudz ir tādu darbu, ko atlikt uz rītu nevar, jo rītu šo darbu vairs nevar turpināt. Kamēr liepa plīst, tikmēr plēs; grāb sienu, kamēr saule spīd.

Ļoti daudz jaunatnes ziemas garajos vakaros sēd pie plīts un sapņo tukšus sapņus, ceļ neiespējamas gaisa pilis. Daudz pavada laika ar draugiem, runājot tukšas un mazvērtīgas runas, daudz paiet laika spēlējot kartis. Vai tad šo dārgo mantu — laiku nevar izmantot daudz labāki? Vai nevarētu labāk palasīt kādu vērtīgu grāmatu?

Laiks ir nauda. Tā ir veca paruna. Un tiešām laiks vienlīdz jāvērtē ar naudu.

Tuvojas garas un vienmuļas ziemas naktis. Tādēļ parūpēsimies jau pie laika, lai nevajadzētu sēdēt uz silta mūriša un klausīties circeņa dziesmas, bet gan šo laiku mēs pavadīsim pie labām grāmatām, rokdarbiem un daudz citiem jaukiem darbiem. Katru vakaru izlasot nedaudzas lapas puses vai pastrādājot kādu darbiņu, mēs daudz ko iegūsim. Tad jūs redzēsit, draugi, cik patikama sajūta būs, kad jūs apzināsities, ka laiks ir pavadīts lietderīgi.

MAZPULKU DZĪVE

Zemgales apgabala izstādē godalgotie mazpulki

Zemgales apgabala izstādē piedalījās pavisam 81 mazpulks un ieguva šādas godalgas:

Pirmās godalgas: 1) 50. Sunaktes — LLK zelta med. 2) 59. Biržu — LLK zelta med. 3) 84. Saukas — LLK Ls 40. 4) 284 Bikstu — LLK zelta med. 5) 300. Glūdas — LLK zelta med. 6) 432. Jelgavas skolotāju institūta — LLK zelta med. 7) 527. Kesterciema — LLK Ls 40. 8) 540. Engures — LLK Ls 40. 9) 940 Jēkabpils vidusskolu — LLK zelta med. 10) 907. Dārtas — LLK Ls 40.

Otrās godalgas: 1) 2. Umpārtes — LLK Sudraba med. 2) 26. Vecauces — LLK sudraba med. 3) 33. Svitenes — LLK sudraba med. 4) 91. Irlavas — LLK sudraba med. 5) 109. Bēnes — LLK sudraba meded. 6) 111. Praviņu — LLK Ls 25. 7) 127. Seces-Sērenes — LLK sudraba med. 8) 291. Skaistkalnes — LLK Ls 25. 9) 292. Sīpeles — LLK sudraba med. 10) 299. Jaunsvirlaukas — LLK Ls 25. 11) 301. Auru — LLK sudraba med. 12) 313 Zaļenieku — LLK sudraba med. 13) 331. Garozas — LLK Ls 25. 14) 336. Dobeles-Bērzbeķes — LLK sudraba med. 15) 360. Misas-Dugānes — LLK Ls 25. 16) 362 Pētertāles — LLK Ls 25. 17) 363. Biržu Bērzgalo — LLK Ls 25 18) 365 Mērneles — LLK Ls 25. 19) 430. Susejas — LLK Ls 25. 20) 443. Iecavas lopkopības — LLK Ls 25. 21) 610. Slagūnes — LLK Ls 25. 22) 613. Tukuma — LLK sudraba med. 23) 694. Zemītes — LLK Ls 25. 24) 703. Dzimmisas — LLK Ls 25. 25) 704. Vecmuižas — LLK Ls 25. 26) 719. Jaunpils II LLK sudraba med. 27) 911. Jelgavas dzelzceļnieku — LLK Ls 25. 28) 961. Jelgavas V pamatskolas — LLK Ls 25.

Trešās godalgas: 1) 70. Iecavas — LLK bronzas med. 2) 92. Grenču — LLK bronzas med. 3) 133. Jēkabpils — LLK Ls 15. 4) 280 Viesītes II — LLK bronzas med. 5) 281. Sīpeles Lostes — LLK bronzas med. 6) 285. Bauskas LLK Ls 15. 7) 295. Seces — LLK bronzas med. 8) 297. Sēlpils LLK bronzas med. 9) 303. Str teles — LLK Ls 15. 10) 306. Svētes — LLK Ls 15. 11) 311. Mežmuižas — LLK bronzas med. 12) 317. Svētes II — LLK bronzas med. 13) 328. Pēternieku — LLK Ls 15. 14) 330. Jaunauces — LLK Ls 15. 15) 332. Kalnciema — LLK Ls 15. 16) 334. Bērzmuižas — LLK bronzas med. 17) 3-1. Sesavas — LLK bronzas med. 18 343 Virkēnu — LLK Ls 15. 10) 367. Zālītes — LLK Ls 15. 20) 370, Lašu — LLK Ls 15. 21. 320. Jaunplatones — LLK bronzas med. 22) 397. Mazzalves I — LLK Ls 15. 23) 434. Bauskas pils — LLK bronzas med. 24) 439. Daudzeses — LLK Ls 15. 25) 449. Jaunjelgavas — LLK Ls 15. 26) 489. Jaunjelgavas III — LLK Ls 15. 27) 532. Ābeļi — LLK bronzas med. 28) 609. Ābelu Salas — LLK Ls 15. 29) 630. Tumes — LLK Ls 15. 30) 696. Eglaines — LLK Ls 15. 31) 722. Mazzalves „Līdumnieks" — LLK Ls 15. 32) 351. Valgundes I — LLK Ls 15. 33) 861. Lielvircavas — LLK bronzas med. 34) 885. Struteles Viesātu — LLK Ls 15. 35) 894. Hercoga Pētera ģim. — LLK bronzas med.

Godalgotie dzīvnieku audzinātāji

Pirmās godalgas. Par telišu audzināšanu: 1) Jānim Gruntmanim, 443. Iecavas lopkop. LLK Ls 20. 2) Vilmai Gruntmanis, 443. Iecavas — LLK Ls 20. 3) Birutai Ģinters, 333. Šķibes — LLK Ls 10. 4) Ausmai Achentals, 333 Šķibes — LLK Ls 10 5) Birutai Grāvis, 334. Bērzmuižas — LLK Ls 10. 6) Edvinam Knocham, 334. Bērzmuižas — LLK Ls 10.

Par Barneveldes vistām: 1) Jānim Gruntmanim, 443. Iecavas lopkop. — LLK Ls 20. 2) Ilmāram Kalderauskam, 443 Iecavas lopkop. — LLK Ls 20

Par Tulūzas zosīm: Bruno Nesaulem. 306. Svētes I — LLK Ls 20.

Par ziliem ādas trušiem: 300. Glūdas mazpulkam — LLK Ls 20.

Par sudrabotiem un brūniem ādas trušiem: 300 Misas Dugānes — LLK Ls 20.

Par baltiem vilnas trušiem: 824. II Rīgas valsts ģimn. mazp. — LLK Ls 20.

Otrās godalgas. a) par telišu audzēšanu: 1) Gunāram Kalderauskam, 443. Iecavas lopkop. — LLK Ls 15. 2) Ilmāram Veinbergam, 306. Svētes I — LLK Ls 15. b) Par purva bebriem: Ziedonim Busbubergam, 302. Matkules — LLK Ls 10.

Zemgales apgabala slaucēju sacensībās piedalījās 10 mazpulku dalībniekī. Pirmās godalgas un Ls 15 izpelnījās:

1) Aina Zemīte, 2) Mirdza Gildevica un 3) Vilma Gruntmane no 443. Iecavas lopkop. mazp., 4) Kārlis Zariņš, 333. Šķibes. 5) Miervaldis Malcenieks un 6) Ida Čakanovskis, no 84. Saukas mazp..

Adīšanas sacīkšu dalībnieces darbā

Otrās godalgas un Ls 10—1) Mirdza Zandberga, 613. Tukuma, 2) Lidijai Poliščuka, 609. Ābeļu-Salas, 3) Austra Bunte, 329. Tērvetes, 4) Rita Brenarts 295. Seces.

Mazpulku valsts mēroga sacensības

Š. g. 4. septembrī Pļaujas svētku priekšvakarā Jelgavā notika mazpulku sacensības valsts mērogā: aršanā, adīšanā un zemes rakšanā-rijolēšanā. Sacensībās piedalījās 28 labākie arāji, 46 labākās adītājas no visiem mazpulku novadiem un 11 labākie zemes racēji-rijolētāji no Rīgas pilsētas un Liepājas novadā.

Jaunie araji uzrādīja labus panākumus šinī svarīgajā lauksaimnieka darbā, tomēr dažiem vēl krietni jāstrādā, lai cienīgi nostātos blakus labam arājam. Veiklākās meitenes adīja ļoti ātri un labi. Pilsētu mazpulku dalībnieces godam sacentās ar lauku mazpulku dalībniecem. Sacensībās varēja vērot, ka lielākā daļa mazpulku dalībnieku darbus veic ar nopietnību, apzinīgi un centīgi. Pilsētu mazpulku dalībnieki zemes rakšanā-rijolēšanā arī rādīja labus rezultātus, nepaliekot iepakaļ lauciniekiem-arājiem. Šādas arāju, adītāju un zemesracēju sacensības valsts mērogā notika pirmo reizi Latvijā.

Sacensības dalībnieki saņēma vērtīgas balvas. Balvas ziedojuši: Valsts Prezidents, Zemkopības ministrs, LLK priekšsēdētājs, Latvijas piens. centrālā savienība, Zemnieku kredītbanka, Zemkopības ministrija, A/S Slāpeklis, A/S Čiles Salpetris, Superfosfatu fabrika, Ādu un vilnas centrāle, A/S Turība, Savst. apdroš. centr. sav., Latvijas Kreditbanka, Latvijas Tautas banka.

Visiem balvu ziedotājiem LLK izsaka sirsnīgu pateicību.

Godalgotie mazpulku arāji

Augstākās godalgas ieguva: Lazdiņš Evalds, 710. Biržu-Muižgala mazpulkā — Valsts Prezidenta Dr. K. Ulmaņa balvu — zelta kabatas pulkstens. Ākis Jānis, 34. Plāņu mazpulkā — Zemkopības ministra J. Birznieka balvu — sudraba kabatas pulksteni. Vārpiņš Voldemārs, 217. Pampaļu mazpulkā — LLK priekšsēdētāja R. Dzērves balvu — galda pulksteni.

Pirmās godalgas: Paegle Arveds, 2. Umpartes mazp., Matvejevs Jānis, 347. Birznieku mazp., Zemītis Arnolds, 43. Aiviekstes mazp., Kalniņš Valentīns, 16. Praulienas mazp., Ābele Raimonds, 281. Sīpeles-Lustes mazp.

Otrās godalgas: Gailis R., 301. Auru mazp., Reinieks K., 582. Kapsēdes mazp., Pelēkais Ž. 237. Turlavas mazp., Lūsis P., 428. Skultes I mazp.

Trešās godalgas: Celms, A., 126. Nurmižu mazp. Veseris J., 230. Kokmuižas mazp., Lazdiņš P., 379. Bērzpils mazp., Ozols A., 61. Kazdangas lauksaimniecības vidusskolas mazp., Salmiņš E., 83. Jaunpiebalgas mazp., Bakanovs V. 349. Kalkunes mazp., Rubenis. J., 52. Lizuma mazp., Zanders A., 527. Ķesterciema mazp.

Godalgotie mazpulku zemes racēji

Pirmās godalgas ieguva: Mirkš Jānis, 823. Bulduru mazpulkā — LLK priekšsēdētāja balvu — sudraba kabatas pulksteni, Lazdiņš Leons, 483. Pleskodāles mazp., Imands Jānis, 572. Rīgas skolotāju institūta mazp.

Otrās godalgas: Celms, A., 678. Ziemeļblāzmas mazp., Vītols T., 678. Ziemeļblāzmas mazp., Jansons, R., 598. Liepājas-Saulieša mazp.

Trešās godalgas: Gaitnieks, E., 839. Zemitānu mazp., Kinstlers, B., 580. Liepājas ģimnazijas mazp. Siliņš A., 293. Liepājas-Čakstes mazpulkā.

Jaunie arāji rāda savu prasmi

Godalgotās mazpulku adītājas

Augstākās godalgas ieguva: Gerčāns Helena, 95. Kurlmales mazp. — Valsts Prezidenta balvo — zelta rokas pulksteni, Sproģis Milija, 32. Vaives mazp. — Zemkopībat ministra balvu— sadraba rokas pulksteni, Stanke Velta, 641. Daukstes mazp. — LLK priekšsēdetāja balvu — kristala augļu trauku.

Pirmās godalgas: Kalns S., 618. Rīgas pils. II ģimn. mazp., Porietis M., 838. Vilja Olava mazp., Logina E., 255. Upītes mazp., Sūniņa V., 1067. Talsu ģimnazijas mazp., Pērnava A., 940. Jēkabpils mazp., Kumsāra I., 16. Praulienas mazp.

Otrās godalgas: Jērcēns V., 34. Plāņu mazp., Bērziņš V., 299. Jaunsvirlaukās mazp., Pļaviņš A., 121. Ērgļu mazp., Sankants L., 595. Liepājas-Raiņa mazp., Boguža E. 84. Saukas mazp., Pelēnis B., 709. Varnoviču mazp., Zīverts V., 273. Lutriņu mazp., Strazdiņa O., 580. Liepājas ģimnazijas mazp., Uiska, A.. 265. Dūres mazp., Anspaks S., 1004. Preiļu mazp., Groskops E., 80. Rūjienas mazp., Ozoliņš E., 61. Kazdangas lauksaimniecības skolas mazp., Beļavs J., 902. Smiltenes mazp., Jermans, B., 249. Vedeniešu mazp., Porietis M. 838. Vilja Olava mazp.

Trešās godalgas: Guļāns A., 414. Bebrenes mazp., Apsītis L., 169. Lēdurgas mazp., Sidorovs, A., 864. Bērzgales mazp., Mežaks A., 213. Jaunbebru mazp., Tūne M. 331. Garozas mazp., Grīnfelds S., 331. Garozas mazp., Grebže E., 60. Krustpils mazp., Kronbergs, A., 57. Durbes pilsētas mazp., Klušs G., 561. Brāļu Skrindu mazp. Gromova M., 389. Dziļlejas mazp., Liepiņa M., 315. Elejas mazp., Ārste A., 908. Baldones mazp., Blumbergs V., 613. Tukuma mazp., Lokmanis, Ņ., 674. Ogresgala mazp., Akots, K.. 38. Alšvangas mazp., Miķelsons Ž., 640. Dikļu mazp., Tropiņa, V., 396., Virbu mazp., Pariņa T., 613. Tukuma mazp., Šķērsts A., 692. Katlakalna mazp.

PAZIŅOJUMI

● **Mazpulku vadītājiem piesūtītie darbības pārskati — veidlapas jāizdala mazpulku dalībniekiem,** lai tie tās izpildītu līdz ražojumu apskatei un pieliktu apskatē pie saviem izstādījumiem. **Pēc ražojumu apskates, mazpulka valdei saziņā ar vadītāju, jāsastāda visa mazpulka darbības pārskats 2 eksemplāros. Viens eksemplārs līdz š. g. 1. decembrim jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram, bet otrs paliek mazpulkam.**

● **Atgādinām, ka mazpulku dalībniekiem, kuŗi nebūs abonējuši un lasījuši savu mēnešrakstu „Mazpulks", nepiešķirs godalgas ražojumu apskatēs.**

● Mazpulka protokolu grāmatā jāieraksta pilnīgs mazpulka ražojumu apskates protokols, atzīmējot, kādi dalībnieki piedalījās ar ražojumiem, cik apmeklētāju un kādi dalībnieki godalgoti. **Godalgošanas protokols jāraksta uz atsevišķām lapām trijos eksemplāros: divi eksemplāri (viens katrā ziņā ar oriģinālparakstiem) jāiesūta tūliņ pēc apskates sava novada mazpulku inspektoram,** bet trešais — jāuzglabā pie mazpulka aktiem un dokumentiem.

● Tiem mazpulku dalībniekiem, kas vasaru pavadījuši citā mazpulka darbības rajonā, jāizņem pie turienes mazpulka vadītāja atsauksme par vasaras darbību. Minētā apliecība pievienojama ražojumu apskatē pie saviem izstrādājumiem.

● **Atgādinām visus līdz šim savāktos ārstniecības augus iesūtīt T. L. M. ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Mārstaļu ielā 7, dz. 11.** Arī turpmāk vāktie ārstniecības augi nekavējoties jānosūta min. uzņēmumam, neuzglabājot mājās, kur tie var ātri sabojāties. Turpat jāiesūta arī **magoņu** sēklas, bet tikai sausas un labi iztīrītas.

● 201. Līvānu I un 754. Līvānu „Vārpa" mazpulki, uz pašu vēlēšanos, apvienoti, nosaucot jauno mazpulku par **201. Līvānu I mazpulku,** 282. Nīzeres mazpulks pārdēvēts par **282. Stelpes mazpulku,** 427. Kazdangas mazpulks pārdēvēts par **427. Māteru Jura mazpulku.**

● **Kā mazpulki var nodot savus ražojumus kaŗaspēka daļām.**

Lai armijas apgādē varētu piedalīties plašākas lauksaimnieku aprindas, tad Kaŗa ministrija saziņā ar Zemkopības ministriju noteikusi, cik no katras saimniecības atļauts pieņemt ražojumu; katram mazpulkam tomēr atļauts nodot 3 saimniecību normu, un tā ir šāda: Rīgas, Daugavgrīvas un Daugavpils garnizonos novietotām kaŗaspēka daļām var nodot kopsummā ne vairāk par 9 tonnām dārzāju no viena mazpulka, pie kam katru 3 tonnu dārzāju vietā var nodot 4 tonnas kartupeļu; pārējos garnizonos kopā 6 tonnas dārzāju vai kartupeļu no viena mazpulka. Ražojumi jāpieteic jau laikus tuvākā kaŗaspēka daļā un nevis Apgādes pārvaldes centrālām iestādēm. **Visas kaŗaspēka daļas pieturēsies pie vienādiem noteikumiem, kuŗi publicēti š. g. „Mazpulka" 5. Nr. paziņojumos.** Šie noteikumi stingri jāievēro, citādi ražojumus nepieņems. Kaŗaspēka daļas pašreiz maksā šādas cenas: kartupeļiem Ls 5,— kvintālā, burkāniem — Ls 7,— kvintālā, kāļiem, bietēm un svaigiem kāpostiem — Ls 6 — kvintālā, svaigiem sīpoliem — Ls 40,— kvintālā. **Cigoriņus varēs nodot tikai tie mazpulki, kuŗi pavasarī pieteikušies LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā.** Šie mazpulki saņems atsevišķus paziņojumus.

● Mazpulki, kas audzējuši **saules puķes** un pieteikuši tās pavasarī LLK mazpulku un jaunatnes audzinašanas nodaļai, var saules puķu sēklas nosūtīt uz **Jelgavas staciju,** adresējot A/S. „Latvijas Centrālais Sēklu eksports" — Jelgavā, Rūpniecības ielā 19/21. Naudu izsūtis pēc sēklu saņemšanas.

● Mazpulkiem, kuŗi vasaru izdarījuši izmēģinājumus labību kodināšanā, augļu koku apmiglošanā ar „Solbaru", lapgraužu apkaŗošanā ar „Gralitu , **izmēģinājumu rezultāti jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram līdz š. g. 1. novembrim,** lai varētu labākiem piešķirt godalgas.

● Lūdzam visus mazpulku vadītājus un dalībniekus piedalīties š. g. rudenī vietējo meža dienu komiteju, lauksaimniecības .biedrību vai rajonu agronomu sarīkotos mežkopības propagandas sarīkojumos, iepazīstoties ar mežu kopšanas, tīrīšanas un retināšanas darbiem un paņēmieniem.

● Katram mazpulka vadītājam piesūtītās godalgošanas protokola un godalgu — balvu izsniegšanas sarakstu veidlapas lūdzam uzglabāt un ražojumu apskatē nodot LLK pārstāvjiem.

● Sākot ar š. g. 1. jūliju ir noorganizēts Mazpulku piederumu apgāds, Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, un nodaļa Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, 5. dz., kur mazpulku vadītāji un dalibnieki var iegādāties speciālu drānu, kas būs dabūjama vienīgi Mazpulku piederumu apgādā, gatavus tērpus un visus citus formas piederumus, kas atbilst visiem noteikumiem. (Skat. š. g. „Mazpulka" 6. n-ru.)

Mazpulku piederumu apgāda cenu saraksts drānām u. c. piederumiem (latos):

Vadītāja diagonāla drāna	m à	21 —	dubultplata
„ korda „	„	11.75	pusplata
„ krekla „ ķemdzijas	„	13.75	dubultplata
Vadītājas ķemdzijas kleitas drāna	„	10.—	dubultplata
Dalībnieka vilnas žaķetes un bikšu drāna	„	8.50	„
„ „ krekļa drāna	„	5 85	„
„ kokvilnas „ „	„	3.10	„
Dalībnieces kleitas vilnas drāna	„	5.85	„
Zaļā aproču un apkaklīšu drāna	„	8 —	„

Zeķes № 1 — Ls 1.40, № 2 — Ls 1.50, № 3 — Ls 1.70, № 4 — Ls 1.90.

● Lai mazpulkiem būtu pieejamas piemērotas balvas, LLK mazpulku piederumu apgādā Jelgavā un Rīgā mazpulki var iegādāties šādas balvas:

1) Dārza naži	à Ls	1.90—	2.50
2) Acojamie naži	„ „	2-50	
3) Rokas šķirces	„ „	7.00—	10.00
4) Dārza šķēres	„ „	5.00—	5.50
5) Ābolu mizojamā mašīna	„ „	5.00	
6) Konservu pudeles un burkas.	„ „	0.70—	2.10
7) Rokdarbu kastītes	„ „	2.25—	5.00
8) Rokdarbu piederumu kompl. (grieztnes — lielas, mazas, metra mērs u. t. t.)	„ „		
9) Groziņi adīšanas piederumiem	„ „	3.00—	6.00
10) Dienas grāmatas aud. vākos.	à Ls	3.75—	6.50
11) Albūna auduma vākos	„ „	4.50—	10.00
12) Mugursomas	„ „	6 30—	14.00
13) Vāzes	„ „	2.0(—	10.—
14) Rakstāmgalda piederumi	„ „	5.00—	12.00
15) Rakstāmpiederumu vāki	„ „	1.00	
16) Kabatas naži	„ „	1.00—	3.00
17) Kabatas portfeļi	„ „	2 50—	10.00
18) Termometri konserv. darbiem	„ „	1.80	
19) Valsts karogi	„ „	13.25	

E. Virza — K. Ulmanis			3.—
L. Kārkliņa — Namamātes padomnieks			8.—
F. Keiss — Zem baltzaļā karoga			2.40
V. Talce — Aitkopība			4.—
A. Kupčs — Mājlopu ēdināšana un barības līdzekļi			4.—
V. Nesaule — Mājas apkārtnes izdaiļošana			4.—
H. Birziņš u. c. — Latviskā un modernā virtuve			4.—
M. Ķeņģis — Apkoptā māja			3.75
J. Resnais — Ārstniecības augi un drogas			5.—
A. Grīns — Varoņu grāmata			3.—
A. Panteļejevs — Zēnu rokdarbi pamatskolām			2.70
A. Dzērvīši — Zeltenes Baltie darbi	I		2.40
„ „ „	II		2.40
„ „ Tīkla darbi			2.—

Vet. R. Bakis — Kā izaudzēt veselīgus teļus, jērus, sivēnus u. t. t.			3.—
„ Lopārstniecība			3.—
K. Evalds — Divkājis			2.25
K. Melders — Meža vakari			3.50
V. Lauskis — Koku skola			3.50
„ Punduru augļu koki			3.70
Kaizerlings — Vadonis Munte			4.—
Lapiņš — K. Ulmanis Jaunatnei			2.50
A. Brigadere — Akmens sprostā			5.—
„ Skarbos vējos			5.—
„ Dievs, daba, darbs			5.—
A. Grīns — Dvēseļu putenis, saīsināts			7.—
N. Lapiņš — Radio padomnieks			1.60
Rokas miglotājs			9.50
Mugursomas		6.50, 7.—, 7.50,	8,50

Grāmatas visas glīti iesietas. Mazpulkiem par grāmatām aprēķina rabatu.

● Mazpulkus, kuŗi iegādājušies mazkalibra šautenes, lūdz iegādāties šauteņu pārvalkus un siksnas vienīgi Mazpulku piederumu apgādā, lai visiem mazpulkiem tie būtu vienādi. Pasūtījumi adresējami Mazpulku piederumu apgādam, Jelgavā, Viestura piemiņas pilī. Pasūtot pret skaidru samaksu (iemaksājot naudu LLK pasta tek. rēķ. № 4564), sūtīšanas izdevumus sedz Mazpulku piederumu apgāds. Pasūtot uz pēcmaksu, sūtīšanas izdevumus uzliek pasūtītājam.

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji"

27. atsauksme

Alberta Sprūdža stāstā „Meža cirtēji" attēlotie zēni ir īsti mazpulka dalībnieki. Viņos mīt uzņēmība un neatlaidība. Kad tēvs slimības dēļ nevarēja izcirst nopirkto mežu, viņi uzņēmās šo viņu spēkiem nepiemēroto darbu. Viņu neatlaidību redzam, kad viņi iesākto darbu padara līdz galam ar iepriecinošiem panākumiem. Zinātnes nozīmi viņi jau skolā mācījušies saprast. Viņi labāk uzticas ārstam. Apkārtnes iedzīvotāji turpretim uzticas pašu vārītām zālēm labāk kā ārsta izrakstītām zālēm.

Ar to viņi pacēlušies augstāk par apkārtējo izglītības līmeni. Mazpulka dalībnieki! Šie zēni lai mums arvien būtu par piemēru!

28. atsauksme

Stāsts „Meža cirtēji" ir viens no pamācīgākiem, kuŗi iespiesti žurnālā „Mazpulks".

Šī stāsta varoņi mazais Antons un Jānis tēloti — kā paraugs uzņēmībai un noteiktībai. Viņu centība palīdzēt slimajam tēvam viņos attīsta uzņēmību un ved viņus tuvāk pie dzīves mērķa.

Arī Celmāju Antonam ir savs nopelns zēnu dzīves izveidošanā. Viņš bija pirmais, kas zēnus pamācīja čakli strādāt.

Tomēr visaugstāk par visām lietām viņi tur savu tēva mīlestību. Ar darba prieku un uzņēmību viņi pelnī naudu un ar to izglābj sava tēva dzīvību. Ziemas svētkos viņu mājā valda līksmība un prieks.

29. atsauksme

Alberta Sprūdža stāstā pirmā vietā likta vecāku mīlestība, kuŗa izpaužas abu dēlu darbos. Lai palīdzētu tēvam darbos, tie gatavi darīt visu. Ar mieru viņi mainīt grāmatas pret zāģi. Viņiem ir prieks, ka reizi tie varēs strādāt tēva vietā. Tikuši vaļā no skolas, viņi pat miegu neguļ, domājot par rītdienas darbiem mežā. No rīta agri tie baro zirgu un kārto darba rīkus, tāpat kā tēvs to agrāk bija darījis.

Aizbraukuši mežā, viņi strādā dūšīgi, lai varētu parādīt tēvam, ka tie nespēj mazāk kā citi. Līdz vakaram viņi visus kokus nolaiduši, sadalījuši, un kad sāk mesties tumšs, tie piekususi brauc mājās. Līdz Ziemas svētkiem tie malku un zarus savedušī, bet ar tēva veselību neiet uz labo pusi. Braucot pēc pēdējiem zaru vezumiem, viņi, vecākiem nezinot, brauc peļņā, lai sapelnītu naudu ārstam un zālēm. Braukdami mājā, tie līdzi atved arī ārstu. Ārsts izmeklē tēvu un paraksta zāles. No zālēm tēvs ātri atspirgst un top vesels. Un tā svētki visiem ir prieka pilni.

30. atsauksme

Šie abi dūšīgie zēni, stāsta varoņi Jānis un Antons ir laba priekšzīme mūsu jaunatnei, netikvien zēniem, bet arī meitenēm.

Dzīve sniedz nevien saldi smaržojošus ziedus, bet arī asus ērkšķus. Un vai, cik grūti tad klājas tam, kas līdz šim dzīvē ir bijis lutināts, un ko nav skāruši asie ziemeļu vēji. Ne jau visu mūžu mūs pa saulainiem ceļiem vadīs tēva un māmuliņas sargātājas rokas. Jāprot pašam izlīdzēt sev grūtos brīžos, vai arī viss jāpacieš, acis nepamirkšķinot.

Reiz Antons ar Jāni dzīvē būs kļuvuši patstāvīgi, un ja gadīsies dažādas „ķibeles", tad viņi tās panesīs kā īsti vīri, bez liekām vaimanām, jo viņi jau no bērnības pieraduši pārvarēt smagas dzīves līkstas. Tāpat kā Jāņa un Antona sirdī, ja tā ikkatrā kvēlotu diženais darba prieks un uzcītība pie iesāktā, tad mūsu dzimtene būtu bagātākā starp bagātajām.

Lasot šo stāstu, mums jāatzīst, ka nekad mēs neko neiegūsim, tupot aizkrāsnē un pinkšķot. Kas būtu noticis ar Andrupu ģimeni, ja abi zēni nebūtu nākuši palīgā. Par kokiem samaksāta nauda — sūri, grūti pelnīta. Nenocirtīs līdz noliktajam laikam — būs vējā koki un arī nauda. Tēvs smagi slims, nelīdz māmiņas dotās zāles. Ir vajadzīgs ārsts, bet par to nedrīkst ne domāt, jo naudas ir tik maz. Nu, šoreiz vēl kaut kā iztiktu. Atdotu kokus citam nocirst un tad dalītos uz pusēm. Bet cik ilgi tā noturētos virs ūdens, nerunājot nemaz par labu dzīvi. Abu vēl skolā ejošo zēnu možais prāts un griba strādāt glābj ģimeni no neizbēgama posta.

Tā tad ģimenes savstarpējā mīla, laba griba, mazliet spēka un pacietības gāž kalnus un pārvar citkārt tik neuzvaramus šķēršļus.

31. atsauksme

A. Sprūdža „Meža cirtēji" pieder pie tā saucamiem sabiedriski audzinošiem, kādus mu s jau rakstījuši J. Neikens un daži citi stāsta nodibināšanas laikmeta rakstnieki. A. Sprūdžs grib parādīt, ko spēj ar stipru gribas spēku, uzņēmības garu un uzcītību apdāvināti lauku zēni, ja pati dzīve to no viņiem prasa. Un to viņa prasa no tiem nekā tieša pienākuma pildīšanu: zēni ir vēl par maziem, viņu fiziskie spēki vēl par vājiem, lai šādu darbu kā malkas sagādāšanu visam gadam, iedomātos kāds pielaist kā piepildāmu un iespējamu. Bet zēni veic neiespējamo. Ar ko? — Protams arī bez miesas spēkiem neiztiksi — apzīmogoti zāģēšanai taču bijuši 15 koki. Tak ne še meklējams abu zēnu īstais stiprums — pie koku zāģešanas no celma, kā redzams, tiem palīdzējis arī Celmāju Antons. Zēnu stiprums ir tur, kur neviens tiem nav palīdzējis un nepalīdz: pat viņu pašu vecāki ne, kas viņu spēkus mēro un vērtē tik pēc to fiziskā stipruma. Un ja ar to kautkā iztiktu, — tā domā vecāki — tad viņiem trūktu tās izmaņas, kas katram meža cirtējam nepieciešama, lai nekristu virsū koks, lai nesalūstu zāģis, lai vezums neapgāstos. Zēni stipri ir ar savu gribas spēku, ar apņemšanos un ar savu pārgalvīgo ticību uz saviem vēl nepārbaudītiem spēkiem. Un ja nu, kā redzams, šī viņu paļaušanās uz saviem spēkiem nepievīļ, ja nu viņi uzvar — un izdara pat vēl vairāk, tad tas nu mums, lasītājiem, vairs neliekas nekāds brīnums. Un kā brīnums tas mums neliekas, jo mēs tik bieži esam novērojuši starpību darba iznākumos tad, kad darbs darīts ar prieku, ar apņemšanos un kas pastrādāts nevīžīgi, kā pret savu gribu.

Līžuks un Jānītis pļaujas svētkos

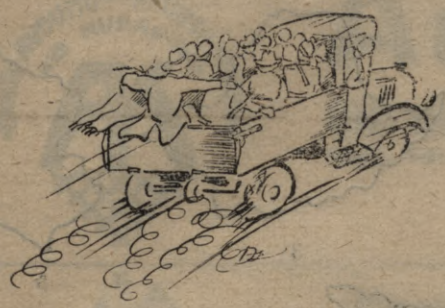

Kā jums zīmējums šis rāda —
Tur brauc ekskursija kāda.
Kur tā steidz? — Var uzminēt:
Pļaujas svētkus noņvinēt.

Pļaujassvētku rītā braši
Mūsu draugi soļo aši
Virsvadoni sagaidīt
Tur, kur goda vārti spīd.

Izstādē kā bišu stropā
Ļaudis rūc — iet roku rokā
Jancis, Līžuks — apbrīno
Visu tie un aplūko.

Svētku uzvedums kad sākas,
Arī Jancim tēlot nākas
Lielu lomu — karogs stalts
Jānes viņam zaļi-balts.

Jancim patīk lidmašīna
Auto, traktors, kuļmašīna.
Līžuks steidzas novērot,
Ko var mājturība dot

Kad ir beigti svētku prieki
Jancis teic — te vārdi lieki.
Viss tas tiešām bija tā
Kā var būt tik pasakā.

VAĻAS BRĪŽOS

Redakcija aicina dalībniekus vaļas brīžos, kuŗu rudenī jau ir vairāk kā vasarā, padomāt, ko apzīmē šis figūras, kas apzīmētas ar №№ 1—5.
Atbildes iesūtāmas redakcijai līdz š. g. 15. oktōbrim. Labākās atbildes godalgos.

Saturs :

	Lpp.
Tā bija svēta vēlēšanās. Ausma Roga . . .	385
„Ja Jūs visi tā gribēsit." Prezidenta vēstījums 3. Pļaujas svētkos	387
Jums tas jāsaprot pirmajiem. A. R.	392
Mazpulki sveic savu Virsvadoni	394
Jelgavas mazpulku novads	395
Pa kuŗu ceļu. R. Kleinberga stāsts.	396
Nelaimes uzvarētājs. L. Akas stāsts . . .	400
Jaunais Fu. E. Foreman-Levics (Turpinājums)	405
Kā jāpiedalās ražojumu apskatē. K. K. . .	408
Rudens darbi mežkopībā. Inž.-mežk. E. Bakūzis	410
Būdelīti, tēvainīti, nāc manā sētiņā. J. Stumbris	412
Agrās iecektis. P. Dindons	415
Drogu ievākšana. R. Jākobsons	416
Gaidīsim jaunu pavasari un ziedus. Ņ. Berga	418
Kopsim teliņus. I. G.	419
Mazpulka dalībn. darbi rudeni. Agr. K. Ķirsis	421
Mazpulku VII kopējā sanāksme Jelgavā . .	423
Pašu darbs	424
Mazpulku dzīve	426
Paziņojumi	428
Atsauksmes sacensībai „Meža cirtēji"	430
Līžuks un Jānītis pļaujas svētkos	431

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

LLK Kaucmindes mājturības skola
piedāvā pirmklasīgus

augļu kociņus

no savas kokaudzētavas. Cenu rādītājus uz pieprasījuma izsūta par brīvu.

Pasta adrese: Kaucmindes mājturības skolai, caur Bausku

Latvijas Lauksaimniecības kamera

L. Audze gr. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a 3856 Šis numurs iespiests 27.000 eks.

Aug. Kurau

Brāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rigā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

Veļas pogas

„Valīda"

ir stiprās, bet

Veļas pogas

„Vaiņags"

ir vēl stiprākas

J. Kauliņa

BĒRNU APĢĒRBU UN GALANTERIJAS PREČU TIRGOTAVA

RĪGĀ, MARIJAS IELĀ Nr. 9. TĀLRUNIS 20437

Pasta tekošs rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus. Jaunos vidusskolu, mazpulku, tautas tērpus un dažādu veļu, sīkas preces u. c. Laipna apkalpošana. Glīts darbs

Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas

LLK Lauksaimniecības Tautas Augstskolā

lekcijas sāksies š. g. 1. oktōbrī Rīgā, Baznīcas ielā 4a LLK telpās.

Kurss iedalīts 4 nodaļās: 1) laukkopības, 2) dārzkopības, 3) lopkopības un 4) sabiedriski saimnieciskā.

Pieteikšanās un prospekti Rīgā, Baznīcas ielā 4a, tālr. 30484 katru dienu, izņemot sestdienas, no plkst. 6—8 vakarā un **Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, 109. istabā** Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā no plkst. 8.10—15.30, tālr. Jelgava 1000—14.

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERA

Latvijas Lauksaimniecības kameras Augu aizsardzības līdzekļu tirdzn. kontrolfirmu saraksts

1. Aizputē, Aizputes apriņķa kooperātīvs.
2. Aknīstē, P. Ķikēna tirg., Daugavpils ielā 77.
3. Alšvangā, Alšvangas kooperātīvs.
4. Alūksnē, Alūksnes patēr. biedr. „Ekonomija" tirgot. Ezeru ielā 4.
5. Alūksnē, F. Vassermaņa drogu veikals, Pils ielā 64.
6. Balvos, Balvu pils. pašvald. aptieka, Rīgas ielā 6.
7. Bērzpilī, K. Mežajeva tirgot.
8. Cesvainē, Ed. Ezernieka tirg.
9. Cirgaļos, Aumeistaru patēr. biedr. veikals, Cirgaļu „Latos".
10. Daugavpilī, M. Ozoliņa aptieka, Cietokšņa ielā 49.
11. Daugavpilī, P. Lucāna puķu un sēklu veikals, Vadoņa ielā 21.
12. Durbē, Aug. Vajadzības aptieka.
13. Dzelzavā, O. Leivera aptieka.
14. Dundagā, Dundagas patērēt. biedr. tirgot.
15. Drustos, Flugina mant. aptieka.
16. Drustos, E. Apšes tirgotava.
17. Ērgļos, A. Kristapsona tirgotava.
18. Gaujienā, Rud. Zieduņa tirgotava.
19. Gulbenē, Vecgulbenes patērētāju b-bas tirgotava Rīgas ielā 53a.
20. Gulbenē, Gulbenes-Elstes piensaimn. s-bas veikals.
21. Iecavā, K. Uiskas aptieka.
22. Iecavā, Iecavas un apkārtnes patērētāju b-bas tirgotava.
23. Indrā, J. Gaiļa aptieka.
24. Jaunpilī, Jaunpils aptieka.
25. Jaunpiebalgā, Arn. Laura tirgotava, Jaunpiebalgas Abrupē.
26. Kacēnos, Kacēnu kooperātīvs „Dzirkstele"
27. Krāslavā, Krāslavas pagasta patēr. biedrības veikals, Brīvības ielā 11.
28. Krievciemā, Krievciema patēr. biedrības „Avots" tirgotava.
29. Krimuldā, Krimuldas patēr. b-bas tirgotava.
30. Krustpilī, Pētera Midzena tirgotava, Rīgas ielā 190.
31. Kandavā, Pētera Seržana drogu veikals, Lielā ielā 27.
32. Kursīšos, L. Chomčevska aptieka.
33. Kuldīgā, Kuldīgas pilsētas aptieka, Liepājas ielā 36.
34. Kuldīgā, Gustava Ikera tirgotava, Skrundas ielā 10.
35. Ļaudonā, Ļaudonas patērētāju kooperātīvs, Brīvības ielā 1.
36. Lielvārdē, H. Kuģinieka drogu veikals.
37. Liezerē, Liezeres patēr. b-bas tirgotava.
38. Līvānos, Centr. kooperātīvs „Pašpalīdzība", Rīgas ielā 75.
39. Ludzā, Paula Ošupa tirgot., Rīgas prosp. 9.
40. Lubānā, Lubānas patēr. b-bas „Vienība" tirgotava.
41. Lonē, Oskara Andersona tirgotava.
42. Madonā, P. Ķesnera tirgot., Vienības ielā 7.
43. Meirānos, Meirānu patēr. b-bas „Centība" tirgotava.
44. Mazsalacā, Gustava Ores tirgotava.
45. Neretā, Neretas kooperātīvs.
46. Pļaviņās, P. Lāčīša drogu veikals, Daugavas ielā 18.
47. Priekulē, Priekules pārtikas lauks. kooper.
48. Pustiņā, Pustinas lauks. kooperātīvs.
49. Paltmalē, Paltmales patērētāju b-bas tirgot.
50. Raunā, Raunas lauks. biedr. tirgotava.
51. Rūjienā, Jaunā aptieka, Valdemāra ielā 3.
52. Rugājos, Kristapa Gramkava aptieka.
53. Siguldā, Lauks. ekonom. sabiedrība „Gauja".
54. Sērmukšos, Sērmukšu patērēt. b-bas tirgotava, „Ceriņos".
55. Smiltenē, Jaunā aptieka, Gustava Ādolfa lauk. 6.
56. Subatē, K. Šulca drogu veik., Tirgus lauk. 24.
57. Straupē, Spundes aptieka.
58. Salienā, Salienas patēr. b-bas „Asns" tirg.
59. Skrundā, Laidu patēr. biedr. tirgotava.
60. Stirnienā, Dāvida Mucinieka tirgotava.
61. Talsos, Talsu kooperātīvs, Laidzes ielā 2.
62. Valkā, Centr. kooperātīvs „Pašpalīdzība", Raiņa ielā 9.
63. Vaiņodē, Vaiņodes apkārtnes kooperātīvs, Lielā ielā 4.
64. Varaklānos, O. Pokrovska aptieka, Rīgas ielā 19.
65. Ventspilī, Ed. Luidemaņa tirgotava.
66. Vecslobadā, J. Rāviņa aptieka.
67. Viļakā, Z. Radumkoviča aptieka.
68. Virešos, Alfrēda Russeļa tirgotava.
69. Viesītē, A. Sokoļova aptieka.
70. Zvidzienā, Lubānas-Zvidzienas patērēt. kooperātīvs.
71. Rīgā, Brīvības bulvārī 1, Fr. Lasmaņa sēklu tirgotava.
72. Jelgavā, Vindberga drogu tirgotava.
73. Jelgavā, Grasmaņa sēklu tirgotava.

Minētās firmas tirgojas ar visiem Zemkopības ministrijas atzītiem augu aizsardzības līdzekļiem un aparātiem. Firmās dabūjami augu sēnīšu slimību un kaitēkļu apkarošanas, sēklas kodināšanas un mušu iznīcināšanas līdzekļi, kāpuru līmes, žurku indes u. t. t.

LLK Augu aizsardzības līdzekļu apgāds Rīgā,

Baznīcas ielā 4-a.